

De Nije Meijers

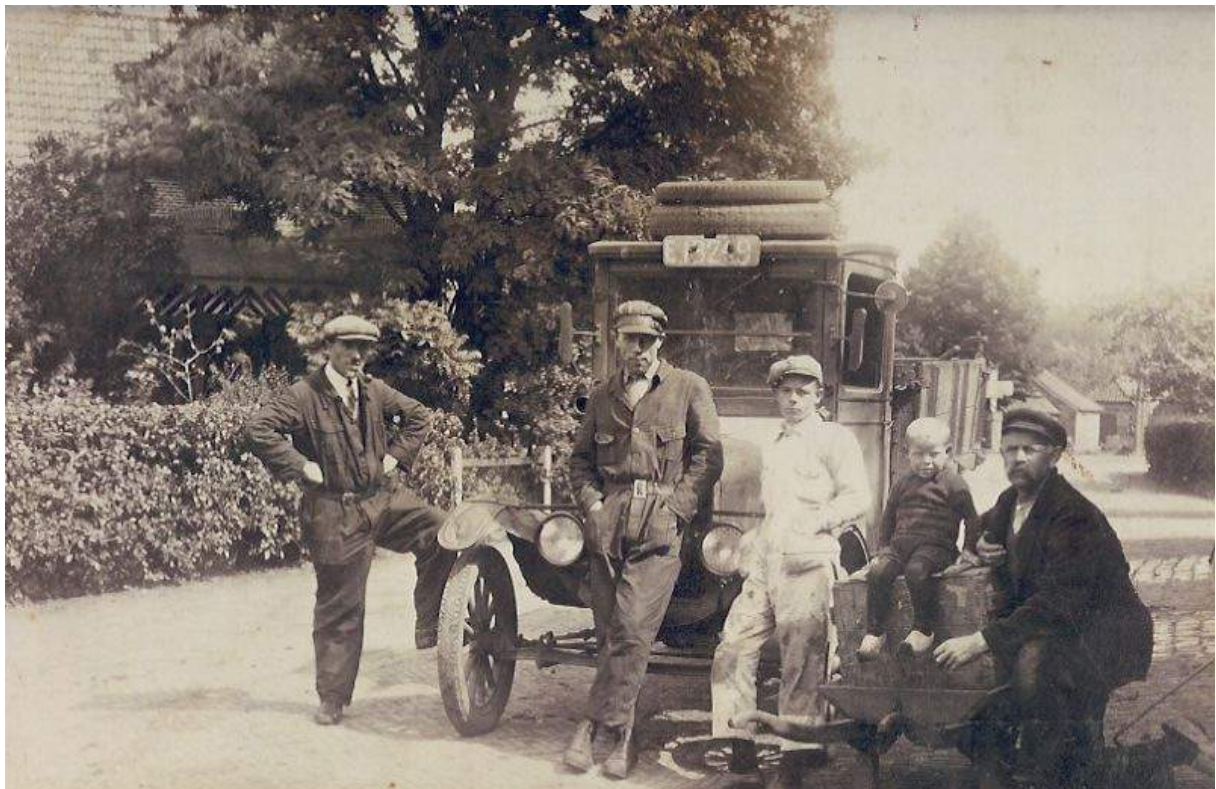
Anneke Koers

Voorwoord

Deze kroniek van de Enterse familie Nijmeijer begint in 1720 met de geboorte van Willem Niewemeijer te Diepenheim. Het verhaal neemt de lezer vervolgens mee vanaf de oorsprong van de mejernamen door de negentiende en twintigste eeuw tot aan de bezwaren tegen de brug over de E8.

De kroniek van de Nije Meijers omvat de genealogie van alle mensen in Enter en omstreken met de naam Nijmeijer, mensen die vroeger bekend stonden onder de naam Nijmeijer, of een variant van de naam, en alle nu nog levende Nijmeijers. Dit zijn in principe alle nakomelingen van Willem Nieuwemeier, bekend uit de achttiende eeuw, voor zover zij de familienaam dragen.

Verhalen worden door mensen gemaakt en verteld. Ze worden al eeuwenlang doorgegeven. De verhalen uit dit boek werden verteld door de Nijmeijers. Iedere familie heeft een bijzonder verhaal. Vanaf hier kom je terecht in de huiskamers van verschillende leden van de familie Nijmeijer. Ieder persoon en ieder gezin heeft zijn eigen verhaal. Ze koesteren de herinneringen van de familie, zodat ze niet vergeten worden. Deze waardevolle herinneringen willen ze graag delen.

Gemeentearbeiders in Enter bij de eerste servicewagen van de gemeente. Van links naar rechts Mengerink, Mannes Nijmeijer (chauffeur), Kolkman uit Wierden.

Inleiding

De oorsprong van de meijer-namen ligt in Noordwest-Duitsland. Boerenzonen uit deze streek zochten in de achttiende en negentiende eeuw hun heil in het economisch aantrekkelijke Nederland. Daardoor konden zij bovendien de dienstplicht ontlopen. De meijer-namen gaan terug op families die 'maiers' waren. Dat wil zeggen beheerders of pachters van de boerderijen die in het eerste deel van de familienaam zijn genoemd. De Brenninkmeijers woonden op de Brenninkhof in Mettingen. Clemens (1818-1902) en August Brenninkmeijer (1819-1892) reisden aanvankelijk rond als marskramers, voordat zij in 1841 in Sneek de firma C&A Brenninkmeijer oprichtten.

Een meier is een pachter aan wie het erve vermeiert werd. In 1504 werd van het klooster Ter Hunnepe bij Deventer een erve vermeiert. Het erve werd voor de tijd van zes jaar vermeiert aan Lambert Essynck. Lambert werd in de buurt Nijmeier (Nije Meier) genoemd. Nijmeier werd op den duur de familienaam en de eigen naam Essyck werd vergeten. Een ander voorbeeld hoe de oorspronkelijke familienaam verdween is uit de achttiende eeuw. Gebruikelijk was dat de man die bij de familie van zijn vrouw introuwde de naam kreeg van het erve. Willem Mensink trouwde in 1772 met Willemken Sanderman. Hij huurt het erve Altena in Markelo en wordt in het archief van de kerk vermeld als Willem Mensink op Altena. Na verloop van tijd wordt hij Willem Altena genoemd en komt zijn oorspronkelijke naam Mensink niet meer voor in de archieven.

Het gezin Nijmeijer n Beumer, Staand vlnr Hermina, Hendrik, Johan, Gerrit Jan. Hendrikus en Jan. Zittend vlnr Gerrit, vader Jan moeder Hanna en Hermannus.

De familie Nijmeijer woonde onder Borculo op het erve "De Vruchte". De familie komt oorspronkelijk uit Diepenheim. Willem Nieuwemeier is in Diepenheim geboren. Zijn zoon Jannes verhuisde naar Beusbergen (Markelo). Hij trouwde met Harmina Rensink uit Beusbergen. Vanuit Beusbergen verhuist het gezin Nijmeijer op 24 december 1840 naar Schependom (onder Borculo). Ze verhuizen naar Enterbroek op 15 november 1861. Dit staat in het lidmatenboek van Borculo, van de Neder Duits Gereformeerde Gemeente aldaar, (R.B.S. 326.4 blz. 105). De attestatie komt in Enter op september 1862 vanuit Borculo. In 1861 worden zij pachter van het erve Hiltjesdam in Enterbroek, zoals blijkt uit de boeken van Twickel. Deze katerstede werd verkocht in 1783 door Egbertus Johannus Colmschate aan Carel George van Wassenaar Obdam heer van Twickel. In diezelfde tijd wordt het erve de Koote afgebroken. Dat was een kleine katerstede aan de brug over de Twickelervaart. De brug bij de Bornerbroekseweg wordt ook wel de Kootebrug genoemd.

In 1800 zijn de bewoners van het erve Meier Mannes Stal en Ludolf Broeze. In Rechtelijk Archief van Kedingen van de 50 ste penning, op 4 december 1802, heeft Hendrik Jansen Nijmeijer voor zich en zijn broer Jan en zuster Fenneken Nijmeijer, het hofhorig plaatsje in Ypelo gekocht van Harmen Hendriks Broeze, voor zevenhonderd gulden. Na overlijden van haar broers, heeft Fenneken Nijmeijer het erve Meier nagelaten aan de rooms katholieke kerk te Wierden. Deze verkopen het weer openbaar (publiekelijk) op 9 november 1842. Het bouwmanplaatsje Nijmeijer bestaat uit woonhuis, schuur, bakoven, nagenoeg 4 bunders 69 roeden bouwland en 1,70 hooi- en weiland.

Gerrit Nijmeijer, oud 36 jaar, doet aangifte van de geboorte van zijn zoon Harmannus op 8 maart 1843. Zijn vrouw is Janna Nijhof. Gerrit is boer en woont te Schependom onder Borculo. De buurtschap Schependom was een regio buiten Borculo waar het wigboldrecht geldig was.

Het wigbold ofwel de stadsvrijheid was van de middeleeuwen tot de Franse tijd in Oost-Nederland de benaming voor het buitengebied. Het was de regio die juridisch tot die stad behoorde en waar dus het stadsrecht gold. Het woorddeel *wig* heeft te maken met het Germaanse begrip *wik*, een omheind gebied. *Bold* is een oud woord voor recht.

Naast het werk op de boerderij vervoert Gerrit met paard en wagen boomstammen naar Enter. Harmannus gaat regelmatig mee naar Enter als hij wat groter is. Als zijn vader de zaken afhandelt en een borrel drinkt bij cafe Smithuis (later de Adelaar) gaat Harmannus op onderzoek uit. Hij leert Martha Smit kennen en gaat nadien ook alleen naar Enter. In die tijd kwam het erve Hiltjesdam vrij. Gerrit overlegt met zijn vrouw en ze besluiten het erve, dat veel groter is dan het erve in Schependom, te pachten. In het jaar 1861 verhuizen naar Enterbroek. Het erve Hiltjesdam is voor het eerst vermeld in het vuurstedenregister van 1675. De volkstelling van 1749 vermeldt als bewoners Jan Hiltjesdam en Trijne Mekenkamp.

In 1783 wordt het erve Hiltjesdam gekocht door de graaf van Twickel om dezelfde reden als de koop van het erve Peddemors tien jaar eerder. De graaf kocht erven op langs de Twickelervaart om zodoende meer toezicht en zeggenschap te krijgen over de vaart. Al snel na hun verhuizing naar Enter overlijdt Janna Nijhof, de moeder van Harmannus. Daarom besluiten Hermannus en Martha om te gaan trouwen. De bruiloft vindt plaats op 30 januari 1867. Op 19 september 1867 wordt hun zoon Jan geboren. Als puber leert Jan Johanna Maria Böhmer kennen en ze worden verliefd. Op 20 maart 1890 doet Jan belijdenis in de hervormde kerk te Enter. Op 10 maart 1892 trouwen Jan Nijmeijer en Johanna Maria Böhmer. De vader van Johanna, Gerrit Hendrik, is intussen overleden, en haar oudste broer Karel is de erfgenaam van het erve Beumer. Omdat broer Karel geen boer wil worden neemt Jan Nijmeijer het erve over. In de volksmond blijft de naam Böhmer voortleven. Het erve Groot Peddemors wordt nog steeds 'n Beumer genoemd. Jan en Johanna krijgen elf kinderen waarvan er zes oud zijn geworden. Het tweede kind, Hermina, wordt negen jaar, het vierde kind, Mannus, wordt acht maand, het achtste kind, Herman, wordt vijftien jaar, het tiende kind, Johan, wordt dertien maand. Jan en Johanna zijn in hetzelfde jaar overleden, Jan op 7 maart 1943 en Johanna op 7 oktober 1943.

Nommer 100

Op heden den 28sten Januarij
achtien honderd zeven en zestig, verschenen in het openbaar in het Gemeentehuis voor ons

J. van der Meer, Schepman, Overste.
Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente WIERDEN,

Harmannus Ny Meyer, oud drie entrentig jaren land-
bouwer, geboren te Borecht en wonende alhier, onwed.jarige
zoon van Gerrit Ny Meyer landbouwer te Wierden, alhier
tegenwoordig ontot dit huwelyk zyne toestemming gevende
en van J. van der Meer overleden. En

Martha Smit oud zins entrentig jaren, zonder beroep
geboren en wonende te Wierden, onwed.jarige dochter van
Harmannus Smit overleden en van Martha Pelele
moet landbouwer te Wierden, alhier tegen-
woordig ontot dit huwelyk zyn toestemming gevende.

Zijnde door partijen vooft van ons verzegeld Overste
geboude extracten, een overlyden extract van Compromants
overleden, en overlyden extract van Compromants vader
en een Certificaat dat Compromant heeft voldaan naar
de Nationaal Militie.

dewelke ons verzochten, tot de voltrekking van hun voorgenomen Huwelyk over te gaan,
waarvan de openbare afkondigingen, blykens het Register van Huwelijks-afkondiging, zijn
gedaan voor de hoofdeur van het Gemeentehuis alhier, op Zondagen den 28sten Januarij
1866.

Geene stuiting van dit Huwelijk ons beteekend zijnde, hebben wij de comparanten gevraagd, of zij elkander tot echtgenooten aannemen en getrouwelijk al de pligten zullen vervullen, welke door de Wet aan den Huwelijken staat verbonden zijn, welke vraag door hen toestemmend beantwoord zijnde, verklaren wij in naam der Wet, dat door het huwelijk zijn

verenigd

Hermannus Nijmeijer en Martha Smit

Waarvan wij deze akte hebben opgemaakt in tegenwoordigheid van

Hendrikus Achterkamp oud achtentwintig jaren landbouwer,
Egbert van't Beemster oud drie en twintig jaren landbouwer
Nicolaas; Johannes Bokdam oud vier en vyftig jaren landbouwer,
Gerrit van't Grooten Rijk oud vier en twintig jaren
landbouwer, allen wonende te Muiden.

So vordere wij u deze akte door de comparanten, zoudt van den Comparant; zoudt beide vordere getuige zoudt ons ondertekend; verklarende de vordere dat Comparant en beide getuige, niet te twyfelvrygen of hunne namen te tekenen en hebben getuigt op den 30. Januari 1867.

H. Nijmeijer J. Bokdam
en zinef E. van't Beemster
Gerrit van't Grooten Rijk
H. Achterkamp J. van't Grooten Rijk

Trouwakte Hermannus Nijmeijer (zoon van Garrit Nijmeijer en Janna Nijhof) en Martha Smit, 30 januari 1867

De bezwaren tegen de brug over de E8 hield de gemoederen danig bezig in de buurt rondom de Stokreefsweg en Kattelaarsdijk. Dat gebeurde in het jaar 1978. De weg is klaar, maar de rust in het landelijk, met bomen en houtwallen omzoomde Enterse buitengebied, is nog niet teruggekeerd. Nog kijken enkele boeren er elkaar kwaad aan, nog weigeren ze elkaar te groeten. Oorzaak van de vertroebelde verhoudingen is de plaats van een brug over de E8 (nu A1), die het dorp en de boeren van elkaar heeft gescheiden. Ter Haar, de boer op erve Kattelaar, neemt het de bewoners van de Stokreefsweg kwalijk dat zij actie voerden om de brug dichterbij de deur te krijgen. Zijn broer groet de noabers wel, maar die is dan ook raadslid en rijschoolhouder. Die kan het zich niet veroorloven niet te groeten. Boer Nijmeijer van de Stokreefsweg tilt niet zo zwaar aan het feit dat tientallen hectares goede landbouwgrond voor de weg moesten worden opgeofferd.

Mannes Nijmeijer (Beumersmans) en Gerritjen Luttikhedde (Kamphuis)

Luttikhedde (Kamphuis) links en Nijmeijer 'n Beumer

Beumersweg

De genealogie begint met Willem Niewemeijer

De genealogie begint met die van Willem Niewemeijer

I Willem Niewemeijer, geboren omstreeks 1720 te Diepenheim
Kind:

1. Jannes

II Jannes Niewemeijer, geboren omstreeks 1760, overleden op 12 april 1826.
Zoon van Willem Niewemeijer en Janna Nijmeijer.
Boeren in Beusbergen (Markelo).

Willem Niewemeier is geboren omstreeks 1720 te Diepenheim. Hij is de oudst bekende Nijmeijer. Willem Nieuwemeier is getrouwd met Janna Nijmeijer. Uit dit huwelijk is omstreeks 1760 zoon Jannes geboren.

Jannes Nieuwemeijer is geboren omstreeks 1760 en overleden op 12 april 1826. Hij is de zoon van Willem Nieuwemeier en Janna Nijmeijer. Jannes Nieuwemeijer is getrouwd op 21 mei 1785 met Harmina Rensink uit Beusbergen. Uit dit huwelijk zijn te Markelo tien kinderen geboren. De kinderen worden wisselend Nijmeijer of Nieuwemeijer genoemd.

Harmannes Nijmeijer (Hiltjesdam, ook de Kote), akkerbouwer, geboren op 7 maart 1843 te Borculo, overleden op 23 september 1931 te Enterbroek op 88-jarige leeftijd.

Op 22 augustus 1923 is de boerderij afgebrand. Eigenaar is de graaf van Twickel.

Zoon van Gerrit Neymeyer en Janna Nijhof.
Hij woonde E.B.795, EB 8

Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 30 januari 1867 te Wierden met Martha Smit, 27 jaar oud, geboren op 03-01-1840 te Enterbroek.

Dochter van Hermannes Smit, boerenknecht, en Maria Peddemors.

Uit dit huwelijk:

1. Jan

2. Herman, geboren op 9 september 1869, overleden op 6 maart 1872 te Enterbroek op 2-jarige leeftijd.

3. Gerdina, geboren op 6 februari 1871, overleden op 17 maart 1872 te Enterbroek op 1-jarige leeftijd.

4. Herman (

5. Gerrit Jan

6. Mannes, landbouwer op de "Elsen" voorheen het Holland, geboren op 19 maart 1878, overleden op 24 oktober 1957 te Enterbroek op 79-jarige leeftijd. *Geboren op de Kote (Hiltjesdam), trouwt in op de Elzen, is landbouwer en gaat naar de gereformeerde gemeente. Het echtpaar heeft geen kinderen.*

Getrouwd op 28-jarige leeftijd op 30 augustus 1906 te Wierden met Johanna ten Brinke, 19 jaar oud, geboren op 29 jun 1887 te Enterbroek.

Dochter van Gerrit Jan ten Brinke en Geertruida Willemina ter Keurst.

7. Johanna, geboren op 14 juli 1880 te Enterbroek, overleden in februari 1969 te Enter.

Zij trouwen in op "de Plas", maar na enkele maanden woonden zij bij haar ouders op "de Kote". Hier wordt ook de oudste dochter geboren. Twee maanden later verhuizen ze naar de Keursweg op Klein Mekenkamp onder Bornebroek, op 25 mei 1904. Drie jaar later wonen zij in Ypelo, huis nr.1005, dit is 'n "Kamp" Entelerweg 2. In 1910 wonen ze weer op het Erve Plas IJ.30, Ypelo. Dit is nu Bornebroekse weg 9 en 9a.

Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 07 mei 1903 te Wierden, getrouwd in de kerk op 7 mei 1903 te Enter met Gerhardus (Graads) Morsink (Plas Graats), 27 jaar oud, landbouwer op 'n Plas, geboren op 30 april 1876 te Ypelo, overleden op 15 januari 1956 te Enter op 79-jarige leeftijd.

Plas Graads met gezin komt op 23 maart 1907 van Borne wonen op 'n Kamp Y321. Na hem woonde hier nog zijn zwager Jan Lubbers.

Zoon van Albert Jan Morsink, landbouwer, en Jenneken Bakker.

8. Hendrika, geboren op 29-01-1886 te Enterbroek, overleden op 15 augustus 1975 te Enter op 89-jarige leeftijd.

Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 4 maart 1909 te Wierden met Jan Lubbers, 35 jaar oud, landbouwer, geboren op 5 maart 1873 te Enter, overleden op 16 oktober 1914 te Ypelo op 41-jarige leeftijd (aangifte door: Hendrik Wessels en H.A. Woolderink).

Woonden en overleden op 'n Kamp aan de Entelerweg. Eigenaar van dit plaatsje was Hendrik Wessels van de Keurs.

Zoon van Derk Lubbers, klompenmaker, en Leida ter Morsche.

Afschrift.

JK

Nommer *2.* zesen dertig

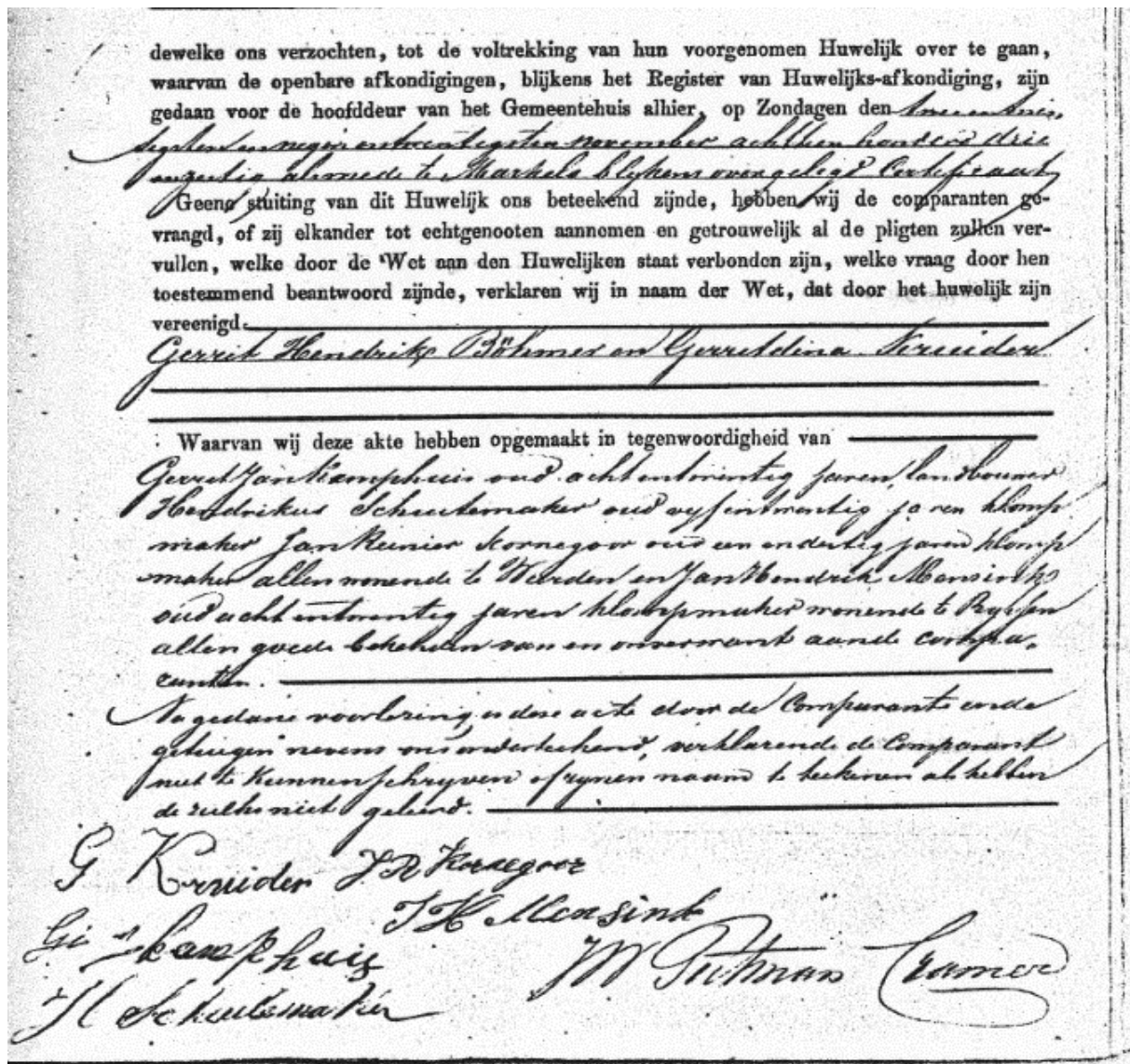
Op heden den Elften December
achtien honderd drie en zestig, verschenen in het openbaar in het Gemeentehuis voor ons
jean Wilhelm Wilhelm Conrad

Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente WIERDEN, _____
Gerrit Hendrik Böhmer oud twee en veertig jaren, Land-
bouwer geboren en wonende te Wierden, meerdertjarige zoon
van Carel Böhmer en van Johanna Pedderos beide
overleden.

En

Gerritdina Kreider oud twee en dertig jaren, zonder
beroep, geboren en wonende te Meerke, meerdertjarige
dochter van Hendrik Kreider en van Maria Bakker,
meer beide overleden.

Zijnde door partijen vooraf aan ons overgelegd doorzels ge-
boort opboeken en een certificaat van gedane afkondi-
ging van het tegenwoordig huwelyk.

Trouwakte van Gerrit Hendrik Böhmer (zoon van Carel Böhmer en Johanna Peddemors) en Gerritdina Kruider uit Markelo , 11 december 1863

Hout kopen voor Enterse klompenmakers

Er waren twee bedrijfjes in Enter die hout opkochten voor de klompenmakers in Enter. Het hout werd gekocht bij de boeren door heel Twente, van Deventer tot Denekamp. De houtkopers vertrokken 's morgens vroeg om 04.00 uur en kwamen terug om 17.00 uur, soms ook om 24.00 uur. Nooit werd buitenshuis overnacht, aldus Jan ten Brinke (Pluumers jongs). De terugkomst hing af van de hoeveelheid hout en de afstand die afgelegd moest worden om thuis te komen. Het vervoer gebeurt met Belgische paarden, een sleperswagen of een mallejan. Naast het werk op de boerderij vervoert Gerrit Nijmeijer uit Schependom met paard en wagen ook boomstammen naar Enter. Het hout wordt bij de boeren gekapt en daarna naar Enter vervoerd.

Een mallejan bestaat uit een as met vaak bovenmaats grote wielen. De as is in het midden sterk gebogen. Het voertuig heeft een lange dissel die star, onder een hoek, aan de gebogen as vast zit. Wanneer de dissel recht vooruit steekt (horizontaal) wijst de bocht in de as omhoog. Wanneer het vrije uiteinde van de dissel omhoog steekt is de top van de bocht in de as laag bij de grond.

De dissel dient als hefboom om de last van de grond te tillen. De last wordt eerst bevestigd aan de dissel bij het uiteinde dat aan de as zit. Daarna drukt men het vrije einde van de dissel omlaag, zodat de as met de boog omhoog komt te staan. De last, die bij de top van de bocht vast zit, komt mee omhoog.

Zodra de last vrij hangt, kan hij met kettingen rond de as worden bevestigd. Afhankelijk van de lengte en het gewicht van de last hangt deze vrij of wordt deze aan de achterzijde over de grond gesleept. Eventueel kan een tweede as worden toegevoegd. De te vervoeren bomen worden dan onder de beide assen gehangen en vormen de verbinding ertussen. De zo gevormde constructie lijkt op een wagen. Beide assen kon met de hand richting gegeven worden. Het geheel wordt in de regel getrokken door een dubbelspan paarden.

Er waren twee bedrijfjes die hout opkochten voor de klompenmakers in Enter. Het hout werd gekocht bij de boeren door heel Twente, van Deventer tot Denekamp. De houtkopers vertrokken 's morgens vroeg om 04.00 uur en kwamen terug om 17.00 uur, soms ook om 24.00 uur. Nooit werd buitenshuis overnacht, aldus Jan ten Brinke (Pluumers jongs). De terugkomst hing af van de hoeveelheid hout en de afstand die afgelegd moest worden om thuis te komen. Het vervoer gebeurt met Belgische paarden, een slegerswagen of een mallejan. Dat is een eenassige kar om stamhout uit het bos en van de houtwallen in het veld te halen.

Mallejan

De Belgische paarden hadden een gecoupeerde staart omdat die anders tussen de leidsels kwam. Ook sloegen de merries met hun staart heen en weer als ze plasten en dan werden de mannen op de wagen nat, aldus Jan ten Brinke (van de Pluumers jongs). Op de wagen stond een houten kuip met het voer voor de paarden. In de zomer werd er geklompt, het land bewerkt en gevaren met de zomp, in het najaar en de winter werd er hout opgekocht bij de boeren. Aan de wagen was een carbidlamp gemonteerd, later kwam er een lantaarn met petroleum. Maar wie waren toch die houtkopers? Dat waren Gerrit en Dirk Ezink (van de Kos) en Hendrik en Jan Pluimers van de Sweersboer. De Ezinks hadden mensen in dienst, zoals Jille Pultrum en Gerrit Langenhof van de Oude Deldenseweg. Gerrit Ezink (Kos Gaait) ging op de fiets naar de boeren om afspraken te maken. Hij was getrouwd met Hendrika Johanna Van Uitert. Gerrit Ezink (Kos Gaait) kwam uit een gezin van drie kinderen, Dirk, Gerrit en Riek Ezink. Ze woonden aan de Werfstraat, in het huis naast Waanders (Brouws) en Pluimers (Susse) en aan de andere kant Hobbelink en Scholten (Wanda).

Een haam of gareel is een hulpmiddel om van een paard een trekdier te kunnen maken. Het paard moet aan de ploeg of de wagen vastgemaakt worden om het te kunnen trekken. Wanneer je dit met een riem om de hals van het paard zou doen, wordt de luchtpijp van het dier afgeklemd. Een haam of gareel voorkomt dit en verdeelt tegelijkertijd de trekkracht optimaal. Het is een ellips vormig houten frame dat aan de bovenzijde scharniert en aan de onderzijde gesloten kan worden. Aan het houten frame wordt ijzeren beslag gemonteerd en

daaraan worden verschillende ijzeren ogen en haken gemaakt om de trekriemen aan te bevestigen. Aan de binnenzijde wordt het haam bekleed met leer en tussen het hout en het leer komt vulling van stro. Het vullen is een precisie karwei. Het haam mag niet te hard en niet te zacht zijn. Maar het haam moet desalniettemin zo soepel zijn, zodat het haam zich kan vormen naar het paard.

Paarden met een haam

Vroeger waren er holle wegen en die zijn nooit steil, toen gebruikte men nog geen haam. De haam is een vinding uit de Middeleeuwen. Het is dus een houten halsjuk dat om de nek van een os of een paard wordt geplaatst. Het verdeelt de druk bij het trekken over de borst. Voordat het halsjuk zijn intrede deed werd een touw in een lus om de hals van het dier gelegd. Zwaar trekken trok de lus strak en het dier kon niet ademhalen. Een helling moest daarom geleidelijk aan beklommen worden. Maar ook na de komst van de haam werden al te steile hellingen vermeden.

Pluimers (van de Fabriek) van de Dorpsstraat bij de rooms katholieke kerk was houthandelaar. Hij kocht eiken- en geriefhout op bij de boeren. Het hout werd in het café Roetgerink verkocht. Notaris Schönfeld Wichers, later ook notaris Bernhard, verkochten het gerief- en het eikenhout van een bosperceel bij opbod. Daarna ging de koper aan het snoeien. Alle dunne en kromme takken werden gesnoeid en aan takkenbossen, de rijze, gebonden. Dertien van deze bossen vormden een perceel. Acht percelen samen vormden één vim (=104 bos). Deze werden na verloop van tijd dus door de notaris uit Rijssen bij opbod verkocht. Met de rijze werd het fornuis gestookt om het eten te bereiden, om de was te koken en de aardappels voor de varkens. De bakkers en de slaggers waren grootgebruikers. Rijshout brandt kort, maar wel heftig en was daarom buitengewoon geschikt voor hun ovens. Riek Ezink (van

de Kos), de zuster van Dirk en Gerrit, was secretaresse bij de notaris aan de Boomkamp te Rijssen.

Jille Pultrum begon voor zichzelf. Hij kocht een vrachtwagen en werkte veel voor Ten Brinke (Pluumers jongs). Hij reed naar Limburg om in Valkenburg en Maastricht cement te kopen uit de mergelgrotten. Tegenwoordig staat Pultrum bekend om haar ruime ervaring in exceptioneel transport. Zij vervoeren alle vrachten die afwijken van de standaard maten en die dus langer, breder, hoger en zwaarder dan normaal zijn.

In de oorlog begon H. ten Brinke senior (de Smid van de Rijssenseweg) met houttransport voor de klompenmakers. Dat gebeurde met twee paarden en wagens. Later werd dit aangevuld met een Chrevolet, die gekocht werd van de Canadese bevrijders. Deze auto werd later ingeruild voor een G.M.C.; dat was een Amerikaanse vrachtwagen. Daarmee werd “het houten tijdperk” afgesloten. Omstreeks 1956 werd een ladder aangeschaft, die werd gebruikt bij zandafgravingen bij Wolters aan de Rondweg, De Wilde aan de Heidebloemweg en Van de Burg aan de Jagersweg. De eerste diesel werd in 1960 in gebruik genomen. In het jaar 1961 werd een volvo aangeschaft, waarop een kipper werd aangebracht. In 1958 komt er een nieuwe M.A.N. , in 1965 een Mercedes en in 1968 wordt de eerste volvo laadschop geleverd door De Kuiken uit Emmeloord. Op dit moment kun je bij Ten Brinke, die met zijn bedrijf verhuisd is naar Rijssen, een container huren, voor bijvoorbeeld bouw- en sloopafval. Bron: website Ten Brinke.

Elsgraven, Witmoesdijk

Erve Beumer voorheen Groot Peddemors

Het erve Groot Peddemors wordt voor het eerst genoemd in het Vuurstedenregister van 1675. Het erve is dan waarschijnlijk al meer dan honderd jaar oud. De naam Peddemors is te herleiden naar een moeras, een land met veel water.

Peds zijn bodemdeeltjes die voorkomen in een gleysol. Dat is een bodem die in verzadigd met grondwater en bestaat uit rode, bruine of gele vlekken aan de buitenkant van de bodemdeeltjes. Die worden dus ook wel peds genoemd en in de hogere delen een combinatie hebben met grijs tot grijsblauwe kleuren binnen in de peds. In de Nederlandse bodemclassificatie worden ze ingedeeld bij de moerige podzolgronden, de moerige eerdgronden en de hydrovaaggronden. Ze worden aangetroffen in dieptes en lage posities in het landschap met ondiep grondwater.

Een bodemhorizont is een laag of zone die gevormd wordt door bodemvorming en die zich onder meer onderscheidt van andere lagen door kleur, textuur, structuur en abiotische factoren. Een bodemprofiel kan naast verschillende horizonten ook bestaan uit door afzetting gevormde lagen. De horizonten vormen een belangrijk kenmerk voor de bodemclassificatie.

In de volkstelling van 1749 worden als bewoners van het erve Peddemors Gerrit Peddemors en Dina Evers genoemd. Ze hebben vijf kinderen en de meid is Jenneken Evers.

Groot en Klein Peddemors was voor 1772 eigendom van Gerrit Kusters uit Almelo. In 1772 werden de erven gekocht door Carel, heer van Twickel. Er waren problemen met de freules van Huis Cattelaer en de herberg Binnengaait betreffende de aanleg van de Twickelervaart en de herberg Carelshaven. De graaf van Twickel koopt op 28 juli 1772 het gewaarde erve Groot Peddemors ('n Beumer). Hij krijgt hiermee als 'gewaard' eigenaar toegang tot de vergadering van de goedsheren van de Enter marke.

Het erve Beumer, voorheen Peddemors

Het gebouw waarin Carelshaven is gevestigd, werd in 1772 gebouwd als herberg. Veel reizigers op de Twickelervaart maakten voor de nacht gebruik van de aanwezige kleine haven. Graaf Carel George van Wassenaer Obdam, vrijheer van Twickel, gaf opdracht tot de aanleg van de vaart en de herberg.

vuurstederegister van 1675. 14.

Enter: *Wassenaer-Obdam*

Thijs & Casteleers
tegenwoordig ouder
bovend

<i>Baregeest</i>	—	—	6
<i>Smalbruggen</i>	—	—	3
<i>Loydsweerd</i>	—	—	1
<i>Zeppo</i>	—	—	1
<i>Wassendam</i>	—	—	1
<i>Wassendam</i>	—	—	1
<i>Berent & Kinder</i>	—	—	1
<i>pietere Berent</i>	—	—	1

Broeder	Peddemors	1
"	Hans ten Seendam	1
"	Harmen ten Cappel	1
pauper	Wilton	1
"	Jan mit Holland	1
"	Rafsz	1
"	Bulmer	1
"	Honr. Lucas	1
"	Rasmador	1
pauper	Honr. Lohman	1
"	e. Struyt Stoffers	1
"	Jan Freriz	1
"	Wilton Arents	1
pauper	e. Saruyt Huy's Re	1
"	e. Struyt Wolbertine	1

Erve Groot Peddemors, nu Beumer, Beumerweg

Het erve Peddemors is in de tweede oorlog (1672-1674) met bisschop Bernard von Galen van het bisdom Munster verwoest. De troepen van Bommen Berend, zoals de bisschop ook werd genoemd, trokken moordend en plunderend door Twente en staken de brand in het erve Peddemors. In 1675 is het erve Peddemors nog niet herbouwd. Het vuurstedenregister van dat jaar vermeldt dat het erve Peddemorsch verbrandt is. Het was in diezelfde tijd dat er overlast was van wolven. Op het doden ervan was een premie uitgelooft van vijftig Karolusgulden. De bevolking werd geterroriseerd door hongerige wolven. De wolven woonden eeuwenlang in de omgeving van het erve Peddemors. Maar in de laatste jaren van de zeventiende eeuw en de eerste helft van de achttiende eeuw was er sprake van een wolvenplaag. Het feit dat er hoge premies werden uitgelooft voor het aanbrengen en het vangen van wolven wijst erop dat de bevolking problemen had met de wolven. Dat de wolven hier al langer waren blijkt uit de vele vangsten van jonge wolven.

In 1794 wordt Nicolaas Böhmer op het inmiddels herbouwde erve Peddemors, als pachter (meier) aangesteld door de graaf van Twickel. Nicolaas Böhmer is geboren in 1750 in het graafschap Bentheim. Hij trok als hannekemaaiër naar Friesland waar hij in 1770 trouwde met Catharina Jansonius, de dochter van een boer uit Leeuwarden. Voor hen was geen toekomst in Friesland en ze verhuisden naar Bentheim. Als hannekemaaiër vond Böhmer werk als seizoensarbeider. In 1774 werd hij kastelein in de herberg Carelshaven. Omdat het geen volledige dagtaak was werd hij ook koerier met militaire taken, bijgestaan door bormannen, voor de graaf. Het wordt echter steeds drukker in de herberg en Catharina werkt intussen ook in de herberg. Er zijn vier kinderen geboren, twee jongen en twee meisjes. In 1779 sterft de oudste zoon Jacob Leonardus, op vijfjarige leeftijd, aan dysenterie.

Dysenterie is een zware vorm van diarree die wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van bloed in de ontlasting. Het was beter bekend onder naam "rode loop". De ziekte was in deze tijden dikwijls fataal bij kinderen en oudere zwakke mensen. De ziekte werd veroorzaakt wordt door bacteriën en kon overgedragen worden via handdrukken, deurklinken, toilet. In 1780 wordt het vijfde kind geboren. Het is een meisje en daarna worden nog vijf jongens geboren.

In 1794 behalen de Fransen een snelle overwinning op het leger van stadhouder Willem V. Tijdens de winter van 1794-1795 lag een dikke laag ijs op de grote rivieren van ons land. Het Franse leger maakte er gebruik van om de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden binnen te vallen. Troepen van de familie van Oranje uit Engeland, Hannover en Hessen sloegen op de vlucht en lieten, ook in Twente, een spoor van vernielingen na. Carelshaven werd vernield en er kon niet meer gewoond en gewerkt worden. Nicolaas Böhmer en zijn gezin verhuisden naar het vrijgekomen erve Peddemors te Enterbroek. Hem werd door de graaf de pacht aangeboden met de voorwaarde koerier te blijven. De Bataafse Republiek werd uitgeroepen. Stadhouder Willem V ging naar Engeland in ballingschap.

In het jaar 1793 kwam door omstandigheden de pacht vrij van het erve Groot Peddemors. Veel boerenzoons zullen gedroomd hebben om er pachter te worden. Er komt echter geen Entenaar aan te pas. Tot stomme verbazing van heel Enterbroek komt op 11 november 1793 de familie Böhmer uit Delden als nieuwe pachter op het erve Groot Peddemors. Nicolaas Böhmer is tot dan bode voor de graaf en kastelein van de herberg Carelshaven in Delden. Veel tijd heeft Böhmer niet gehad om zich als boer te bewijzen, in het jaar 1795 is hij overleden.

Aan de weg van kasteel Twickel naar het vroegere jagershuis ligt het Engelse kerkhof. Dat kerkhof wordt ook wel het Böhmerskaarkhöfken genoemd. Het spookt daar wordt in Delden verteld. Als het 's nacht stormt verschijnt er de hardloper van de graaf. Die hardloper is door de Franse soldaten doodgeschoten. Nicolaas Böhmer was de eerste kastelein van Carelshaven en koerier van de graaf van Twickel. Het verhaal gaat dat Nicolaas enorm hard kon lopen. Hij reisde als palfrenier met de graaf mee als die op reis ging. Een palfrenier is de tweede koetsier, de koetsbediende die achterop de koets staat. Nicolaas rende voor de koets uit als er tolbomen

geopend moesten worden. Op een dag reisde de graaf van Twickel naar Huis Weldam bij Goor, dat ook zijn eigendom was. Bij het erve de Thije, tegenover de huidige algemene begraafplaats te Delden, herinnerde de graaf zich dat hij zijn sleutels vergeten was. Böhmer zou ze wel even ophalen en rende over de Deldener Es naar het kasteel. De koets reed verder en Böhmer had de graaf al weer ingehaald in de Wienerstegge. Tijdens zijn werk als koerier had hij documenten van de graaf bij zich voor het leger van de Hessen en de Engelsen. Hij werd aangehouden door Franse soldaten. Men vond de bezwarende papieren en vanwege het oorlogsrecht werd hij ter plekke doodgeschoten. De plaats waar dit gebeurde was dichtbij het kasteel, op de plek waar nu een grasland is tegenover het kasteel. Böhmer is op het landgoed begraven op een plek die sindsdien het Engelse kerkhof wordt genoemd.

Beumersweg

In het lidmatenboek van de hervormde kerk te Enter staat vermeld dat Nicolaas Böhmer en zijn gezin op 20 april 1794 als lidmaat is ingeschreven. Hij koopt vee en begint een boerenbedrijf. Nicolaas gaat vaak met belastende brieven tegen de Fransen op pad. De graaf was een tegenstander van de Fransen. Dit wordt Nicolaas een jaar later fataal. Hij wordt aangehouden en na verhoor doodgeschoten. Aan de laan naar het kasteel ligt het Engelse kerkhof dat ook wel het Beumerskaarkhöfken wordt genoemd. Zijn vrouw zette samen met haar kinderen, de boerderij met succes voort. Dat heeft wel indruk gemaakt in Enterbroek. Vanaf dat moment wordt er niet meer gesproken van Groot Peddemors maar van Böhmers, nu verbasterd tot 'n Beumer.

Carel trouwt met Johanna Peddemors en op 17 december 1820 wordt zoon Gerrit Hendrik geboren. Moeder Catharina overlijdt op 11 juni 1828 op vijftachtigjarige leeftijd. De burens Gerrit Kamphuis en Gradus Peddemors doen aangifte van het overlijden op het gemeentehuis bij het Leijerweerd. Vijf jaar na het overlijden van zijn moeder overlijdt op 18 oktober 1833 Carel Böhmer op zestigjarige leeftijd. Zijn vrouw Johanna Peddemors en de dertienjarige zoon Gerrit Hendrik nemen het werk op de boerderij op zich.

Begraafplaats aan de Weitakkersweg

Havezathe Leijerweerd; in het gebouwtje rechts achter was het gemeentelokaal.

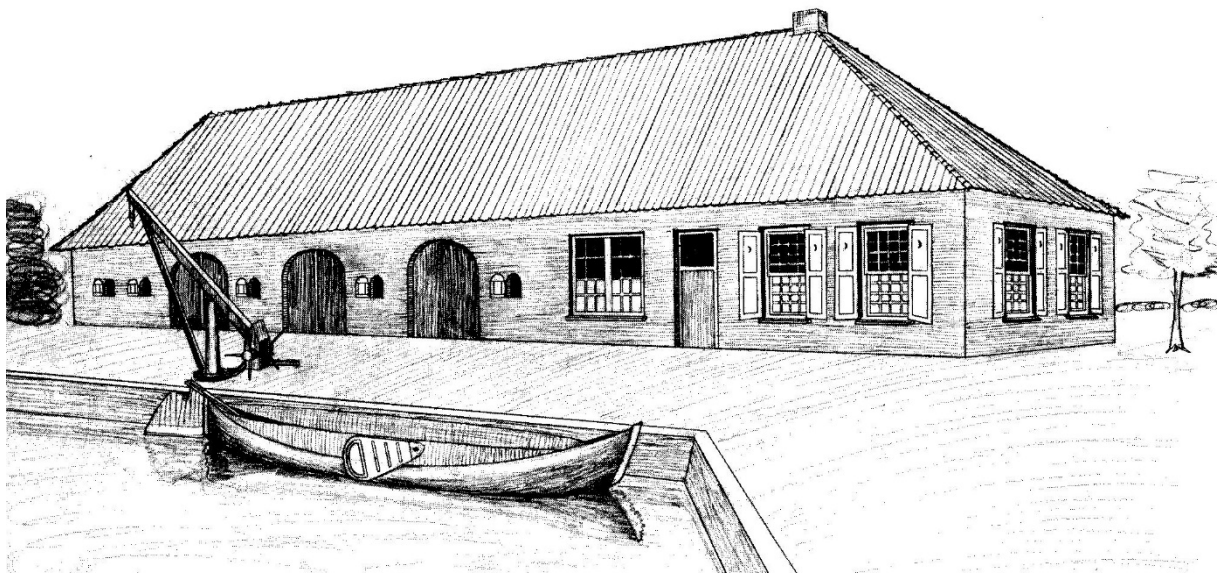

Erve Leijerweerd

Erve Leijerweerd

Herberg Carelshaven, Delden

Hotel Carelshaven

Na Böhmer wordt Frans Collet pachter op de herberg Carelshaven en na Collet werd Schoenmaker de meier van de herberg. Helemaal bont maakten de schippers het in de schippersherberg Carelshaven. Op Sint Maarten 1827 kwam Schoenmaker als pachter op de herberg. Hij bleek niet opgewassen tegen het losbandige schippersvolk dat zich van messen bediende om Schoenmaker zo bang te maken dat deze wegkroop in zijn bedstee. 's Morgens kon hij dan vele lege flessen en verdere schade bekijken. De gasten waren vertrokken zonder

een cent te betalen. Na tien jaar kon Schoenmaker de pacht van veertig gulden niet meer opbrengen. Willem Kluvers, een molenaarszoon uit Borculo, die gewend was om met twee zakken graan onder de armen de trap op te lopen, verving hem. Hij wist van begin af aan de orde te herstellen. Sindsdien is het geslacht Kluvers op Carelshaven gebleven.

Gerrit Hendrik Böhmer trouwt op 11 december 1863 met Gerritdina Kruiders uit Markelo. Hij is dan tweeënveertig jaar en zijn vrouw tweeëndertig. Getuigen bij dit huwelijk zijn Gerrit Jan Kamphuis, Hendrikus Schuitemaker, Jan Reinier Kornegoor en Jan Hendrik Mensink. Uit dit huwelijk is op 3 maart 1866 Johanna Maria geboren. In 1884 doet Johanna belijdenis en wordt als lidmaat bevestigd in de hervormde kerk. Acht jaar later, in 1892, trouwt ze met Jan Nijmeijer. De vader van Jan was meier op het erve Hiltjesdam (de Koote). Het erve Hiltjesdam was in bezit van de graaf van Twickel. Hoe kwam Jan Nijmeijer op het erve de Beumer terecht ondanks dat Johanna Maria Böhmer een oudere broer had die recht had op het erve? Maar broer Karel zag het zware werk op de boerderij niet zitten en zwierf liever door de bossen. Toen hem door de graaf van Twickel een baan als jachtopziener werd aangeboden hoefde hij er niet over na te denken. Opnieuw werd de bijzondere band met de graaf van Twickel weer duidelijk.

Erve Beumer

Carelshaven

Bij havens in de Hof van Twente denken we aan die van Markelo, Goor en Delden, eigenlijk kades waar schepen kunnen aanmeren. Recentelijk is de Markelose haven bij Stokkum nog met een zijtak uitgebreid. Deze havens liggen allemaal langs de belangrijkste waterweg die Twente kent, het tussen 1930 en 1938 gegraven Twentekanaal met een zijtak vanuit Wiene naar Almelo, dat nog steeds een belangrijke vrachtroute vormt vanaf en naar onze grote rivieren. Maar elk van de vijf vroegere kernen van de Hof heeft al ver vóór het graven van het Twentekanaal een haven gekend. Carelshaven bij Delden is een naam waarin de oorspronkelijke functie nog te herkennen is. Enter had een haven aan de Regge, Goor aan de Regge, Diepenheim aan de Schipbeek in de buurt van Westerflier, Ambt Delden bij de Houtman in Zeldam en Markelo bij het Papenveld.

In verband met oorlogsdreiging uit het zuiden zijn rond 1400 allerlei beken vanaf Deventer naar het oosten tot Westerflier verbeterd, om een verdedigingslinie tussen Gelderland en Overijssel te maken. Daarbij werd een beek gegraven die voor de scheepvaart geschikt gemaakt werd, de *Schipbeek*. De Schipbeek werd verbonden met de bovenloop van de Regge, om meer water door de Schipbeek te laten stromen. In 1611 werd de beek verbonden met de Diepenheimse Molenbeek, die stroomopwaarts Buurserbeek wordt genoemd. Dit leidde overigens tot de nodige problemen met boeren uit Diepenheim en Goor, die vaker last van hoog water kregen.

In 1630 heeft Deventer vanaf de Schipbeek een nieuwe waterweg langs Markelo naar Goor laten graven, de Potbeek. De Potbeek werd gegraven om de tol bij Diepenheim in de vaarweg van de Schipbeek via de Regge (aansluiting bij Westerflier) te ontlopen. In 1644 heeft Deventer

die tol afgekocht, zodat de route langs De Pot ten noordoosten van Markelo niet meer gebruikt werd. Wel zal het deel van de Schipbeek in noordoostelijke richting tot Markelo nog gebruikt zijn, nu de Beusbergerwaterleiding. De waterleiding was vermoedelijk tot het haventje in Markelo bevaarbaar.

In 1633 is de Potlee, vanaf de Regge tussen Goor en Enter, naar het zuidoosten bevaarbaar gemaakt. Bij boerderij Houtman was een overslagplaats voor Twentse goederen. Tegelijkertijd werd de Regge vanaf Goor naar Enter verbeterd. De namen Potlee en Potbeek zijn waarschijnlijk afkomstig van pot, een benaming voor een open schuit die al in het Middelnederlands voorkomt. Rond 1750 zouden er wekelijks zo'n honderd schuiten door de Schipbeek naar Deventer gevaren zijn. Houtvervoer in de vorm van houtvloten was ook zeker niet onbelangrijk. Na 1825 kwamen verharde wegen van west naar oost tot stand en nog later de spoorlijnen, waarmee de handel via de Schipbeek was afgelopen.

Een veel later aangelegde waterloop was de Twickelervaart, een vaart van elf kilometer. De Twickelervaart werd tussen 1771 en 1775 vanaf de houtzaagmolen bij de herberg Carelshaven naar Enter gegraven. Graaf Carel George van Wassenaer Obdam, de eigenaar van kasteel Twickel, was de drijvende kracht achter de Twickelervaart. Hij zag veel voordelen voor zijn landgoed en betaalde de aanlegkosten van zestigduizend gulden uit eigen zak. Er werd ook een haventje gegraven met een schippersherberg, waar wachtende schippers met elkaar konden onderhandelen over lading en prijs. Toen alles in 1776 klaar was, hing de eerste kastelein van deze herberg, Nicolaas Böhmer, een uithangbord aan de gevel: *Carelshaven*.

De joffers Borgerink uit Enter hebben zich lang verzet, omdat hun schippersherberg Binnengaait, die stroomopwaarts aan de Regge lag, door de nieuwe vaart veel inkomsten zou missen. Verscheidene keren werden stukken van de vaart dichtgegooid door de Entersen. De vaart werd uiteindelijk gegraven en bijna honderd jaar bleef de vaart in gebruik voor het vervoer van voornamelijk hout, graan, zout, olie, teer, tabak en katoen. Dit vervoer ging per Enterse zomp, een scheepje dat een gewicht van ongeveer drie ton kon vervoeren.

Er kwamen reglementen om de oevers van de vaart te sparen. Schippers moesten hun vaartuigen voortbomen en mochten niet *jagen* (hun schepen voorttrekken). Om dat te voorkomen werden zelfs voetangels en klemmen op de oever gelegd. Tegen de afspraken in heeft Carel George toch tol geheven, waarvan de Deldenaren werden gevrijwaard. De staatsman Gijsbert Karel van Hogendorp kwam naar Twente en schreef in 1819 over de Twickelervaart:

"Meer dan 20 jaren geleden had ik deze vaart voor het eerst gezien, en toen veel vernomen van de moeilijkheden en tegenkantingen, waarmede de aanlegger had te worstelen gehad. Nu hoorde ik van eene andere wederwaardigheid. De burgers van Delden betalen er geen tol, en als wie maar kan, geeft zich uit voor burger van Delden."

Hotel Carelshaven

Ook hier maakte de spoorlijn een einde aan het vervoer. De vaart werd niet meer bevaarbaar gehouden en tenslotte is rond 1870 het handelsverkeer via die weg gestopt. Alleen het havencafé is blijven bestaan en zelfs een vermaard hotel geworden. De naam Carelshaven is gebleven.

Nering in Enter

Het was geen gemakkelijke tijd, die Franse tijd. Men leerde surrogaatproducten kennen en waarden zoals bietsuiker. Vaak wordt bij het opsommen vergeten hoeveel doden er vielen, hoeveel gewonden die vervolgens gehandicapt door het leven moesten. Enter kende, net als veel andere dorpen het gesloten markesysteem. Uitbreiding van het agrarisch areaal was niet mogelijk, de woeste grond kon niet ontgonnen worden. 71 Er was te weinig cultuurgrond om brood te leveren voor de snel groeiende bevolking. Men moest dus omzien naar andere broodwinning. In het begin van de twintigste eeuw was het voor niemand gemakkelijk om aan de kost te komen. De Entersen in die tijd waren nogal honkvast en gingen, als zij werkloos

werden niet gauw elders werk zoeken. De Entenaar wilde ook niet graag zijn zelfstandigheid verliezen. Ieder wilde graag eigen baas zijn. Dat is één van de redenen waarom de helft van de Enterse beroepsbevolking een klompenmakerijtje bezat. Ook schoten kleine kruidenierswinkeltjes als paddenstoelen uit de grond. B. Mennegat (Tuutn-Bernd) was één van de mensen die liever kleine baas was dan grote knecht. Zo'n honderd jaar geleden vestigde hij zich als kleermaker in het noordeinde van Enter. In het jaar 1909 kocht hij het huisje in het noordeinde van Japink (de Pont). In de volksmond heette dat huis daarom de Ponterije. De gebroeders Samuël hadden dit pandje in het jaar 1907 van schipper Derk Japink gekocht en in het jaar 1909 aan Berend Jan Mennegat doorverkocht. Schuin achter Tuut'n-Berend woonde de boer Den Uil. Die kwam uit Holland en was dus import. Den Uil was getrouwd met Dieka Eertink (Zwiks-Dieka). Later woonde Peddemos-Getjan in het huis van Den Uil en Dieka. Langs dit land liep een paadje naar boven naar de 'mölnbealt'. Boven op die belt stond de molen van Jan Bouwhuis. Het was een stellingmolen die in het jaar 1869 door de Duitser J.P. Brinkwerth was gebouwd nadat zijn molen op de Mors door een storm was vernield. Aan de andere kant woonde Nijland (Horstink). Hij had een café en zijn klanten speelden stevast domino, dat was tot in de omtrek bekend. Later kocht De Weerd het pand van Horstink en begon er de eerste Enterse paardenslager. Naast De Weerd woonde Brunnekreef die als bijverdienste een kruidenierswinkeltje runde. Brunnekreef had vier zoons, twee begonnen achter het ouderlijk huis een klompenbedrijfje. De derde zoon had een smederijtje naast het pand van zijn ouders. In dat pand aan de Dorpsstraat hebben verschillende mensen gewoond. Hun namen: Mans Lammertink, Hertog Spanjer, Saaltink (die er een kruidenierswinkeltje had), J. Oremus en H. Nijmeijer (Beumers-Dieks). Saaltink bouwde later aan de overkant een nieuw winkelpand. De kruidenierswinkel werd toen uitgebreid met een afdeling manufacturen. Op de hoek van de Dorpsstraat/Ypeloweg woonde G. Ezendam (Plasjeante-Getjan). Hij had een transportbedrijf, eerst reed hij met paard en wagen, later kwam er een vrachtauto.

Erve Ezendam (Plas Jènte)

Vrachtrijder Ezendam (Plas Jènte) en zijn zoon

Het huis van Ezendam is eeuwenlang bewoond geweest door de mulder van de Enterse molen. Die stond toen nog aan de Ypeloweg op de Mors. Het was een hallehuis en het pand werd De Mulderije genoemd, ook wel het 'Duutse Hoes'. Achter de nieuwe zaak van Saaltink stonden drie heel oude boerderijen, alledrie nog met een onderschoer. Mans Otten (Klokn-Mans) en Slot-Derk woonden er. In de tweede boerderij de familie Hiltjesdam. In de derde een vrijgezel, ene Brams-Hinne, later de familie Corbet. Iets verderop – naast Ezendam – had Jans Kerkhof (Toon-Jans) een pannbakkerij. Twee van zijn zoons begonnen later op die plek een aannemersbedrijf. Naast de Lage Dijk woonde Gerrit Jan Waanders (Knibbel-Getjan). Hij vervoerde vracht van en naar het station en was één van de laatste actieve schippers rond de eeuwwisseling. Op de hoek van de Lage Dijk en de Dorpsstraat woonden de dames Ter Weele (de oale Loavervrouwleu). Iets verderop woonden nog twee zelfstandigen: Velten (de Broeze) met een kruidenierswinkeltje annex bakkerij en Ten Hove (de Klitse) die ook een kruidenierswinkeltje had. Normaal gesproken waren de Entersen boer en kleine zelfstandigen tegelijk. Aanvulling op het inkomen was bittere noodzaak. Het gemiddelde inkomen per hoofd van de bevolking in Enter lag 72 toen net boven de honderd gulden per jaar. Landelijk was het gemiddelde toen driehonderdvijftig gulden. De Entersen moesten hun vrijheid duur betalen. Toen later het ouderdomspensioen werd ingevoerd en de sociale voorzieningen beter werden is de kleinschalige bedrijvigheid geheel verdwenen.

Meisjesvereniging. Entree ong. 1942

Janna Nijmeijer.

Voorste rij 1ste vanaf rechts.

Middelste rij. 5de vanaf links

en 7de Aaltjen Nijmeijer.

Nederkorn en de Grimberg

Boer en timmerman Peddemors woonde op het erve Groot Peddemors (nu 'n Böhmer) in Enterbroek. Een jonge man, van omstreeks twintig jaar, vroeg hem om werk. Het was Nechkern, (Nederkorn), een Duitse handwerker. Hij werd aangenomen en werkte een aantal jaren voor Peddemors.

Er hebben twee families Peddemors geboerd op het erve in Enterbroek. Het erve wordt nu 'n Beumer (Nijmeijer) genoemd en is lang beboerd door de familie Horstman. In 1600 werd Hendrik Peddemors geboren. Hij is de oudst bekende Peddemors in Enter. Het markeboek van Enter vermeldt op 26 september 1721 ` Is nagegaan het recht van Waere en uitdriift van `t Peddemors en bevonden hetzelve in de jaren 1655 aengekocht te zijn. Eigenaar van het Peddemors in Enterbroek is de pastoor van Delden.

Jan Zeger Sloet eigenaar van de Woeste of Bellinckhof bij Weerselo kocht de havezate de Grimberg. Hij werd opgenomen in de Ridderschap. In 1802 verkocht hij de Grimberg en erve het Veer voor 57.000 gulden aan Ludwig Eberhard Friedrich Nehr Korn. Deze Nehr Korn kende Rijssen, hij had immers gewerkt voor Peddemors uit Enterbroek. Later was hij vertrokken naar Amsterdam waar hij architect is geworden. In 1749 vertrok hij naar Suriname en werd stadsbouwmeester van Paramaribo. Daar trouwde hij de rijke jonge weduwe Aaltje Margaretha Schröder. Ze kregen een zoon Carl Friedrich. Samen met de dienstmeid Maria keerden ze terug naar Holland waar moeder en een tweede pasgeboren zoon in 1799 stierven. Vader en zoon vestigden zich samen met Maria op de Grimberg. In 1804 hertrouwde hij met Helena Brouwer. Hij stierf in 1812. Carl Friedrich werd erfgenaam maar hij vestigde zich in 1820 in Kampen als wijnkoper en verkocht de Grimberg. Het herenhuis was voor afbraak bestemd. Voor 3500 gulden werd het gegund aan Willem Hendrik van Heerdt tot Eversberg. Het bouwhuis met de rechten werd verkocht aan Helena Brouwer, de stiefmoeder, voor 4000 gulden. Zij verkocht de Grimbergse goederen aan Christiaan Henny, echtgenoot van Johanna Catherina Brouwer, en Derk Jan Brouwer jr. Het landgoed van vijftien hectare diende voornamelijk als geldbelegging. Ook de erven de Boom, de Ese, Brugmans, den Berg en Heinhuis, een deel van de erven Winkel en Kifhorst, Klein Lochter, de katersteden het Schot, Schuttenplaatsje en de Telgte, evenals het huis de Zegget behoorden bij de Grimberg. Christiaan Henny bracht zijn koetsier Maassen van den Brink uit Velp mee. Alle Maassen van den Brinks in Twente stammen van die koetsier en zijn familie af.

Verhalen uit de Tweede Wereldoorlog

Vrachtwagen zakt door brug

Een Canadese vrachtwagen Ford B zakte in april 1945, aan het eind van de oorlog, door de brug over de Elsgraven aan de Witmoesdijk. De brug over de Elsgraven aan de Rijssenseweg was opgeblazen en de bevrijders moesten omrijden over de Witmoesdijk om Rijssen te bereiken. De vrachtwagen was vol geladen met stalen rupsbanden van Shermantanks en Brenncarriers. De vrachtwagen was te zwaar voor de houten brug en zakte erdoor. De vrachtwagen was ingezet om Enter te bevrijden. Jaren zijn de ijzeren rupsbanden als deurmat en rijplaten gebruikt door de mensen in de omgeving. De Pluumersjongs (Ten Brinke) hebben de nieuwe brug gebouwd. De vrachtwagen werd gebruikt door het Canadese Calgary regiment, een onderdeel van de Britse Polar Bear divisie (49th (West Riding) Infantry Division) die begin april 1945 Enter bevrijdde. De Elsgraven is, net als alle beken en rivieren in Twente, gekanaliseerd. Nu is er vanaf de Witmoesdijk naar het landgoed een rechte beek. Daarvoor

maakte de Elsgraven een grote bocht richting de Eversdijk. De loop is nog te zien langs de bomen links van de huidige loop.

Duitsers kwamen over het kanaal

Ontmanteling van een V-1

Voor Mokkelenkate die in april 1945 aan de Langevoortsweg 5 woonde was het een spannende laatste week voor de bevrijding. Hendrik Mokkelenkate is aan het woord.

“Op zondag eerste paasdag 1 april 1945 kregen we inkwartiering van drie Duitse Wehrmachtsoldaten. Het waren oudere soldaten, één kwam uit Oostenrijk. Ze lieten foto's zien van vrouw en kinderen en waren de oorlog duidelijk beu. De auto die ze bij zich hadden stond overdag in een schuur bij ons want bij helder weer schoten de Engelse jagers op alles wat bewoog. Op woensdag gingen ze weg en toen werden er zes soldaten van de Herman Goeringdivisie ingekwartierd. Deze divisie was belast met de verdediging van het Twente Rijnkanaal.

Het waren jonge soldaten en ze waren heel fanatiek. Ze bemanden een verdedigingsstelling bij de brug over het kanaal. Deze brug was inmiddels opgeblazen. Ze staken soms het kanaal over voor een verkenning. Doornat kwamen ze terug en droogden hun kleren bij ons. De Goeringsoldaten waren er net toen een Canadese verkenningseenheid naderde vanuit Bornerbroek. Vanaf onze kant van de kanaalbrug werden ze zwaar beschoten. Daarna trok de eenheid zich terug naar Bornerbroek.”

Alle Duitsers hadden zich al vechtend vanaf Delden teruggetrokken achter het Twente Rijnkanaal. De hele strook achter het kanaal bij Enterbroek en Ypelo lag onder artillerievuur van de Canadezen.

“Voor onze boerderij stond richting het kanaal een rij hoge populieren. Na de bevrijding waren van de hele rij bomen de toppen verdwenen. In de laatste week waren die eraf geschoten. Dit heeft de boerderij waarschijnlijk voor veel onheil behoed. Onze boerderij had na de bevrijding slechts twee kogelgaten. Ook is geen koe van ons getroffen. Dat was een wonder want het was mooi weer en de koeien liepen in de wei.”

Begin 1945 waren in de Bolkshoek, in het Tusveld en in de Haarbos bij Wierden startbanen aangelegd voor de V-1, de vliegende bommen die ook hier de omgeving onveilig maakten.

“Voor de laatste week voor de bevrijding was er de voortdurende dreiging van de V-1's. Vanaf Platenkamp werden ze gelanceerd. Vaak mislukte zo'n lancering en vlogen ze stuurloos rondjes boven Enterbroek. Drie kwamen er neer in de onze naaste omgeving. Een kwam er neer bij de boerderij waar later de Twentse Hoeve was. Door de enorme klap lagen alle dakpannen eraf bij ons. Ook bij Bokdam kwam er een neer, een V-1 ontplofte niet. Uit de

brandstoftank van de V1 werd met een pijpje benzine, of wat het was, afgetapt . Spelen met vuur. Zondagmorgen om half twaalf op 8 april 1945 vertrokken de Goeringsoldaten bij ons en was de oorlog voor ons afgelopen”.

Twentse Hoeve

Bij de familie Nijmeijer, 'n Beumer, hadden Duitse officieren, die het Twente Rijnkanaal moesten verdedigen, hun hoofdkwartier. In de nacht van zaterdag op zondag verwachtten de officieren een zwaar bombardement en waarschuwden de familie Nijmeijer. Daarop werd snel een schuilkelder in een betonnen silo ingericht en versterkt met balken en zand. De Nijmeijers zaten daar de hele nacht, samen met de Duitse officieren en een aantal onderduikers, onder wie ook een Jood. Alles schudde en beefde door de bominslagen. De volgende morgen, toen het weer rustig was geworden, ging men naar buiten en zag men vijftig meter naast de schuilkelder een grote bommenkrater.

9 april 1945, Enter is vrij,

Beumersweg

Buren van 'n Beumer, erve Schut'n

Ontmanteling V1 lanceerbaan in het Haarbos

Erve Beumer

Erve Luttikhedde (Kamphuis)

Hoesselderbrug is opgeblazen; met een trekveer naar de overkant.

Twickelervaart

Leden van de ondergrondse op bevrijdingsdag. Onder links: H. Morssink, Jo Schrooten, F. Pots, B.J. v.d. Steeg. Links boven met stengun B. Pots.

Bommen op Enter

- De Stirling MK/Bk 604 AA-s van het 75 Royal New Zealand Air Force squadron is om 20.23 uur op 3 februari 1943 neergeschoten door een Duitse nachtjager. In het vliegtuig waren acht bemanningsleden waarvan er vier op de Goorseweg te Enter de dood vonden.
- Op 22 februari 1945 werden vier fietsers op de Bornerbroekseweg beschoten door twee jachtvliegtuigen.
- Op 6 maart 1945 is een V1 naar beneden gekomen op de woning van mevrouw Boswinkel aan de Stokreefsweg 2 te Enter.
- Op 28 maart 1945 om 23.45 uur was er een bombardement op Wierden waarbij Enter ook werd getroffen.
- In de nacht van 28 op 29 maart 1945 is een V1 brandend neergekomen en vervolgens geheel uitgebrand in het weiland van Mekenkamp aan de Morslaan te Enter. In een weiland aan de Stokreefsweg is een V1 neergestort. Het projectiel was geheel uit elkaar geslagen, de restanten lagen verspreid over het weiland. In een weiland aan de Stokreefsweg is een V1 neergekomen. Het projectiel is geheel intact. Landbouwer Nijmeijer van de Stokreefsweg laadt de V1 op zijn wagen en brengt het gevaarte met paard en wagen naar een weiland aan de Rijssenseweg, nu Wolvesweg. Een paar dagen later ontploft het projectiel en enkele nieuwsgierige kijkers werden gedood.

Nacht van 6 op 7 november 1943 Vier bommen terechtgekomen in een bosperceel te buurtschap Deldenerbroek. Alle bommen waren gedetoneerd. Blindgangers of tijdbommen werden niet gevonden (inv. nr. 1136)

11 januari 1944 Groot aantal brandbommen neergekomen in de buurtschappen Wiene en Deldenerbroek. Er werden ca. 200 niet ontbrande brandbommen verzameld. Bij de boerderij van Ten Dam te Wiene kwam een zevental brisantbommen neer, op een perceel grond van H.A. Holland te Deldenerbroek C56 een tweetal brisantbommen die beide zijn gedetoneerd. De trechters hadden een diameter van ca. 10 meter. Blindgangers werden niet gevonden. (inv. nr. 1136).

Short Stirling MK 1

9 mei 1944 Nabij de brug in de Bornebroekscheweg – Schipvaart (Twickelervaart) is in een met struiken begroeid terrein een „benzinetank“ van een vliegtuig gevonden (inv. nr. 1136) 1462021-VO-01 Enter Deldenerbroek Pagina 20 van 42 Datum Gebeurtenis (Gemeente Ambt Delden)

23 september 1944 Tien brisantbommen afgeworpen te Rectum en gedetoneerd in een weiland en dennenbos. De bommen detoneerden niet meteen, echter met tussenposen, tussen 23:00 uur en 24:30 uur. Zij waren, gezien de grootte van de kraters, „zeer zwaar“ geweest (inv. nr. 1337)

23 september 1944 Er bevinden zich enkele blindgangers in de nabijheid van de Enterweg (inv. nr. 1337)

Nacht van 21 op 22 november 1944 Korenmijt uitgebrand ten gevolge van een parachutefakkel / lichtkogel. Op ca. 10 meter afstand van de korenmijt hing een gedeelte van een parachute in een boom. De korenmijt bevond zich op ca. 30 meter afstand van de woning Keizersweg 7 (inv. nr. 1337)

22 februari 1945 Twee jachtvliegtuigen beschoten vier wielrijders op de openbare kunstweg Enter-Bornebroek te Enter (inv. nr. 1337)

25 februari 1945 In de gemeente Wierden, bij de Reggebrug, werden door vier jachtvliegtuigen acht brisantbommen afgeworpen. Zeven bommen kwamen in het veld aan weerszijden van de spoorbaan Nijverdal-Wierden terecht. De achtste bom trof de spoorbaan. Alle bommen detoneerden (inv. nr. 1337)

Nacht van 5 op 6 maart 1945 V1 gevallen op een woning aan de Stokreefsweg 4 te Enter (inv. nr. 1337) 9 maart 1945 In het Haarbosch gemeente Wierden werd een V1 afgeschoten. Het projectiel vloog boven het bos in brand en kwam neer in de nabijheid van de weg Wierden-Enter, alwaar deze detoneerde (inv. nr. 1337)

Nacht van 28 op 29 maart 1945 Op een perceel weiland van Mekenkamp, gelegen aan de Morslaan te Enter, is een V1 brandend neergestort en vervolgens geheel uitgebrand. In een

weiland aan de Stokreefsweg te Enter is een V1 neergestort. Dit projectiel was geheel uit elkaar geslagen en de resten lagen verspreid over het weiland (inv. nr. 1337)

29 en 30 maart 1945 In het Haarbosch te Wierden, waar een startbaan voor V1 was, zijn meerdere V1's geëxplodeerd. De startbaan en andere objecten werden gesprongen (inv. nr. 1337) 2.5.1 Aangetroffen / geruimde CE en oorlogsschade In het onderstaande overzicht zijn gegevens met betrekking tot CE en oorlogsschade opgenomen.

1940. Nederlandse stellingen en loopgraven bij de Bornebroeksebrug aangelegd.

Ochtend 10 mei 1940, 's morgens om half 5 vlogen de bruggen over het Twentekanaal de lucht in. De bruggen in Bornebroek en de Bornebroeksebrug werden vernield. Cottwicherbrug en Warmtinkbrug opgeblazen. Aan de westzijde van de zijtak lagen loopgraven, voorzien van munitie en afweergeschut. Aan de oostzijde waren veel prikkeldraadversperringen aangelegd. Vossenbrinkbrug opgeblazen (inv. nr. 2295) op 30 mei 1940. Melding dat de volgende bruggen over het Twentekanaal en de zijtak naar Almelo ten gevolge van de oorlog zijn vernield: de Kottwickerbrug in de Rijksweg Delden – Goor, De Warmtinkbrug te Deldenerbroek, de Tankinkbrug te Wiene, de Dorrebrug te Wiene en de Spoorbrug in Wiene. Op 11 juni 1940 is er schade aan 2 woonhuizen te Zeldam, gelegen aan de provinciale weg Goor – Enter, nummers D41 en D42.

V1 vliegende bom

V 1 lanceerbaan zoals in het Haarbos en Nijreesbos

Het land van Freriksen waar de V 1 terechtkwam.

Er waren 's nachts bommen gevallen op ongeveer één kilometer afstand van de brug bij Bornerbroek in een weiland van de familie Kuipers, ook wel Kolvoort Herman genoemd. De projectielen sloegen enorm grote kraters in de grond. In september 1941 is een Wellington bommenwerper door een Duitse nachtjager neergeschoten en gecrasht achter het huis van postbode De Kieft. Op 10 december 1941 zijn Nederlandse militaire barakken aanwezig in Wiene en Deldenerbroek en afgebroken door de Wehrmacht. Op 22 juni 1942 op de Deldeneresch bij Delden zijn barakken van de stelling G aanwezig. Op 1 juli 1942 is een Nederlandse tankhindernis, bestaande uit vijf betonnen cilinders met een diameter van één meter aanwezig te Hengevelde, Markvelderstraat (inv. nr. 938). Op 27 april 1943 is mevrouw J.A. Sonder gedood door een neergestorte Britse Wellington bommenwerper. Op 25 juli 1943 is een bombardement Hengevelde. Bij dit bombardement werden de kerk, het oude meestershuis, de melkfabriek en het kerkhof getroffen. Op het kerkhof zijn zes bommen gevallen. Op 22 december 1943 is de Aliquippa gecrasht bij de familie Bolscher in Ambt Delden op de es, na te zijn geraakt door vijandelijk vuur. Het betrof de Stovelerweg 4. Het vliegtuig had een buiklanding gemaakt en een diepe voor in het land getrokken en was op de terugweg van een bombardementsvlucht.

1944 De beschietingen en bombardementen werden steeds heviger. Ook op de wegen, de sluis en de spoorbrug in Wiene. Op 1 maart 1944 is er bomschade aan de kapel en zes priestergraven. Op 1 maart 1944 is er schade aan perceel Goorsestraat G5, G12, G18, Diepenheimsestraat G1, G2, G3, G4, Bentelesestraat G2, G4, G11, G15, Kerkstraat G1, G3. Op 9 augustus 1944 is er schade aan perceel Diepenheimsestraat G2, Goorsestraat 24, Diepenheimsestraat G4 en Bentelosestraat G10. Op 24 augustus 1944 zijn dekkingsgaten aangebracht bij de weg Hengelo – Delden – Goor 435 en de weg Delden – Bornerbroek 299 (inv. nr. 926) .

September 1944. Een trein met soldaten, oorlogsmateriaal en een speciaal groot spoorwegkanon verongelukte bij erve Meenhuis (ten Brummelhuis). Door de ondergrondse werden explosieven op de rail aangebracht (inv. nr. 2295).

23 september 1944, Huize Lidwina, Retraitehuisweg, door de bezetter opgeblazen, omdat hier verzetslieden actief waren (inv. nr. 2295).

3 november 1944. Sluis te Wiene gebombardeerd (inv. nr. 2295) 1945. Zowel in Bornerbroek als in Ambt Delden stonden 4 startbanen van de V1, namelijk in het Nijreesbos bij Almelo-Zenderen-Bornerbroek en in de buurt van café Platenkamp (Broamhaar Dieks) (inv. nr. 2295).

20 januari 1945, Brits jachtvliegtuig neergestort bij café De Witte, Goorsestraat 1, Hengevelde (inv. nr. 2295).

Maart 1945, de brug in Bornerbroek bij de Entersestraat werd gebombardeerd (inv. nr. 2295.)
Maart 1945, Duitse vernielingstroepen brengen ladingen aan bij de sluis en bruggen (inv. nr. 2295) 1462021-VO-01.

Op 27 april 1943 om 03.11 uur schoot Oblt. August Geiger van de 7^e Staffel III/NJG 1 de Wellington HE 382 MK-X van het 429 Canadese Bison Squadron uit de lucht. De bommenwerper sloeg te pletter in een weiland naast de boerderij van Sonder aan de Entersestraat te Bornerbroek. De boerderij werd heel erg beschadigd. J.A. Sonder-Harink werd dodelijk getroffen door een vliegtuigonderdeel. Zij werd samen met de zes omgekomen bemanningsleden te Bornerbroek begraven.

In de nacht van 13 op 13 mei 1943 stortte een bommenwerper neer te Rectum. Het vliegtuig, een viermotorige Handlay Page Halifax met serienummer HR 790 MH-S, was de avond van de dertiende opgestegen van de Engelse vliegbasis Snaith voor een snelle aanval op Bochum in het Ruhrgebied. De Halifax had een lading bommen van drieduizend lb explosieven en duizend brandbommen van elk 4 lb aan boord. De bommen zijn afgeleverd boven Bochum,

Berlijn en de Skodafabrieken te Pilzen. De zeven bemanningsleden konden beginnen aan hun terugreis. Vanaf Fliegerhorst Twenthe was de Messerschmitt BF. 110 nachtjager opgestegen. Die onderschepte de Halifax en opende om 02.53 het vuur op de Britse bommenwerper. De kapitein wist het brandende vliegtuig nog een tijd onder controle te houden. Vier bemanningsleden zijn uit het vliegtuig gesprongen. Het brandende vliegtuig maakte een scherpe bocht en stortte neer aan de Enterweg te Rectum. Twee omwonenden zijn naar het wrak gegaan dat plotseling ontplofte. De twee jongens hebben het er niet levend afgebracht. Drie bemanningsleden kwamen bij de crash om het leven en zijn begraven op het kerkhof aan de Appelhofstraat te Wierden. De andere vier vliegers zijn nog dezelfde dag gevangen genomen.

Op zondag 30 januari 1944 om 11.26 stortte bij de Hoeselderbrug een Duitse jager neer. Het was de Messerschmitt Bf. 109 G-6 Weisse 15 van Feldwebel Max Finsterwald van de 7^e Staffel III/JG 1. Het vliegtuig ontplofte achter de boerderij van Oosterveld aan de Breesegge en sloeg een diepe krater. Feldwebel Finsterwald kwam om het leven bij de crash.

In de nacht van 21 op 22 november 1944, om 23.00 uur, hingen drie grote lichtfakkels aan witte parachutes boven de Keizersweg te Ypelo. Ze waren vermoedelijk uit een geallieerde bommenwerper gegooid. Een van de lichtfakkels kwam neer in een hooimijt van Schuttenbeld aan de Keizersweg. De mijt brandde geheel uit. De brandweer van Enter is gealarmeerd maar vanwege een defecte motor kon de brandweer niet uitrukken.

Op 10 december 1944 was er een luchtgevecht tussen Ypelo en het Twente Rijnkanaal tussen een paar geallieerde jagers en een Duitse jager. Tijdens een ontsnappingshandeling raakte de Duitser de grond, sloeg over de kop en brandde uit. Bij Bloemandal aan de Voorbroeksweg, waar de jager in het weiland naast de boerderij was neergestort, stegen inktzwarte rookwolken omhoog. Achter de stuurknuppel zat de 25 jarige Feldwebel Herbert Lenk uit Plauwen. Hij was die dag samen met o.a. Lt. Walter Roth opgestegen van Fliegerhorst Rheine. Om 16.15 verongelukte Lenk na een wilde achtervolging met Spitfires van de 2nd Tactical Air Force. In het weiland naast de boerderij lag de dode piloot tegen de put. Bij de dode piloot lag ook een koppel met daaraan het lichtkogelpistool in de tas. Ernaast lag een bruine portemonnee in de vorm van een hart. Hierin zat geld en een foto van zijn vrouw Hildegard. De omwonenden werden weggejaagd door de toegestroomde Duitsers. Maar vanuit de boerderij was alles goed te zien. Nog dezelfde dag werd Lenk gekist. Een onderduiker, Hans Ledeboer uit Dordrecht, maakte in de nacht foto's van het wrak voor het verzet. De Duitsers werden ingekwartierd in de boerderij van Bloemandal en binnen drie dagen waren alle wrakstukken met paard en wagen weggereden.

Veel van de afgeschoten vliegende bommen vanuit het Haarbos mislukten. Tientallen van de projectielen kwam voortijdig terecht in de naaste omgeving. Op dinsdag 6 februari 1945 vloog er boven Enter een stuurloze V1. Het angstaanjagende geluid van de pruttelende motor stopte en het gevaarte kwam naar beneden. Uiteindelijk stortte de V1 neer in Notter.

Op 22 februari 1945 fietsten om 13.45 uur op de Bornerbroekseweg twee landwachters en twee vrouwen, Geertruida Batenburg en Geertruida Boonstoppel. Plotseling scheerden al schietend twee Britse jagers over de weg. De twee vrouwen werden getroffen. Mevrouw batenburg kreeg een schot in haar buik en een arm werd afgerukt. Zij overleed ter plekke. De andere vrouw had meer geluk. Ze kreeg een schot in haar rechter dijbeen en werd naar het ziekenhuis in Almelo gebracht. De twee landwachters kwamen met de schrik vrij. De beschieting werd uitgevoerd door een vliegtuig van het 198 Squadron. Het maakte deel uit van meerdere vliegtuigen die tussen 12.50 en 13.50 uur schepen op het Twente Rijnkanaal aanvielen.

In de nacht van 5 op 6 maart 1945 om 01.30 uur boorde een V1 zich in de woning van Johanna Boswinkel aan de Stokreefsweg 2 te Enter. De V1 ontplofte echter niet maar vernielde wel een deel van het dak en een zijmuur. De volgende dag om 16.30 uur is de bom door de Duitsers onschadelijk gemaakt en gedemonteerd. Er werd niemand gewond of gedood.

Op 9 maart 1945 werd om 19.00 uur een V1 vanuit het Haarbos gelanceerd die echter onmiddellijk in brand vloog. Het brandende projectiel stortte neer aan de Enterweg te Rectum en bleef nog tien minuten fel branden en ontplofte met een geweldige klap. Hier waren gelukkig geen doden en gewonden te betreuren. Wel had een tiental woningen glas- en dakschade.

Op 29 maart 1945 kwamen de laatste V1's rondom Enter naar beneden. De eerste kwam om 23.55 uur brandend neer in een weiland van Mekenkamp aan de Morsweg. De V1 brandde geheel uit zonder te ontploffen of verdere schade aan te richten.

De laatste V1 kwam in de ochtend van 29 maart om 07.00 uur neer in een weiland van H. Freriksen aan de Stokreefsweg te Enter. de vliegende bom was geheel uit elkaar geslagen maar veroorzaakte geen persoonlijke ongelukken.

Op de avond van 29 maart, tussen 21.00 en 23.00 uur, blies het Duitse Sprengcommando de laatste V1's in het Haarbos op, evenals de lanceerbaan. Hierdoor liepen honderden boerderijen ernstige schade op. Het gebied werd weer door de Duitsers vrijgegeven. Het was ontruimd ten behoeve van de lanceerbaan.

Een Canadese soldaat bij de opgeblazen V-1 lanceerinstallatie in het Haarbos bij Wierden

onderdoken begon het verzet eigenlijk een beetje vanzelf. Op hulp aan Joodse onderduikers stonden strenge straffen. Maar zoals iemand zei: "die mensen moesten toch ook verder? dus je deed wat." Verschillende mensen overwonnen hun angst en "deden" inderdaad wat. In die sfeer moeten we ons het eerste verzet voorstellen. Je hielp eens iemand aan een onderduikadres. Er werd via relaties wel eens een aantal bonkaarten versierd voor ondergedoken mensen, enz. Belangrijk was dat dit soort zaken niet hoefde te gebeuren "onder de ogen" van de Duitsers, want die waren toen

geboden aan de Joden doken hals over kop onder.

In het voorjaar van dat jaar hadden al veel studenten geweigerd de zg. "loyaliteitsverklaring" te ondertekenen. Dit alles betekende steeds meer onderduikers. J. Brunnenkreef (Kremer-Jehan) was binnen de verzetsgroep hoofdzakelijk belast met de verzorging van deze onderduikers. Als er via H. Velten of Ten Berge weer een onderduikadres was gevonden voor een "nieuwkomer", organiseerde hij de verdere hulp. Bonkaarten, kleding, etc.

NA. W 45 / № 010610	
Altena--	<i>H. J. Altena</i>
Hendrik Jan--	
15 Januari 1908 Wierden O	
NEDERLANDER	
Nijmeijer, H J --	
landbouwer	
15 Januari 1945 WIERDEN	
<i>Guenther</i>	
	

Eind 1940 wordt het beruchte "Ausweiss" verplicht. Om falsificatie tegen te gaan werd dit persoonsbewijs verschillende keren vernieuwd. (Document: familie Altena, Enter).

naam "Blok" krijgen, de schuilnaam van Bulters. Ook de Enterse verzetsgroep van Ten Berge zou zich hierbij aansluiten.

Joep ten Berge

"Joep" ten Berge, die later in Enter zou worden aangesteld als commandant van de B.S. "strijdend gedeelte", zat al heel vroeg in de oorlog in het verzet. Voor er in Enter een georganiseerde verzetsgroep was, zat hij al "fulltime" in het verzet en maakte deel uit van een Overijsselse verzetsgroep.

Toen de behoefte aan bonkaarten steeds groter werd heeft deze groep deelgenomen aan verschillende overvallen op distributiekantoren. Toen de eerste wapendroppingen in Twente plaatsvonden in september 1944 waren zij hierbij aanwezig. Geld inzamelen bij Twentse fabrikanten voor het financieren van verzetswerk was ook iets waar zij zich mee bezig hielden. In het najaar van 1943 neemt Dick Engel contact met hem op. Op de brug over de Regge, op de Bornerbroekseweg in Enter, vinden de eerste ontmoetingen plaats. Ten Berge zal voor het verzetsnetwerk van "Blok" onderduikadressen verzorgen. Vanaf dat moment woont Ten Berge regelmatig de vergaderingen van "Blok" bij op het hoofdkwartier bij Rompelman in Almelo. Als in het najaar van 1944 de illegaliteit in Twente, op bevel van hogerhand, haar activiteiten moet bundelen in de N.B.S., is er een nieuw karwei voor Ten Berge. In september 1944 is het hoofdkwartier van de K.P.-Twente in huize Lidwina in Zenderen door de S.D. overvallen. Als gevolg hiervan is het hoofdkwartier verplaatst naar Saasveld en vandaar naar Hezinge bij Vasse. Daar kan men echter niet blijven en Ten Berge krijgt opdracht uit te zien naar een geschikte plaats. Dit wordt de boerderij "De Koerdam" in Enter die erg afgelegen ligt. Na een aantal weken wordt de eigenaar

ten en plotten van hieruit naar de Belgische grens, waar ze overgedragen worden aan een andere verzetsgroep. Wat later in de oorlog heeft Ten Berge vaak een dubbelrol gespeeld. Aan de ene kant was hij commandant van de Enterse verzetsgroep; aan de andere kant maakte hij deel uit van andere regionale groepen die sabotagedaden verrichtten.

De mensen van het eerste uur

Toen Ten Berge contactadres werd van het verzetsnetwerk "Blok" moest hij zich erop voorbereiden over de nodige onderduikadressen te kunnen beschikken. Hij nam contact op met H. Velten (Bax-Hendrik). Velten was bakker en had natuurlijk veel contacten in heel Enter. Dit zou bij het vinden van onderduikadressen een grote hulp zijn. Velten was samen met een aantal vrienden ook al een poos actief op het gebied van hulp aan onderduikers. Op deze manier ontstond de eerste Enterse georganiseerde verzetsgroep.

De leden hiervan waren: J.J. ten Berge (Krols-Jehan), H. Velten (Bax-Hendrik), J. Brunnenkreef (Kremer-Jehan), H. Leussink (Schips-Herman), A. Schuitemaker (Timmerjans-Ab) en G. Rutjes (Rutjes-Gerre). Ook moeten we hierbij noemen F. Morsink (BakkerFrits) die lid was van de O.D. (Ordedienst). Morsink had meer te maken met de "Trouwgroep", ook een groepering die op allerlei manieren hulp aan onderduikers verschafte. In huize Morsink vonden vele activiteiten op dat gebied plaats. Dominee Slomp (Frits de Zwerver), een bekend man in de organisatie, had bij Morsink een schuiladres toen hij moest onderduiken.

Tot midden 1944 was het verzet voor het grootste deel zonder gebruik van wapens. Hulp aan onderduikers vormde wel de hoofdmoot van de activiteiten. De Enterse groep beschikte wel over enkele revolvers, maar be-

Enter, Deldenerbroek (gemeente Ambt Delden), maart 1945. Het woonhuis van Ter Weele (Tuitert), Rijksweg 16, door bommen getroffen, bestemd voor de Cottwicherbrug (inv. nr. 2295). 30 maart 1945, beschietingen vonden plaats langs de Rijksweg Delden – Goor.

De Duitsers boden weerstand en beschoten de Britten bij het huis van de familie Timmerman. Tegen de middag werd de brug tussen Bentelo en Delden opgeblazen (inv. nr. 2295).

30 maart 1945, V-1 lanceerinrichting aan de Bornerbroeksestraat, tegenover de woning Bornerbroeksestraat 74. De lanceerinrichting werd op 30 maart 1945 opgeblazen (inv. nr. 2295)

Eind van de oorlog moesten groepen burgers schuttersputten langs de weg graven van café Roesscher richting Hengevelde en van Roesscher richting Bentelo (inv. nr. 2295). Geen

datumvermelding. Tanktrein bij Wierden doelwit van geallieerde vliegtuigbeschieting (inv. nr. 2295). Geen datumvermelding. De sluis werd een paar maal gebombardeerd (inv. nr. 2295).

Begin april 1945 Duits afweergeschut opgesteld bij Koordamsweg 2. Dit geschut schoot de Oosterhof, Beldsweg 12, in de brand (inv. nr. 2295).

1 april 1945, Hengevelde bevrijd (inv. nr. 2295).

1 april 1945, geallieerd vliegtuig neergestort aan het eind van de Armansweg (inv. nr. 2295),

1 april 1945, de Duitsers vluchtten naar de noordkant van het kanaal en naar de zuidkant van de zijtak. Britse en Canadese troepen naderden het Twentekanaal bij Ambt- en Stad Delden. De Stad Delden wordt van verschillende kanten ten zuiden van het kanaal aangevallen. Een enkele Staghound waagt zich over de Vossebrinkbrug (Groenebrug), maar trekt zich na het uitbrengen van snelvuur van Duitse geschutopstellingen terug. Duitse eenheden blazen in de loop van eerste paasdag de beide bruggen Sint Annabrug en de Vossebrinkbrug op. Een boerderij bij de sluis werd beschoten. De Poelsbrug (Dorrewegbrug) werd onder vuur genomen door de Duitsers. Ook beschietingen bij de Annabrug, hoek Torendijk/Kanaaldijk, de boerderij van Vrugeman, de boerderij Veldmolen, boerderij Scholten (Wiene), boerderij ter Braak, boerderij Anneman, de boerderij tegenover kasteel Twickel. Bij de brug Goor werd de boerderij gebombardeerd (inv. nr. 2295).

1946, Sint Annabrug, Delden

2 april 1945, de brug bij de sluis in Wiene wordt opgeblazen. Op het oude kerkhof bij de N.H. kerk in Delden is Duits veldgeschut in stelling gebracht. Over de gehele breedte van het kanaal tussen de sluis in Wiene en de opgeblazen Vossenbrinkbrug, wordt nu door de Canadezen gevraagd en zelfs vanuit Bentelo en Gelselaar wordt op Delden geschoten. Slachtoffers aan o.a.

de Torendijk en Sint Annabrink. Voltreffer op de toren van de Blasiuskerk. Vossenbrinkbrug opgeblazen (inv. nr. 2295).

3 april 1945, kerktoren van Delden door geallieerde tanks onder vuur genomen, noodbrug bij Wierden over het kanaal gelegd, alsmede noodbrug over de Annabrug (inv. nr. 2295).

3 april 1945, de Canadese aanval bij Delden strekt zich uit over een breed front van de sluis bij Wiene tot de gesprongen Vossebrinkbrug. Het zwaartepunt van de aanval ligt midden tussen de vernielde Sint Annabrinkbrug en de Vossebrinkbrug. Canadese eenheden steken met vuursteun van vijftien Canadian Field Regiment het kanaal over. Na hevige gevechten slagen de Canadezen er in de boerderij „Rannink“ aan de Brinkweg te veroveren. Weerstandsnesten van de Hermann Goering divisie in de buurt van het Schneidersbos en de Torendijk.

De Duitse bezetting trekt zich gedeeltelijk terug op de tweede verdedigingslinie achter de spoorbaan Hengelo-Zutphen. Baileybrug gelegd bij de sluis van Wiene. Naast de gesprongen Sint Annabrug wordt een grote baileybrug op pontons gelegd, waarna de hoofdmacht naar het noorden kan doorstoten. De bezetter handhaaft zich nog enige tijd in het Deldenerbroek, waar het „Backhagen“ [Backenhagen, halverwege Bornerbroek] nog een stevig vijandelijk bolwerk blijkt te zijn. Ook bij de chemische fabriek „Servo“ wordt nog een tijd gevochten. Vijfhonderdvijftig huizen werden tijdens de laatste oorlogsdagen geheel of gedeeltelijk beschadigd. Sint Annabrug opgeblazen (inv. nr. 2295).

3 / 4 april 1945, Cottwicherbrug en Warmtinkbrug opgeblazen (inv. nr. 2295).

April 1945, de Duitsers hadden zich ingegraven achter de dijk van het kanaal (inv. nr. 2295).

April 1945, geallieerde artillerie-eenheden betrekken stellingen bij Bentelo (inv. nr. 2295).

April 1945, grote bom ingeslagen in de tuin van de familie Lammertink in Wiene (inv. nr. 2295).

April 1945, bij de familie Franke, ook wel Oost Könink aan de Suetersweg stonden zoeklichten opgesteld (inv. nr. 2295).

April 1945, achter de kerk van Bentelo wordt Duits geschut opgesteld. Ook de brug bij de sluis in Wiene wordt dan opgeblazen (inv. nr. 2295).

7 april 1945, roggemijten bij de familie G. Arkink (Semmekrotte Graats) getroffen door granaatvuur (inv. nr. 2295).

Geen datumvermelding. Er boorde zich bij de familie Beckedam aan de Suetersweg een Duitse bommenwerper in de grond. Ook in de buurt van de familie Nijland, Kiefte aan de Kieftenweg stortte een gevechtsvliegtuig neer (inv. nr. 2295).

Geen datumvermelding. Aan de Deldense kant van het kanaal waren Duitse militairen gesitueerd. Achter het huis en de schuren vandaan namen de sluipschutters de Duitsers onder vuur. Er sneuvelden in totaal vijf Duitsers. Enkele dagen later zijn er twee Engelsen gesneuveld. De torens van de sluizen zijn helemaal kapot geschoten, want de Britten wisten dat daar vaak Duitsers op wacht lagen. De brug over de sluizen werd door de bezetter opgeblazen. Op Tweede Paasdag was al eerder de Sint Annabrug opgeblazen, alsmede de groene brug. Huis van de familie Freriksen platgebrand, in en rondom het huis lagen 3 gesneuvelde Duitse militairen. Aan de ene kant werd de spoorbrug vaak beschoten, aan de andere kant lag het kanaal en de sluizen die voortdurend beschoten werden. Vlak achter de boerderij van de familie Freriksen ontspoorde eens een munitietrein (inv. nr. 2295).

Ongeveer vijfhonderd Britse tanks stonden van Delden tot Markelo in de weilanden. Er vloog een granaat door de grote ruit van het café (inv. nr. 2295). Geen datumvermelding. Kinderen namen vooral de brandbommen uit het veld mee. Achter de Servo werden er tientallen tot ontploffing en ontbranding gebracht (inv. nr. 2295). Geen datumvermelding. Boerderij Oosterhof, Beldsweg 10, werd door Duits afweergeschut aan de Koerdamsweg in brand geschoten. Tevens Sluisstraat 50 in brand geschoten, alsmede Kanaal ZZ 6, Schoolstraat 2, Welbergsweg 1, Holtkampsweg 2, Rijksweg 5, Rijksweg 7, Rijksweg 18, Rijksweg 20 en Tanninksweg 8. Blokstegenweg 1 beschadigd door granaatvuur (inv. nr. 2295). Geen datumvermelding. Munitieopslag van het verzet aanwezig bij de Rijssenseweg 2. De munitie was verstopt in een vloer (inv. nr. 2295). Geen datumvermelding. Bij de Zwaai kom in het Twentekanaal werd een boot beschoten door Britse jagers (inv. nr. 2295).

Geen datumvermelding. Landhuis 't Eijsink, Hengelosestraat 24 Stad Delden afgebrand ten gevolge van een Panzerfaust. Hengelosestraat 2 Stad Delden getroffen door granaatvuur, Oude Benteloseweg 32 zwaar beschadigd. Canadezen staken het kanaal over bij boerderij 't Rannink, Brinkweg 29 Stad Delden (inv. nr. 2295).

Geen datumvermelding. Torendijk 2 zwaar beschadigd, Bentelosestraat 60 zwaar beschadigd, twee Britse militairen gesneuveld bij de Rustende Jager, Bentelosestraat 54, Bentelo (inv. nr. 2295).

Sluizen Delden

Periode na de bevrijding

De Canadezen sloegen tenten op in het park van kasteel Twickel. In de weide tegenover het kasteel en bij de bosrand waren eveneens kampementen, net als bij de watertoren van Twickel (inv. nr. 2295).

Geen datumvermelding. Bomkraters in het weiland tussen de Goorsestraat en de Koudedijk, op de achtergrond is de boerderij van de familie Waanders „De Krake” te zien. Bom in de buurt van de Fluttert (inv. nr. 2297). 20 juni 1946, in de gemeente Ambt Delden, op de Kanaaldijk van het Twente Rijnkanaal tussen de Vossenbrinkbrug en de Sint Annabrug is een stukgeschoten Canadese tank aanwezig (inv. nr. 87).

Geen datumvermelding. Er is door de aanleg van een noodbrug over het kanaal bij de Sint Annabrug een roggeveld verwoest, verschillende granaattrechters in het weide- en haverland ontstaan (inv. nr. 797).

Geen datumvermelding. Oorlogsschade Doodsweg B2, sectie A1188, Bekkumerweg F57 gemeente Ambt Delden. Schade ten gevolge van bombardement d.d 17 juli 1943 Kerkstraat G2, G4, Bretelerstraat G1, Slotsweg G1, G3, Schoolweg G4, Goorsestraat G1 (ook getroffen door een neerstortend vliegtuig), G3, G4, G5, G7, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G17, G19, G20, G21, G22, G24, tegenover perceel Goorschestraat G15, G22, G26, Diepenheimsestraat G1, G2, G4, G6, G14 en Bentelosestraat G1, G4, G6, G7, G8, G10, G11, G13, G15. Oorlogsschade Wiene E78, Needsestraat G2, Bretelerstraat G1, Kerkstraat G1, Zeldam D8, Needsestraat G2a, Bentelosestraat G1, Goorsestraat A9 (o.a. inv. nrs. 930, 1135).

4 september 1948, oorlogsschade zuivelfabriek en landbouwvereniging De Vooruitgang C23 Ambt Delden, ontstaan in de periode 1-4 april 1945 (inv. nr. 930). 8 juli 1952, herstel oorlogsschade Deldenerbroek C27 (inv. nr. 930), 7 juli 1951 oorlogsschade Torendijk A8, aangericht op 1 april 1945 (inv. nr. 930), 12 juli 1951 oorlogsschade Kanaalstraat C.37 Ambt Delden (inv. nr. 1133),

22 februari 1955, Bouwnummer Delden 12 (Kanaalstraat C36, kadastraal A 1278) verwoest ten gevolge van oorlogsgeweld (inv. nr. 930),

13 mei 1957 oorlogsschade Goorsestraat 6, aangericht op 4 april 1945 (inv. nr. 1133), 18 juli 1957 schade opslagloods Sluisweg, aangericht op 7 april 1945 (inv. nr. 1133).

Geen datumvermelding. Oorlogsschade aan de schuur en tuindersbakken aan de Goorseweg – Wienerbrug (inv. nr. 1133).

15 april 1995, er werden twee weken geleden brokstukken van een gevechtsvliegtuig opgegraven aan de Platenkampseweg. Duitse granaat gevonden in een tuin aan de Kosterkamp, vlakbij de Vossenbrinkbrug. Deze granaat was vermoedelijk in een schuttersput achtergelaten (inv. nr. 2295) 1462021-VO-01.

Enter Deldenerbroek. Nieuwsberichten 2.6.1 AVG collectie De collectie CE gerelateerde nieuwsberichten in het AVG bedrijfsarchief is geraadpleegd. In dit archief zijn geen berichten gevonden die betrekking hebben op het onderzoeksgebied en/of de nabije omgeving. Zware vliegtuigbom ontmanteld in Ambt-Delden ANP – 12/07/07, 21:05 Het Explosieven Opruimingscommando heeft donderdagavond in Ambt-Delden een zware vliegtuigbom uit de Tweede Wereldoorlog succesvol ontmanteld. Dat heeft een woordvoerder van de politie meegedeeld. Het explosief werd dondermiddag tijdens baggerwerkzaamheden in een zijtak van het Twentekanaal gevonden. De bom lag onder een spoorbrug, waardoor ook het spoorverkeer lange tijd was gestremd. Er reden bussen, maar de vertraging voor passagiers liep in sommige gevallen op tot een half uur. Rond half negen werd het spoor weer vrijgegeven, aldus spoorbeheerder ProRail. Ook moesten de bewoners van twee woningen worden geëvacueerd. De politie zette een gebied in een straal van 300 meter rond de bom af. Maar inmiddels is „alles weer normaal“, aldus de zagsman. Het scheepvaartverkeer ondervond geen hinder van de ontmanteling. t meldingen van aangetroffen CE bij. Deze meldingen zijn tot 1992 als melding opdracht en ruim rapport (MORA) en na 1992 als uitvoeringsopdracht (UO) gearhiveerd. AVG heeft het overzicht van relevante MORA's en UO's van Wierden, Goor en Ambt Delden opgevraagd. Er zijn in dit overzicht geen meldingen van het onderzoeksgebied en/of nabije omgeving geregistreerd.

Bij de Coöperatie "Op 'n Plas". Het vrachtwagentje van "Bakker-Frits" waarmee de mannen naar hun "kabel-wacht" gebracht werden.

v.l.n.r.: R.H. de Wilde (Boosmans-Hendrik, H. ter Harmsel (Bol-Hinne), D. ter Harmsel (Bol-Derk), B. Pluimers (Sussen-Betjan), J. Getkate (Foeter-Jons), J. Otten (Klokk'n-Jehan, J. de Wilde (Koo-Jan), F. Morsink (Bakker-Frits). (Foto: fam. Morsink, Enter).

Op basis van de locatiebeschrijvingen zijn de ruimrapporten geselecteerd en opgevraagd. Deze documentatie is bestudeerd. De onderzoeksresultaten zijn als volgt: MORA / UO Locatie Vondst 197428708 Rivierbodem ca. 15 meter ten oosten van de spoorbrug over de Regge in de lijn Wierden Rijssen, gemeente Wierden. Hier werd op 6 november 1974 een vliegtuigbom verwijderd, nabij de spoorbrug werden twintig granaten gevonden. Aangetroffen : schroot en prikkeldraad. Geen explosieven gevonden. 19731826 Kerkweg 7 te Haarle, weiland 1 handgranaat Mills 36 19833104 VZA te slopen textielabriek Jannink, Stationslaan, gemeente Goor. Er zijn hier tijdens de oorlog bommen gevallen. De bouwput blijkt al geheel te zijn opgeschoond. Hexelseweg 36 Wierden. Verzoek om tot opsporing van een granaat op een perceel bouwland nabij de woning Hexelseweg 36 over te gaan. Advies EOD: zoekactie met prioriteit 19871130. Rijssensestraat 88, in de tuin onder een emmer 1 pantserbrandgranaat van 20 mm 19890301. Tussen Wierden en Enter bij Exoo bij baggerwerkzaamheden aangetroffen, er zijn al vaker projectielen gevonden, 1 rookgranaat van 2 inch mortier 19892232 VZA. Gondalaan Goor, weiland achter perceel 69 aan de Gondalaan te Goor, in een weiland ter hoogte van de Bolscherbeek, is in 1943 volgens een proces-verbaal een vliegtuigbom ingeslagen. Deze bom ligt op ongeveer twee meter diepte. EOD: nega- 1462021-VO-01. Enter Deldenerbroek pagina 27 van 42 MORA / UO Locatie vondst tief advies, geen zoekactie noodzakelijk 19920162 VZA, Diepenheimseweg 2, Goor Ca. 5 kilo schroot. EOD: negatief advies, geen zoekactie noodzakelijk 19940120. Naast Rijksweg Goor-Delden in bosperceel 2 brisantgranaten van 8 cm mortier m/wgr Z. 38 2.8. Bron: AVG (Explosieven Opruiming Nederland) Vooronderzoek Enter Deldenerbroek.

Regout blijkt echter een gevaar voor Wierden en de hele gemeente. Met de regelmaat van de klok roept hij de mannen in de gemeente op zich te melden voor de arbeidsinzet. Bij het niet opvolgen van de oproep stelt hij steeds strengere maatregelen in het vooruitzicht. Wierdense en Enterse verzetslieden beraadslagen over de situatie.

Er lijkt maar één goede oplossing. Regout moet verdwijnen, samen met het bevolkingsregister. Een plan wordt opgesteld. J. Brunnekreef (Kremer-Jehan) zal een graf klaarmaken in het Haarbos bij Wierden waar Regout begraven zal worden. H. Velten (Bax-Hendrik), H. Leussink (Schips-Herman) en A. Schuitemaker (Timmerjans-Ab) samen met Wierdense verzetsmensen zullen de overval op het gemeentehuis uitvoeren en burgemeester Regout liquideren.

Er is gezorgd voor een betrouwbare benzineauto om het bevolkingsregister naar een plaats in de Vossebos te brengen. De auto staat klaar in garage Van de Broeke. Op de geplande avond gaan de vier Enterse verzets-

lieden naar Wierden waar Brunnekreef in het Haarbos achterblijft om het lijk straks te laten verdwijnen. De rest gaat naar fotograaf Kolkman waar ze hun wapens in ontvangst zullen nemen. Snelheid bij de overval is essentieel. Slechts een honderd meter van het gemeentehuis verwijderd, in het gebouw van Chr. Belangen zijn veel Duitsers ingekwartierd. De enkele ambtenaren die 's avonds in het gemeentehuis aanwezig zijn zullen met wapens in bedwang worden gehouden.

Als het tijdstip van in actie komen nadert, komt een boodschap van garage Van de Broeke. Daar is op het laatste moment een Duitse vrachtauto met pech aangekomen. De Duitsers eisen dat de wagen de volgende dag met een gerepareerd wordt en schuiven de wagen in de garage net voor de auto die voor de overval gebruikt zou worden. Deze auto kan er nu niet meer uit en de hele overval staat op losse schroeven. Ze overwegen nog wel om met een bakkersfiets de kaartenbakken van het bevolkingsregister mee te nemen. Ze zouden dan ettelijke malen op en neer moeten

134

naar de Vossebos om alles over te brengen. Al die tijd zouden de verzetsmensen in het gemeentehuis de zaak in bedwang moeten houden. Dit is veel te riskant. Alles wordt afgeblazen. Later wordt van de hele overval afgezien.

vele boeren wordt huiszoeking verricht. Ongeveer 40 mensen worden opgesloten in de School met de Bijbel aan de Rijssenseweg. Zaterdag worden ze gelukkig allemaal weer vrijgelaten.

Op 12 oktober wordt de dames Prakken gelast

V-1 op ladder met paard weggesleept

Het gezin Nijmeijer (de Elzen) woonde aan de Stokreefsweg 10. Van de laatste oorlogsmaanden kunnen Albert (79) en Gerrit (81) zich nog veel herinneren.

V1 lanceerbaan wordt ontmanteld

Albert Nijmeijer

De bewoners van het erve Meier in 1800 zijn Mannes Stal en Ludolf Broeze. In Rechtelijk Archief van Kedingen van de 50 ste penning, op 4 december 1802, heeft Hendrik Jansen Nijmeijer voor zich en zijn broer Jan en zuster Fenneken Nijmeijer, het hofhorig plaatsje in Ypelo gekocht van Harmen Hendriks Broeze, voor zevenhonderd gulden. Na overlijden van haar broers, heeft Fenneken Nijmijer het erve Meier nagelaten aan de rooms katholieke kerk te Wierden. Deze verkopen het weer publiek op 9 november 1842. Het bouwmanplaatsjen, Nijmeijer genaamd, bestaat uit woonhuis, schuur, bakoven, nagenoeg 4 bunders 69 roeden bouwland en 1,70 hooi- en weiland.

Albert: “Zo’n zes tot zeven weken voor het einde van de oorlog kregen we Duitse soldaten ingekwartierd, net als overal in de omgeving. Als er formaties Engelse bommenwerpers

overkwamen om doelen in Duitsland te bestoken biggelden sommige soldaten de tranen over de wangen als ze dachten wat hun familieleden thuis kon overkomen. Maar niet altijd waren ze zo menselijk”.

Gerrit: “Een paar terugtrekkende Duitsers wilden een keer een wagen vorderen van een boer die bij ons was. Die boer wilde de wagen niet afstaan en dreigde met een greep. Hierop dreigden ze de boer dood te schieten. Het koste mijn vader heel wat praten om die dreiging af te wenden. Ze wilden van ons een paard en kregen van mijn vader een paard waarvan hij wist dat het erg wild was. Nadat het paard was ingespannen vertrokken ze. Doordat ze niet met paarden konden omgaan werd het paard erg onrustig en even later sloeg het met wagen en al op hol. Op de hoek Stokreefsweg/Bullenaarsweg kon de scherpe bocht niet genomen worden en sloeg de wagen om. De wagen belandde onderste boven in een diepe sloot met de soldaten eronder. Er kwam al gauw hulp en de soldaten brachten het er levend af.”

Vanaf midden februari 1945 teisterden de V-1's, die vanuit het Tusveld achter Bornerbroek en uit het Nijreesbos afgeschoten werden, ook de omgeving van Enter. Talrijke lanceringen mislukten. Na de lancering werd de vliegende bom na zestig kilometer te hebben afgelegd automatisch op scherp gezet. Als ze snel na de lancering neerstortten ontploften ze vaak niet.

Albert: “Achter onze boerderij (richting de Regge) kwam er ook één neer, bij de boerderij van Haarman (Klein Barlo), die direct achter de Regge woonden. Haarman die het ding niet vertrouwde haalde mijn vader erbij. Met vereende krachten werd het gevaarte op een ladder gerold en met het paard van mijn vader werd de V-1 een heel eind weggesleept. Daar is hij later onklaar gemaakt.”

In de laatste week voor de bevrijding kwam de streek tussen Enter en het Twentekanaal onder artillerievuur van de Canadezen te liggen. Mensen die daar woonden maakten schuilkelders of verlieten de boerderij.

Albert en Gerrit: “In de laatste week voor de bevrijding kwamen er veel granaten neer tussen onze boerderij en de Regge. De ingekwartierde Duitsers raden ons aan het woongedeelte van de boerderij te verlaten en een schuilkelder in te richten aan de andere kant. Een kuil waar de aardappels in waren bewaard werd dieper gemaakt. De Duitsers hadden ervaring met het maken van loopgraven en adviseerden een zigzag vorm. Als er een inslag kwam bij de ingang konden de scherven niet direct ons bereiken. De bovenkant werd versterkt met balken en zand.”

Als ze het effect hadden geweten van een directe inslag van het vijftwintig ponds geschut van de Canadezen had de familie er een stuk minder rustig gezeten.

“Op zondagmorgen 8 april kwam de laatste Duitse soldaat langs op een oude fiets. Hij had een groot stuk van een geslacht varken achterop. In de dagen na de bevrijding zijn we wel in Enter wezen kijken naar de tanks en de andere voertuigen die daar voorbij kwamen.”

Jaren later, tijdens een vakantie aan de Moezel in Duitsland, werd Albert nog eens herinnerd aan die laatste weken van de oorlog.

Albert: “Op een camping aan de Moezel was een oudere man werkzaam als hulp. We kwamen in gesprek en toen ik vertelde dat ik uit Nederland kwam bleek de man in de oorlog in Enter ingekwartierd te zijn geweest. Hij kende namen als “Koerdam” en “Schoenaker” en de “Elzen”. Zo kwam ik onder heel andere omstandigheden onze voormalige bezetter weer tegen. “Bron: Enters Erfgoed.

Gerrit Nijmeijer

De broers Ten Brinke (Pluumers Jongs) waren metselaars, alhoewel Jan in de oorlog heeft geklompt bij Ter Hofstee (Zanink) aan de Kattelaarsdijk, nu Morslaan. Vader Hendrik ten Brinke was klompenmaker en ging met zijn vader Jan soms met de zomp mee naar Nijverdal om vracht te halen. Zijn broer Albert vaarde als vaste maat met hun vader op De Vriendschap, de zomp van Ten Brinke (Pluumers Jongs). Ze gingen meestal naar Friesland met o.a. klompen van wilgen- en populieren. Jan komt uit een gezin met zes kinderen, vijf jongens en een meisje. De vader is op tweenvijftigjarige leeftijd overleden, al voor de oorlog en bezettingstijd, en moeder Weijssink heeft de zes kinderen alleen opgevoed. Dochter Hendrika is getrouwd met Hendrik Lammers uit Notter. Hendrikus (Dieks) is gestart met het aannemingsbedrijf en bouwde woningen, o.a. de woning van Bloemendaal in het Enterveen. Hij was altijd in de werkplaats aan de Werfstraat. De broers Dirk, Herman en Gerrit werden opzichters op de bouwplaatsen. Jan deed de aanbestedingen, zelfs in Zuid Holland. Hij was vaak op weg naar Den Haag, waar ook gebouwd werd. Gerrit was veel ziek. Na de oorlog (1947) hebben ze de zes bruggen over Regge gebouwd, bijvoorbeeld bij de Elsgraven, de Keurs, Binnengait en de Paswever. De bruggen waren met springstof geladen en toen de Duitsers vluchten werden ze opgeblazen. Ook de bruggen over het Twentekanaal bij Goor en Delden zijn door de Pluumers Jongs gebouwd. Die waren vernield in de laatste dagen van de bezetting, toen de Duitsers vluchten en de geallieerden waren genaderd tot het Twentekanaal. De geallieerden brachten baileybruggen mee die ze uitrolden op de plaats van de oude brug. De boerderijen in Enterbroek hadden veel schade omdat de Engelsen met grote tanks kwamen en alles kapot schoten. De Duitsers hadden zich verschanst in de boerderijen en schoten bij hun vlucht de boerderijen in brand. Het erve Kattelaar had schade aan een schuur vanwege de inslag van granaten. Ook Nijmeijer (De Koote) en Ter Steege (Heuks) hadden veel schade. Alle boerderijen in Enterbroek hadden overigens schade. De boerderij van Nijmeijer (de Koote) was niet te herstellen en er werd door Ten Brinke een nieuwe boerderij gebouwd.

Elsgraven bij Witmoesdijk

Bommenwerper crasht bij Heering (Fraans) op Goorseweg

Op 3 februari 1943 crashte een Short Stirling bommenwerper op de Goorseweg in Enter.

Op 3 februari 1943 vertrok vanaf de Engelse vliegbasis Newmarket (paardenracebaan welke was omgebouwd tot vliegbasis in WO2) de Short Stirling bommenwerper met als nummer BK604 AA-S. Zij hadden als doel het bombarderen van Hamburg en vlogen met een grote groep andere bommenwerpers naar hun doel. Aan boord van dit toestel waren acht mannen, onder leiding van officier McCullough uit Christchurch (Nieuw Zeeland). De overige bemanning:

- P/O Henderson, Raymond William (Nieuw Zeeland)
- F/S Gibbes, William Edmund (Nieuw Zeeland)
- Sgt Allen, Francis Frederick (Engeland)
- Sgt Smith, Keith James Stockley (Nieuw Zeeland)
- Sgt Murphy, Terence Austin (Nieuw Zeeland)
- Sgt Kimberley, K. E. (Engeland)
- Sgt Trevayne, Paul Rodney (Engeland)

Aangezien ze op Newmarket bommenwerpers te kort kwamen, werden er een aantal overgebracht van een andere vliegbasis, welke buitenwerking was gesteld. Onder deze toestellen zat ook de Short Stirling BK604 AA-S, een oud beestje welke aan de McCulloughcrew werd toegewezen.

De McCulloughcrew had al verschillende keren met elkaar doelen in Europa gebombardeerd, maar Hamburg nog nooit. Ze werden enkele keren gebriefd over dit doel, maar dit werd telkens voortijdig afgelast. Op 3 februari 1943 stond opnieuw bombardieren van Hamburg op de agenda en deze keer ging het wel door.

Short Stirling bommenwerper

De nacht van 3 februari was een gure koude nacht met storm, regen, ijzel en veel bewolking. Geen ideaal vliegweer en tijdens de briefing werd dan ook gezegd dat als het weer echt slecht was en er niet doorheen gevlogen kon worden, terug te keren naar de basis. Om 18.23 uur steeg de Short Stirling BK604 AA-S op vanaf Newmarket met als doel Hamburg, Duitsland.

Onderweg hoorde de Mc Culloughcrew via de radio dat veel mannen contact hadden met de thuisbasis en dat ze terugkeerden i.v.m. het weer. De Mc Culloughcrew bleef echter doervliegen en vlogen al geruime tijd boven Nederland toen ze plots in zeer helder weer terecht kwam.

Ondertussen waren vanaf vliegveld Twenthe Duitse Messerschmitt Bf 110 nachtjagers opgestegen nadat zij een melding hadden gekregen dat een grote vloot Engelse bommenwerpers Nederland was binnen gevlogen. Eén van de opgestegen Duitse piloten was de ervaren Hauptman Wolfgang Thimmig. Hij had inmiddels tien neergeschoten vliegtuigen op zijn naam staan.

Het was inmiddels iets na acht uur, toen de nachtjager van Hauptmann Thimmig in "RAUM 4D" (nummer indeling luchtruim boven Twenthe) naar een vijandelijk Brits vliegtuig werd geleid. Het doel voor deze avond bleek de Short Stirling BK604 van de McCulloughcrew te zijn. Zoals al eerder aangegeven bevonden zij zich in helder weer waardoor ze goed te traceren waren voor Hauptmann Thimmig.

Hauptmann Thimmig kroop met zijn toestel langzaam aan stuurboord achter de Short Stirling. Aangezien de Short Stirlings geen buikkoepel onder zich hadden, was dit het makkelijkste punt om aan te vallen. Thimmig viel tweemaal aan en zaaide dood en verderf. De Short Stirling had een lading brandbommen en gewone bommen aan boord welke geraakt werden. Het toestel vloog in brand, sloeg op zijn zij en dook de diepte in. De Stirling vloog nog even door en ontplofte toen plotseling met een hevige dreun en viel in stukken op de grond.

Aan boord van de Short Stirling BK604 had de bemanning niet gemerkt dat ze beslopen waren door de nachtjager van Hauptmann Wolfgang Thimmig. De bemanning hoorde plotseling een krakend geluid en onmiddellijk daarna vulde de romp van het toestel zich met dikke zwarte rook. Officier McCullough zei over de intercom "I can't do anything about this. I'm sorry. I can't do anything about this. It's virtually every man for himself." Zo vlug mogelijk gespten de bemanningsleden hun parachutes vast en probeerden de uitgang te vinden. Door de enorme krachten die het toestel tijdens de duik naar beneden te verduren kreeg en de verstikkende rook in de romp, was het voor de bemanning bijna onmogelijk om het toestel te verlaten. Toch wisten McCullough, Henderson, Gibbes, Murphy, Smith en Kimberley nog tijdig het toestel te verlaten. Helaas voor de andere bemanningsleden Allen en Trevayne was het laat. Trevayne werd gedood door kogels uit de Duitse nachtjager en voor Allen was het niet meer mogelijk te ontsnappen.

Neergekomen Engelse bommenwerper aan de Goorseweg in Enter op 3 februari 1943

Op de foto links boven Gerre Slaghekke (Menskes) daarvoor met witte klompen Anna Slag (Bras) naast haar Hanne Slaghekke (Menskes). kleine jongen in het midden Gerard Slag (Bras) rechts naast hem met witte kraag Riek Slaghekke (Menskes). vooraan met pet Coesant Berend. op knie Duitse soldaat Jo Slag (Bras) en helemaal rechts Heert'n Janna.

De Duitse soldaten waren gelegerd op de vliegbasis Twente en moesten voorkomen dat er dingen uit het neergekomen vliegtuig gestolen werden. Ze waren hier tijdelijk ingekwartierd.

Een bommenwerper wordt geladen voor een vlucht naar Duitsland.

Terwijl de andere bemanningsleden aan hun parachutes naar beneden zweefden, ontplofte boven hen de Stirling en viel in stukken naar beneden op de Goorseweg in Enter. Toch kwam niet iedereen ongeschonden op de grond. De parachute van sergeant Smith opende op ongeveer tweehonderd meter boven de grond. Hij kwam met een te hoge snelheid neer waardoor hij gewond raakte aan zijn rug en benen. De parachutes van officier McCullough en sergeant Murphy gingen niet open in verband met de geringe hoogte van waar zij moesten springen. Beide piloten smakten met hoge snelheid tegen de grond en overleden. Henderson, Kimberley en Gibbes landden wel veilig op de grond en kwamen er zonder kleerscheuren vanaf.

Sergeant Gibbes werd vrij snel na zijn landing door de Duitsers gearresteerd en belandde uiteindelijk in diverse krijgsgevangenkampen, waaronder de laatste Stalag Luft III, Sagan in Duitsland (bekend van de film *The Great Escape*). Op 27 mei 1945 keerde hij veilig terug naar Engeland.

Officier Henderson en sergeant Kimberley hielden het wat langer vol, maar werden uiteindelijk naar rondzwerven in schuren en kippenhokken gevonden door een landbouwer. Uiteindelijk werden deze twee bemanningsleden naar de postcommandant Arts van de marechaussee in Bornebroek gebracht. Helaas hadden al teveel mensen Henderson en Kimberley gezien, waardoor ze niet meer weggemoffeld konden worden. Arts belde zijn collega Van Luinen om hem te helpen de laatste uren de piloten nog zo goed mogelijk te verzorgen. Ze kregen eten, drinken en zelfgemaakte sigaretten van de familie Arts. Tevens vroeg Van Luinen de vliegers hun adressen op te schrijven zodat via het Rode Kruis hun families ingelicht konden worden. Kort hierna werd het tweetal naar het gemeentehuis van Borne gebracht en opgehaald door de Duitsers.

Officier Henderson kwam, nadat hij was afgevoerd door de Duitsers, in diverse krijgsgevangenkampen terecht, waaronder hetzelfde kamp waar sergeant Gibbes was gebracht, Stalag Luft III, Sagan in Duitsland. Op 11 mei 1945 keerde hij veilig terug naar Engeland. Sergeant Kimberley kwam in Kamp 344 bij Lamsdorf in Polen terecht. Hij keerde veilig terug naar Engeland, maar wanneer is niet bekend.

Sergeant Smith wist na zijn harde landing met veel pijn en moeite uiteindelijk bij een boerderij aan de Goorseweg te komen, waar hij geholpen werd door de boer en zijn vrouw. Helaas waren de verwondingen van Smith te ernstig, waardoor de boer geen andere mogelijkheid zag dan de Duitsers van zijn verblijf op de hoogte te brengen. Zijn verwondingen waren te erg om hem direct naar een krijgsgevangenkamp te sturen, daarom werd hij behandeld bij een veldziekenhuis. Hauptmann Wolfgang Thimmig die de Short Stirling neerschiet is nog bij Smith op bezoek geweest. Hij bracht hem een sinaasappel en betuigde zijn medeleven voor het verlies van de andere bemanningsleden. Thimmig had voor de oorlog aan de Cambridge Universiteit in Engeland gestudeerd en zodoende konden Smith en Thimmig goed met elkaar communiceren. Uiteindelijk werd Smith naar het Koningin Wilhelminaziekenhuis in Amsterdam gebracht, behandeld en naar krijgsgevangenkamp Kamp 344 bij Lamsdorf in Polen gebracht. Op 12 april 1945 keerde hij veilig terug naar Engeland.

De vier bemanningsleden, officier Mc Cullough, sergeant Allen, sergeant Trevayne en sergeant Murphy werden op 5 februari 1943 op het kerkhof aan de Appelhofstraat in Wierden begraven. Bij deze begrafenis mochten van de Duitsers geen burgers aanwezig zijn. Ze zijn niet herbegraven. Bron: Enters Erfgoed.

9 april 1945, de bevolking van Enter viert de bevrijding van de Duitsers

Poolse soldaat poseert voor Cromwelltank te Goor. De tanks reden de klinker in de bochten in de Dorpsstraat te Enter kapot. Ze waren veel te groot voor de smalle straat.

Enters volkslied

Oet volle borst zingt vie vuur Eanter. tekst Neet Zuuver.

Het meuiste dorpje wat er is
Das Eanter, ja dat is gewis
De Regge streunt er duur het land
De leu die leauwt er hand in hand
Niemand snapt hoe as het kan
In Eanter goat vie ait vedan
Het dorpje is mien greutste trots
Ik bin Enternaar ik blief Enternaar
Altied Entenaar, Entenaar.

Komt Enternaren zingt vuur Eanter
Het meuiste dorp van allemaal

Oet volle borst zingt vie vuur Eanter
Ik bin en blief een Entenaar

Loat Wierden en Riessen nou mar lullen
Ze wet toch neet wat se weelt
Zing ik bin Entenaar
Zing ik bin Entenaar
Zing ik bin, bin en blief een Entenaar

As ie mie vraognt zak et oe zeng'n
Al is ut moeilijk oet te leng'n
Hoe t veult um Entenaar te wean
De bek heel groat het hatte klean

Komt Entenaren zingt vuur Enter
Het meuiste dorp van allemaal
Oet volle borst zingt vie vuur Eanter
Ik bin en blief een Entenaar
Loat Wierden en Riessen nou mar lullen
Ze wet toch neet wat se weelt
Zing ik bin Entenaar
Zing ik bin Entenaar
Zing ik bin, bin en blief een Entenaar

Kom Entenaren zing vuur Eanter
Het meuiste dorp van allemaal
Zing ik bin Entenaar zing ik bin Entenaar
Zing ik bin en blief een Entenaar
Zing ik bin Entenaar zing ik bin Entenaar
Zing ik bin, bin en blief een Entenaar.

Altena

Altena heeft zes kinderen, hij is de oudst bekende Altena. Onbekend is met wie hij is getrouwd en waar hij is geboren. De zoon Jacob is geboren in Delden omstreeks 1630. De zoon Willem wordt ook Mensink genoemd, waarschijnlijk naar zijn moeder. De zoon van Jacob Altena, Lammert, is ook in Delden geboren, in het jaar 1630.

Erve Altena, Witmoesdijk

Gerrit Willem Altena is geboren op 24 december 1912 te Markelo en is er ook overleden. Hij is getrouwd met Berendina Willemina Reef uit Elsen. Zij was de dochter van Hendrik Jan Reef van het erve Peddemors. Gerrit Willem Altena en Berendina Willemina Reef wonen vanaf 3 april 1937 op erve Pas in Enterbroek. Hun drie kinderen zijn in Enterbroek geboren.

Hendrik Jan Altena is geboren op 18 februari 1840 te Diepenveen en overleden op 6 juni 1894 te Ypelo. Hij is de zoon van Hendrik Altena en Janna Goorman. *Op 25 november 1881 gaat de familie wonen op een Seldamswoner. Ze wonen er tot in 1887, aan de Dikkersweg 3 Zeldam,*

Ambt Delden. Op 4 maart 1887 wordt het gezin ingeschreven in de gemeente Wierden en gaan wonen op het erve Assink in Ypelo. Hendrik Jan Altena is twee keer getrouwd. het eerste huwelijk is op 2 april 1869 met Gerritdina Beltman uit Herike. Het tweede huwelijk is op 4 juni 1881 met Willemina Assink uit Zeldam. Willemina Assink gaat met haar (stief)kinderen op het erve Ezendam (Bolscher) wonen. Het erve Ezendam is gehuurd van Johannus Hendrikus Bolscher en diens twee zoons. Hendrik Jan en Willemina Assink en de kinderen wonen op het erve Ezendam van 4 juni 1895 tot het jaar 1905.

Met Arend Jan Altena komt de naam Reinds in beeld. Arend Jan wordt Reinds Jan genoemd. Arend Jan is geboren op 11 september 1871 te Markelo. Hij is overleden op 15 december 1938 te Enter. Hendrikus Eertink (Zwiks Hendrik), heeft aangifte gedaan van het overlijden van Arend Jan Altena. Hij is de zoon van Hendrik Jan Altena en Gerritdina Beldman. Arend Jan Altena woonde aan de Achteresweg 10. Hij is getrouwd op 28 mei 1903 met Johanna ter Weel uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren, Hendrik Jan, Gerrit Hendrik (op zesjarige leeftijd overleden), Jan Hendrik en Gerrit Hendrik Altena.

Hendrik Jan Altena, de zoon van Arend Jan Altena (Reinds Jan) en Johanna ter Weel is geboren op 15 januari 1908. Hij is overleden op 5 december 1973 op vijftienjarige leeftijd. Hendrik Jan Altena was klompenmaker en fouragehandelaar (ruwvoer en stalstrooisel). Hij woonde aan de Achteresweg 17 te Enter. Hendrik Jan Altena is getrouwd met Hermina Johanna Nijmeijer, dochter van Jan Nijmeijer, landbouwer op erve 'n Beumer en Johanna Maria (Hanna) Böhmer. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Arend Jan Altena is geboren op 9 maart 1936 te Enterbroek en overleden op 18 september 2011 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Jan Altena en Hermina Johanna Nijmeijer. Arend Jan Altena was fouragehandelaar en pluimveehouder. Hij woonde aan de Achteresweg 15 te Enter. Hij is getrouwd op 1 december 1960 met Fenneke Hendrika Rietberg uit Holten. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Jan Hendrik Altena is geboren op 25 mei 1918 te Enter en overleden op 17 december 2000 te Enter. Hij is de zoon van Arend Jan Altena (Reinds Jan) en Johanna ter Weel. Jan Hendrik Altena woonde aan de Achteresweg 19 te Enter. Hij is getrouwd met Willemina Aman uit Vriezenveen. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren.

1969. Rheins Janneu'kn en Diekemeuje van Mantjes (Schuitemaker van de Wierdenseweg) poseren in traditionele klederdracht voor het huis van Altena (Rheins) aan de Achteresweg (destijds Witmoesdijk), collectie Harrie Cox.

Van de Witmoesbeek is niets meer over.

Peddemors

Twee families Peddemors boerden op het erve Peddemors te Enterbroek. Het erve wordt nu 'n Beumer genoemd, waar ooit Horstman landbouwer was.

Van de oudst bekende Peddemors is niets bekend behalve dat hij twee kinderen had, Hendrik en Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam.

Hendrik Peddemors is geboren omstreeks 1600. Hij heeft twee kinderen, Jan (1620) en Eefse (1625). Eefse Peddemors is geboren te Enterbroek en getrouwd op 31 oktober 1652 te Delden met Johan Jansen uit Deldenerbroek.

Het markeboek van Enter vermeld op 26 september 1721: *Is nagegaan het recht van Waere en uitdrift van 't Peddemors en bevonden hetzelfde in de jaren 1655 aengekocht te zijn. Eigenaar van het Peddemors in Enterbroek is de pastoor van Delden.*

Jan Peddemors is geboren omstreeks 1620 en is de zoon van Hendrik Peddemors. Hij woonde na zijn huwelijk op het erve Zeendam. Jan Peddemors is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1640 met Eefse Harmsen. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het tweede huwelijk vond plaats te Rijssen op 2 oktober 1659 met Jenneken Spolder van het erve Zeendam te Enterbroek. Ze was de dochter van Wessel ten Spolder. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Eefse en Engbert Peddemors.

Hendrik Peddemors is geboren omstreeks 1640 op het erve Groot Peddemors te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Peddemors en Eefse Harmsen. Hendrik Peddemors is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is te Rijssen op 9 oktober 1670 met Gese Harmsen, de weduwe van Gerrit ten Zeendam. Het tweede huwelijk is te Rijssen op 30 juli 1671 met Gertien Jansens van de Hofstede uit Bentelo. Uit dit huwelijk is te Delden dochter Jenneken geboren.

Het erve Beumer, voorheen Peddemors

Zwier Peddemors is geboren omstreeks 1650 te Enterbroek. Hij is de stichter van erve Klein Peddemors, later erve Kamphuis genoemd. Het erve Klein Peddemors is voor het eerst genoemd in het vuurstedenregister van het jaar 1682. Zwier Peddemors is de zoon van Jan Peddemors en Eefse Harmsen. Met wie hij is getrouwd is niet vermeldt, wel dat hij drie kinderen heeft. Bij de informatie betreffende de kinderen is vermeld dat hun moeder Fenne Berendsen is. Aannemelijk is dat Zwier Peddemors en Fenne Berendsen getrouwd waren. Het eerste kind was Berend Peddemors, geboren op 6 maart 1681 te Enterbroek. Zou Berend vee hebben geschut voor de marke en stichter zijn van het erve Schutten? Het tweede kind wordt Jan Zwierts genoemd. Het derde kind wordt Hendrik Zwierts genoemd. Hij woonde op het erve Lambertink in het Enterbroek, later Peddemors-wonner of Olderwoonder genoemd, nu gelegen aan de Reintsweg 8 te Enterbroek.

Berend Peddemors is geboren op 30 januari 1701 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Zwierts Peddemors en Fenneken Semmekrot. Berend Peddemors wordt ook 'Op den Duis' genoemd. Hij is getrouwd op 30 november 1738 te Delden met Geertruid ten Rouweler uit Deldenerbroek. Uit dit huwelijk is Jenneken geboren op 3 mei 1742. Zij trouwde met Gerrit Klein Buursink en overlijdt in 1775 te Wiene.

Volkstelling van 1740

Naam der Eeren en Woonsteden	Naam der Man en Vrouw	getrouwd	Naam der kinderen Oft ten Jaeren	getrouwd
1 ^e Het Catersteecken Van James Rupsche	James Rupsche en Vrouw Berent Jens Constejds	2		
2 ^e Het Catersteecken Gerrit Evers	oude man Gerrit Evers, jonge lieden hendrick born mers en Elstken Evers	3	Marie en Gerrits Jens kinder Van d. jonge lieden	2
3 ^e Het Catersteecken Van Albert ter Wele	Albert ter Wele en Vrouw Jencia Rouilers	2	Albert, Larri, moet Jencia en Janna	4

4	De Caterstede Eefen Damm	een oude vrouw Geerten Kollom	1	Dorbi, Jans, Berent en Janniken	4
5	Het Catersteden Silttedam	Jan Silttedam en vrouw Trijne Meekensdijp	2	Jannes, Berent, Janna en Berend	4
6	Het Catersteden Dragonder	Jan Dragonder en vrouw Rijntien Niekers	2	Dorch	1
7	De Woning van Coortende Maat	De oude man Coort ende maat en vrouw Janniken Efsendam jonge lieden Jan Meekensdijp en Janna Coort	4	Een dagte van De oude Lieden Riendina Coort	1
			15		16

Volkstelling 1748

Gerrit Peddemors is geboren op 5 april 1706 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Zwiers Peddemors en Fenneken Semmekrot en is de broer van Berend Peddemors. Gerrit Peddemors was landbouwer en woonde volgens de volkstelling van 1748 op erve Groot Peddemors. Op 2 december 1739 wordt in het markeboek op blz. 199/200 van de Grote Boermarke onder Delden, het volgende geschreven:

Dr. Putman, eigenaar van het Peddemors, heeft een halve waar gekocht op het erve. De goedsheren zijn het er niet mee eens dat dit gebeurd is. Peddemors is een Poalboer onder de marke Enter en heeft een nieuw huis.

Gerrit Peddemors is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1733 met Janna ten Ruweler uit Deldenerbroek. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het eerste kind, Jan Peddemors, is geboren op 14 november 1734 en is één jaar geworden. Het tweede kind wordt een jaar later geboren en wordt ook Jan genoemd. Het tweede huwelijk is op 24 november 1737 met de achttienjarige Dina Gerrits Evers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter en Enterbroek vijf kinderen geboren. Het vierde kind wordt Berend Gerritsen Zeendam genoemd.

Marten Zeendam is geboren op 28 november 1842 te Enterbroek. Hij is landbouwer op het erve Zeendam en woonde de laatste jaren van zijn leven te Delden. Marten Zeendam is daar ook overleden op 12 november 1933 op negentigjarige leeftijd. Marten Zeendam is de zoon van Berend Zeendam en Janna Colhoop. Hij is getrouwd op 2 december 1881 met Johanna Zandvoort uit Beuseberg (Holten). Uit dit huwelijk is een dochter geboren, Berendina Johanna Aleida (Hanna) Zeendam. Marten Zeendam koopt in 1895 een boerderij te Enter van E.J. Wijngaarden (sectie E 1794 en 3344). Het jaar daarop overlijdt zijn vader op de boerderij. In

1897 woonde Marten Zeendam in Delden. De boerderij wordt verhuurd. Dochter Hanna is boerin op erve Zeendam. Ze maakte er een landgoed van dat op 1 augustus 1935 werd opengesteld voor publiek. Wandelkaarten voor het achttien hectare grote landgoed zijn te koop bij de bewoner van erve Zeendam en Hanna Zeendam, die intussen in Delden is gaan wonen. B.J. Hendrik Olink erfde de boerderij op voorwaarde dat hij er zelf zou gaan boeren. Toen Hanna Zeendam ziek werd vererfde zij de kapitale woning aan de Langestraat 49 te Delden aan de hervormde kerk op voorwaarde dat er een hervormd rusthuis of ziekenhuis van zou worden gemaakt. Dit is het Johannahuis geworden, dat heeft bestaan tot 1 juli 1964. Toen is het afgebroken ten gunste van het nieuw te bouwen bejaardenhuis Lucaskamp.

Willem Peddemors is geboren op 27 maart 1791 te Enter. Hij is schipper van beroep. Willem Peddemors is de zoon van Gerrit Peddemors en Janna Woltersen te Morsche. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 22 augustus 1822 met Janna ten Brinke uit Enter. Janna is drie maanden na het huwelijk op tweeëndertigjarige leeftijd overleden. Willem Peddemors hertrouwd op 8 mei 1829 te Delden met Geziena Kamerhuis uit Uelsen. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Gerrit Jan en Johanna Peddemors.

Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam is geboren op 6 augustus 1713 te Enterbroek. Hij is vanaf 1759 pachter op het erve Peddemors en noemt zich dan Peddemors, evenals zijn kinderen.

Jan ten Zeendam is landbouwer op het erve Zeendam. Hij is de bouwer van een nieuwe brug over de Rietvoort (voort, voorde) bij Binnengaais. Voor negentig gulden werd hij de aannemer die de brug bouwde voor de marke van Enter. De vorige brug was gebouwd door de eigenaar van de brug, rigter Borgerink van havezathe Katteler. Vanaf 1759 is Jan ten Zeendam pachter op het erve Peddemors (Beumer) in Enterbroek. Zijn naam verandert hij naar de naam van de boerderij. Eigenaar is dan Everhard Herman Putman en Catharina Margaretha van Laar. Op 20 november 1762 wordt Gerrit Egberthz. Coster en Judith Coster eigenaar voor 6000 gulden van het erve Peddemors. Op 28 juli 1772 wordt Carel George van Wassenaar Obdam tot Twickel eigenaar van het erve Peddemors voor 8000 gulden.

Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam is getrouwd op 18 januari 1739 te Enter met Hendrina Gerritse Assink uit Ypelo. Uit dit huwelijk wordt één kind geboren, Gerrit Peddemors. Het tweede huwelijk is op 6 september 1744 met Maria Gertsdochter Koenderink of De Wilde. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. De kinderen zijn, op de laatste na, allemaal geboren op het erve Zeendam. Het laatste kind, Hendrina, is op het erve Peddemors geboren. De kinderen worden ook Zeendam of Ten Zeendam genoemd.

Erve Zeendam, collectie Jan ten Brinke

Marten Peddemors is geboren op 1 maart 1779 te Enterbroek als zoon van Hendrik Peddemors en Berendina ter Steege (van der Maat). Marten Peddemors is landbouwer en wordt in 1810 genoemd als pachter van erve Klein Peddemors (Kamphuis). Hij is getrouwd op 29 maart 1811 met Hendrika de Wilde, dochter van Hendrik de Wilde (Rassche) en Aaltje Rassche. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Marten Peddemors is overleden op 26 december 1860 in een hut aan de Schooldijk (nu Ganzenweg) in de Schut'n Leusmoat.

Jannes Peddemors (Zeendam) is geboren op 12 december 1750 te Enterbroek en overleden op 21 januari 1819 te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam en Maria Gertsdochter Koenderink of De Wilde. Jannes Peddemors is getrouwd op 26 december 1774 met Janna ter Steege van de Maat uit Enterbroek. Janna ter Steege is de dochter van Jan Jansens List en Gesina Nijland (Slamp). Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het eerste kind, Henriette Peddemors, is geboren op 15 april 1775. Ze is op vijfenveertigjarige leeftijd getrouwd 18 juli 1820 met Gerhardus (Gradus) Nijland, zesenvestig jaar oud. Gradus Nijland is schipper en is geboren te Enterbroek. Gradus Nijland is de zoon van Gerrit Nijland en Janna Velten. Ze zijn beiden niet oud geworden. Henriette Peddemors overlijdt te Enter op 27 december 1844 op negenenzestigjarige leeftijd en Gradus Nijland overlijdt te Enter op 8 april 1837 op drieënzestigjarige leeftijd. Gradus Nijland was eerder getrouwd met Geesken Holland uit Enterbroek. Geesken is de dochter van Hendrik Holland en Geesje Rassche. Zij blijft op erve Groot Holland wonen, de stiefouders Jan Brunnekreef en Jenneken Brugman gaan in Enter wonen. Uit het huwelijk van Gradus Nijland en Geesken Holland zijn acht kinderen geboren. Geesken Holland is voor 1820 overleden te Enterbroek.

Op 17 april 1802 koopt Gradus Nijland (Nieuwland) het erve Horstink, gaarden en enig bouwland onder Enter voor elfhonderd gulden van Derk Brandes. Derk Brandes is getrouwd met Janna Gerritsen Nijland; het echtpaar heeft geen kinderen. Het erve Horstink is een zeer oud erf dat in het Schattingsregister van 1475 erve Hoffstede wordt genoemd. In het Verpondingsregister (nummer 2604) van 1601 en 1602 wordt Ale Hoffstede genoemd als eigenaar en Reint Peters als pachter. Derk Brandes had een geschil met de markerichter Hendrik Dikkers over het gebruik van de Horstinksteeg. Het duurde van 1786 tot 1795 voordat de drost van Twenthe hierover een uitspraak heeft gedaan.

Jan Peddemors is geboren op 16 augustus 1778 te Enterbroek en overleden op 6 april 1842 te Enterbroek op drieënzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Peddemors (Zeendam) en Janna ter Steege van de Maat. Jan Peddemors is getrouwd op 3 mei 1897 te Delden met Mina Plumers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Jan Peddemors is landbouwer en verhuist met zijn vrouw op 27 september 1812 van Delden naar Enter.

Maria Peddemors, het eerste kind, is getrouwd te Ambt Delden op 20 september 1832 met Hermannes Smit, een boerenknecht, die geboren is in 1804 te Kerspel Goor. Hij is de zoon van Harmen Boswinkel en Berendina Dambrink. Jannes Smit is niet oud geworden. Hij overlijdt in 1840 te Enterbroek op zesendertigjarige leeftijd. Volgens het bevolkingsregister van de gemeente Wierden van 1870 woont Maria Peddemors te Enterbroek, kadastrummer 808, nabij erve Brok. Zij wordt ook Slamp genoemd omdat Hermannes Smit landbouwer was op erve Slamp en die naam heeft meegenomen. Op 8 september 1856 komt bij de commissie tot verdeling (armbestuur) van de hervormde diaconie in de marke Enter een verzoek om een subsidie toe te kennen aan het plaatsje Slamp, bewoond door de weduwe Smit. Hermannes Smit was boerenknecht op het erve Aaltink in Deldenerbroek in 1829. Hier heeft hij Maria Peddemors leren kennen die met haar twee broers ook op het erve Aaltink werkte. Ze werkten voor Holland die toen landbouwer was op het erve Aaltink.

Gradus Peddemors is geboren op 1 oktober 1801 te Enterbroek en is overleden te Enterbroek op eenenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Peddemors (Zeendam) en Janna ter Steege van de Maat. Gradus Peddemors is getrouwd op 13 juni 1822 met Aaltje Lodewegers uit Pruisen. Zij is de dochter van Teunis Lodewegers en Geesken de Wilde (Rase). Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Berendina Peddemors, het vijfde kind, is getrouwd met Jan Ezendam van erve de Paswever (de Jente), zoon van schipper Jan Ezendam. Gradus Peddemors woonde in een huisje op de Schut'n Leusmaat aan de Schooldijk, nu Ganzenweg.

Jan Hendrik Peddemors is geboren op 18 augustus 1818 te Enterbroek. Hij is wever van beroep. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Aaltje Lodewegers. Jan Hendrik Peddemors is getrouwd op 11 augustus 1877 met Hendrika Bijsterman. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Jan Hendrik Peddemors woonde in een huisje aan de Schooldijk. Later trouwde Hendrika Bijsterman op tweeënveertigjarige leeftijd met Arend Jan Rensink, een landbouwer uit Markelo. Drie jaar na het huwelijk overlijdt Arend Jan Rensink op achtentwintigjarige leeftijd.

Berend Jan Peddemors is geboren op 15 augustus 1910 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Willemina Langenhof. Berend Jan Peddemors is getrouwd met Catharina Berendina van Brussel. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Gradus en Dirk Peddemors. Ze woonden aan de Julianastraat, naast Eertink (Zwik).

Teunis Peddemors is geboren op 27 februari 1825 te Enter en is overleden op 28 oktober 1879 te Enter op vierenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Aaltje Lodewegers. Teunis Peddemors was koopman van beroep. Hij is getrouwd op 26 november 1852 te Ambt Delden met Hendrika Hagreis. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Gradus en Aaltje Peddemors. Het gezin van Teunis Peddemors woonde tot 1875 bij zijn broer in Enterbroek, vermoedelijk in het huisje in de Leusmaat aan de Schooldijk (nu Ganzenweg). Daarna woonden zij in het noordeinde te Enter, in het huis dat nu nog Peddemors Graads wordt genoemd

Mannes Peddemors is geboren op 11 november 1884 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Hendrika Espele. Mannes Peddemors is in 1936 de buurman van Willem Rohaan aan de Rondweg. Hij is getrouwd op 10 juni 1915 met Janna Ooms uit Ambt Almelo. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Gerrit Jan Peddemors is geboren op 11 september 1915 te Enter en woonde aan de Stationsweg te Enter. Hij is de zoon van Mannes Peddemors en Janna Ooms. Gerrit Jan Peddemors is getrouwd op 11 mei 1950 met Johanna van de Riet, dochter van Berend Jan van de Riet (Kraaks Beernd Jan) en Gezina Assink uit Enter. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.

Gradus Peddemors is geboren op 22 juli 1922 te Enter, zoon van Mannes Peddemors en Janna Ooms. Hij is de broer van Gerrit Jan Peddemors. Gradus Peddemors is getrouwd op 22 november 1951 met Willemina de Wilde. Zij is de dochter van Frederik de Wilde (Kaat'n Fredrik), ganzenkoopman en paardenhandelaar en Harmina Burgers. Uit dit huwelijk is dochter Janna geboren op 2 november 1953.

PEDEDEMORS

Twee families Peddemors die op het erve in Enterbroek geboerd hebben. Het erve nu Beumer genoemd en beboerd wordt door de familie Horstman.

Kinderen:

1. **Hendrik**
2. **Jan Wolfs/Peddemors Wessels TEN ZEENDAM**

Hendrik PEDEDEMORS, geboren omstreeks 1600

Het markeboek van Enter vermeld op 26 sept.1721 ` Is nagegaan het recht van Waere en uitdriift van `t Peddemors en bevonden hetzelve in de jaren 1655 aengekocht te zijn. Eigenaar van het Peddemors in Enterbroek is de pastoor van Delden.

Zoon van **PEDEDEMORS**

Kinderen:

1. **Jan**
2. **Eefse**, geboren omstreeks 1625 te Enterbroek
Getrouwd in de kerk op 31-10-1652 te Delden met **Johan JANSEN**, geboren ca.1625 te Deldenerbroek.

Rohaan (Skeus, Schultjes), Rondweg

Willem Niewemeier is geboren omstreeks 1720 te Diepenheim. Hij is de oudst bekende Nijmeijer. Willem Nieuwemeier is getrouwd met Janna Nijmeijer. Uit dit huwelijk is omstreeks 1760 zoon Jannes geboren.

Jannes Nieuwemeijer is geboren omstreeks 1760 en overleden op 12 april 1826. Hij is de zoon van Willem Nieuwemeier en Janna Nijmeijer. Jannes Nieuwemeijer is getrouwd op 21 mei 1785 met Harmina Rensink uit Beusbergen. Uit dit huwelijk zijn te Markelo tien kinderen geboren. De kinderen worden wisselend Nijmeijer of Nieuwemeijer genoemd.

Gerrit Nijmeijer is geboren op 8 januari 1806 te Markelo op het erve Broekmans en overleden op 15 april 1874 te Enterbroek op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Nieuwemeijer en Harmina Rensink. Gerrit Nijmeijer woonde voor zijn huwelijk in Eibergen. Na zijn huwelijk woonde hij op het erve de Vrugte aan de Kreunertweg 8 te Borculo. Op 14 november 1861 verhuist de familie naar Enterbroek. Gerrit Nijmeijer wordt pachter op het erve Hiltjesdam. Eigenaar van het erve Hiltjesdam is Carel Georg van Wassenaar Obdam, heer van Twickel. Hij is getrouwd op 11 september 1840 met Janna Nijhof uit Borculo. Zij is de weduwe van Arend Vrugten uit Borculo. Uit dit huwelijk is Harmannes Nijmeijer geboren.

Harmannes Nijmeijer is geboren op 7 maart 1843 te Borculo en overleden op 23 september 1931 te Enterbroek. Hij is landbouwer van beroep. Het erve Hiltjesdam is op 22 augustus 1923 afgebrand. Harmannes Nijmeijer is de zoon van Gerrit Nijmeier en Janna Nijhof. Hij is getrouwd op 30 januari 1867 met Martha Smit uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het zesde kind, Mannes Nijmeier, is getrouwd met Janna ten Brinke van het erve Holland te Enterbroek. Zij is de dochter van Gerrit Jan ten Brinke en Geertruida Willemina ter Keurs. Het echtpaar woont in bij de ouders van Janna ten Brinke. Mannes Nijmeijer is landbouwer van beroep.

Jan Nijmeijer is geboren op 19 september 1867 te Enter en overleden op 7 maart 1943. Hij is de zoon van Harmannes Nijmeijer en Martha Smit. Jan Nijmeijer is landbouwer op het erve Beumer. Hij is getrouwd op 10 maart 1892 met Johanna Maria (Hanna) Böhmer uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek elf kinderen geboren. Het eerste kind, Gerhard Hendrik, wordt Beumers Hendrik genoemd. Het vijfde kind, Mannes, wordt Beumers Mans genoemd. Het zesde kind, Jan, wordt Koot'n Jan genoemd. Het zevende kind, Hendrikus, wordt Beumers Dieks genoemd.

Gerrit Jan Nijmeijer is geboren op 11 december 1895 te Enterbroek en overleden op 8 oktober 1984 te Enterbroek. Hij is geboren op erve 'n Beumer. Gerrit Jan Nijmeijer is de zoon van Jan Nijmeijer en Johanna Maria (Hanna) Böhmer. Hij woonde op erve Holland aan de Stokreefsweg te Enterbroek. Gerrit Jan Nijmeijer is getrouwd op 30 oktober 1919 met Gerdiena Hendrika Velten uit Enterbroek. Zij is de dochter van Albert Velten (landbouwer op erve de Elzen, Holland) en Geertruida Willemina ter Keurs. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren. Het tweede kind, Jan Herman, wordt Elzen Jan genoemd.

Enter-Enterbroek, Erven Nijmeijer

Velnersweg

Jan Herman Nijmeijer is geboren op 15 augustus 1921 te Enterbroek en overleden op 29 september 1992 op eenenzeventigjarige leeftijd. Hij wordt ook Elzen Jan genoemd. Jan Herman Nijmeijer is landbouwer op het erve de Elzen aan de Stokreefsweg te Enterbroek. Hij is de zoon van Gerrit Jan Nijmeijer en Gerdiena Hendrika Velten. Jan Herman Nijmeijer is getrouwd op 6 november 1947 met Janna van de Riet uit Rectum. Zij is de dochter van de landbouwer en veehandelaar Jan Hendrik van de Riet (Koppelmaat) en Hendrika ter Maat. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zeven kinderen geboren.

Herman Nijmeijer, landbouwer op de Kote, geboren op 25-02-1873 te Enterbroek, overleden op 6 maart 1946 te Enterbroek op 73-jarige leeftijd (aangifte door: Jan de Wilde 44 jaar, landbouwer). Het erve Hiltjesdam wordt nu de Kote genoemd. In de krant van 22 augustus 1923 brand de oude boerderij af en wordt er een nieuwe boerderij gebouwd. Omstreeks 1955 brand bijna de hele boerderij opnieuw af en wordt herbouwd. De eigenaar is de baron van Twickel. In 1899 komt de katerplaatsje de Koote, aan de ander kant van de Twickelervaart, bij het Hiltjesdam. De bebouwing die hier op staat wordt afgebroken. De huisnaam de Koote wordt vanaf nu ook op het Hiltjesdam gebruikt. In 1940 volgt een kleine herverkaveling als gevolg van de aanleg van de weg Enter-Bornerbroek, tussen Twickel, de provincie Overijssel en Jan de Wilde.

Jan Nijmeijer is geboren op 15 maart 1900 te Enterbroek en overleden op 5 juni 1972 in het ziekenhuis te Almelo. Hij is de zoon van Jan Nijmeijer en Johanna Maria (Hanna) Böhmer. Jan Nijmeijer wordt ook Koot'n Jan genoemd. Hij is landbouwer op het erve Hiltjesdam (de Koote). Jan Nijmeijer is getrouwd op 22 april 1926 met Johanna Hendrika Vrugteman uit Deldenerbroek. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

Jan Nijmeijer is geboren op 21 april 1927 te Enter en overleden op 26 mei 1962 op vijfendertigjarige leeftijd als gevolg van een auto-ongeluk. Hij was onderweg naar een vergadering van de (hervormde) kerk in Utrecht. Hij is de zoon van Mannes Nijmeijer (Beumers Mans) en Gerritjen Luttikhedde. Jan Nijmeijer is getrouwd op 17 september 1954 met Dinie

Gerda Voortman uit Ypelo. Zij is de dochter van Berend Jan Voortman (Meijers Jan) en Frederika Johanna (Hanna) Morsink. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren.

2018, erve de Elzen, foto Harrie Cox

Herman Johan Nijmeijer is geboren op 11 januari 1928 te Enterbroek en overleden in november 1969 te Rectum op eenenveertigjarige leeftijd. Hij is overleden toen hij op de fiets op weg naar zijn werk door een auto werd aangereden. Herman Johan Nijmeijer was medewerker van de zuivelfabriek te Wierden. Hij is de zoon van Jan Nijmeijer (Koot'n Jan) en Johanna Hendrika Vrugteman. Herman Johan Nijmeijer is getrouwd op 11 juli 1957 met Gerritdina Frederika (Dina) Olde Samson uit Ypelo. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Gerritdina Frederika (Dina) Olde Samson is hertrouwd in februari 1972 met Jan Albert Nijmeijer (geb. dec. 1928) uit Enterbroek. Jan Albert had een zoon die is geboren in 1959. Hij is in 1962 op driejarige leeftijd verongelukt.

Arend Jan Herman Nijmeijer is geboren op 9 december 1934 te Enterbroek en overleden op 26 oktober 2010 te Enterbroek. Hij is landbouwer op erve de Koote (Hiltjesdam. Arend Jan Herman Nijmeijer is de zoon van Jan Nijmeier (Koot'n Jan) en Johanna Hendrika Vrugteman. Hij is getrouwd op 17 oktober 1961 met Hendrika Gerritdina (Riek) ter Keurs uit Rectum. Zij is de dochter van de landbouwer Johannes ter Keurs (Snieders) en Gerritdina Harmina Egbertsen. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek vijf kinderen geboren.

Gerrit Jan Nijmeijer is geboren op 4 februari 1876 en overleden op 7 april 1928 te Enterbroek op tweeënvijftigjarige leeftijd. Hij is landbouwer op erve 'n Uulker, ook wel het Oelenhoes genoemd, aan de Velnersweg te Enterbroek. Gerrit Jan Nijmeijer is de zoon van Harmannes Nijmeijer (Hiltjesdam) en Martha Smit. Hij is getrouwd op 23 april 1903 met Johanna Gerdina ter Denge uit Enter. Zij is de dochter van de timmerman Gerhard ter Denge (Uulker) en Johanna Willemina Mennegat. Uit dit huwelijk is Gerhard Jan Nijmeijer geboren, die ook Uulker Jan wordt genoemd.

Velnersweg, erve 'n Uulker, Nijmeijer

Jan Nijmeijer, 'n Uulker, zoon van Dina van Kloas Herman,

Uulker aan de Velnersweg.

Velnersweg

'n Uulker aan de Velnersweg

Gerrit Jan Nijmeijer is geboren op 14 september 1931. Hij is landbouwer op het erve Nijmeijer aan de Bullenaarsweg 2a te Enterbroek. Gerrit Jan Nijmeijer is de zoon van Gerhard Jan Nijmeijer (Uulker Jan) en Egberdina Groothaar (van het erve Wolves, nu Notenwei). Hij is getrouwd op 20 mei 1953 met Berendina Johanna Albertha (Dina) Kolhoop uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer Herman Kolhoop (Kloas Herman) en Egberdina Johanna (Hanna) Brunnekreef. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het derde kind, Herman, is landbouwer op erve Kloas Herman aan de Bullenaarsweg te Enterbroek.

Erve Kloas Herman (Nijmeijer) aan de Bullenaarsweg

Er is onderscheid tussen erve Cloas, erve Kloas en erve Groot Kolhoop (Loch Frederik). Cloas en Groot Kolhoop liggen aan de Kolhoopsdijk te Elsenerbroek. Kloas Herman is aan de Bullenaarsweg te Enterbroek. Loch Frederik is Boswinkel.

Erve Zanink (Ter Hofstede, later Nijmeijer), Kattelaarsdijk nu Morslaan. Het erve is afgebroken omstreeks 2001.

Klompemakers voor de klompenkeet van Ter Hofstede (Zanink)

Johan Nijmeijer is geboren op 2 oktober 1910 te Enterbroek en overleden op 3 april 2000 in het ziekenhuis te Almelo. Hij is de zoon van Jan Nijmeijer en Johanna Maria (Hanna) Böhmer. Johan Nijmeijer is landbouwer op erve Zanink aan de Zuiderstraat 39 te Enter. Hij is getrouwd op 3 oktober 1946 met Gerritdina ter Hofste (Zaninks Dina) uit Enter. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Dinie, Jannie en Henk Nijmeijer.

Jan Herman Nijmeijer (Elzen-Jan), landbouwer, geboren op 15-08-1921 te Enterbroek, overleden op 29-09-1992 te Rijssen op 71-jarige leeftijd.

Zoon van Gerrit Jan Nijmeijer en Gerdiena Hendrika Velten.

Hij woonde Stokreefsweg 8 te Enter.

Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 06-11-1947 te Wierden met Janna van de Riet, 24 jaar oud, geboren op 19-04-1923 te Rectum.

Dochter van Jan Hendrik van de Riet (Koppelmaat), landbouwer en veehandelaar, en Hendrika ter Maat.

Uit dit huwelijk zijn 6 kinderen geboren, Dinie, Ria, Jan, Joke, Herman, Gerrit en Hannie.

Jan Hendrik Nijmeijer is de zoon van Jan Herman Nijmeijer (Elzen Jan) en Janna van de Riet. Hij is getrouwd met Dinie Roelvink. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek drie kinderen geboren. Hij heeft de boerderij, die was afgebrand, weer opgebouwd. Jan Hendrik Nijmeijer woonde aan de Stokreefsweg te Enterbroek, nu aan de Sportlaan te Enter.

De familie Nijmeijer woonde in Borculo sinds 24 december 1840 op het erve "De Vrughte".

De familie komt uit Markelo en vertrekt naar Enter in de gemeente Wierden op 15 november 1861. Dit staat in het lidmatenboek van Borculo, van de Nederlands Duits Gereformeerde Gemeente aldaar, (R.B.S. 326.4 blz. 105). De attestatie komt in de kerk van Enter in september 1862 vanuit Borculo. De buurman was De Koote. Hij had een klein plaatsje bij de Koot'n brug, dat afgebroken is in de tijd dat Nijmeijer achtendertig jaar op het erve Hiltjesdam woonde. In 1861 worden zij pachter van het Hiltjesdam in Enterbroek, zoals blijkt uit de boeken van Twickel. Deze katerstede werd in 1783 getransporteerd (overgedragen) van Egbertus Johannus Colmschate aan Carel George van Wassenaar Obdam, heer van Twickel. Het gezin Nijmeijer komt 15 november 1861 naar Enterbroek waar zij het erve Hiltjesdam, ook genoemd de Koote, pachten van Twickel vanaf 11 mei 1861.

Heer U kent mij, U doorgrondt mij

(psalm 139)

Na een periode van afnemende gezondheid, is overleden onze lieve vader en opa

Jan Albert Nijmeijer

weduwnaar van
Dina Nijmeijer-Olde Samson

* Enter, 23 december 1928

† Enter, 19 oktober 2018

Janna Nijmeijer – van de Riet overleden

maandag 26 februari, 2018 07:00

*Als je moeder sterft
en je vader lang geleden
hoop dan dat je hun liefde erft
want kind zijn is nu verleden*

Dankbaar dat wij haar zo lang in ons midden mochten hebben, nemen wij nu afscheid van onze lieve moeder, schoonmoeder, oma en overgrootmoeder

Janna Nijmeijer - van de Riet

sinds 29 september 1992 weduwe van
Jan Herman Nijmeijer

* 19 april 1923

† 24 februari 2018

Erve Klein Holland

Het nieuwste huis

Stokreefsweg, januari 2019

Op de plaats van de schuur stond de boerderij dat is gebouwd in plaats van het erve Groot Holland, dat een eindje van de weg af lag.

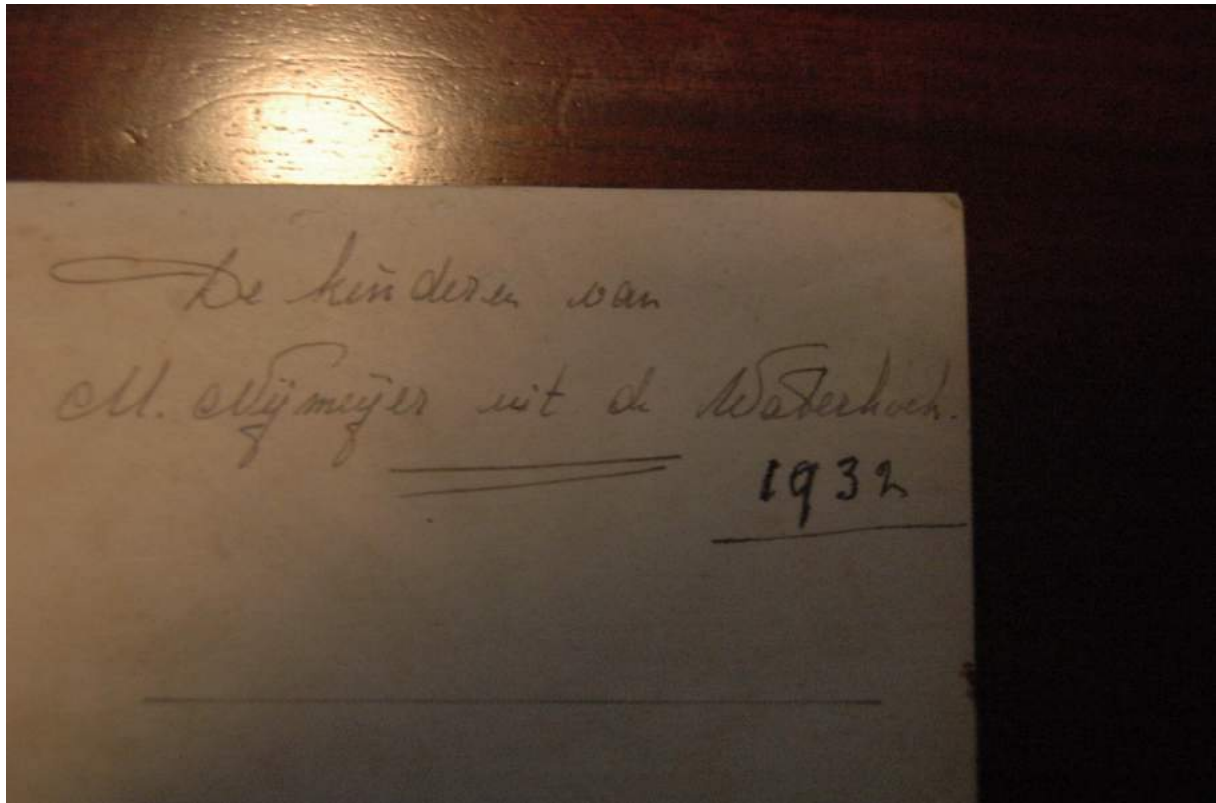

Snap je er nog wat van?

Wolter op den Langenhof is geboren omstreeks 1620. Erve De Langenhof wordt in 1475 al vermeld in het verpondingsregister. In 1601 is de Langenhof maar twee scheppel groot, waarvan ook het koren is bedorven. Wolter heeft zeven kinderen die allemaal in Enter zijn geboren. Er is geen echtgenoot vermeld. Lucas is het tweede kind en volgens de genealogie het kind van Wolter op den Langenhof en Hendrikien. Bij de aangifte van de kinderen is wel de echtgenote vermeld. Wanneer Egbert Derksen Langenhof trouwt wordt hij Langenhof genoemd en is er wel vermeldt met wie hij trouwt. Zijn vrouw is Swenneken Derksen Smelink uit Enter. Ze is de dochter van Derk Jansen Smeenk en Geesie Jansen toe Harmsel. De namen veranderen iedere keer, Swenneken wordt Smelink genoemd en de vader Smeenk. Dina is het derde kind van Egbert Langenhof en is geboren op 27 september 1744 te Ypelo. Ze trouwt in Delden met Jan Morren uit Zeldam. Jan Morren wordt Huiskes genoemd omdat hij de naam van zijn eerste vrouw, die is overleden, heeft aangenomen. Bij zijn tweede huwelijk met Dina noemt hij zich Huiskes. Gerrit Wolters Langenhof (Wolters Gerrits) is het derde kind van Wolter op den Langenhof. Zijn dochters Jenneken en Aeltien worden Wolters genoemd. De kinderen worden wisselend, dan naar hun vader, dan naar hun moeder genoemd. Vooral als de moeder is overleden worden kinderen naar haar vernoemd. Jan Langenhof, geboren te Enter en gedoopt op 3 april 1687, wordt ook wel Nijmeijer genoemd.

Genealogie van Nieuwemeijer

Willem NIEWEMEIJER, geboren omstreeks 1720 te Diepenheim.

Kind:

1. **Jannes**

Jannes NIEWEMEIJER, geboren omstreeks 1760, overleden op 12-04-1826.

Zoon van **Willem NIEWEMEIJER** en **Janna NIJMEIJER**.

Boeren in Markelo.

Getrouwd in de kerk op 21-05-1785 met **Harmina RENSINK**, 24 jaar oud, geboren op 10-05-1761 te Beusbergen, overleden op 13-10-1830 op 69-jarige leeftijd.

Dochter van **Jan RHENSINK** en **Aaltje KREMERS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Willem NIJMEIJER**
2. **Jan**, gedoopt op 25-06-1789 te Markelo.
3. **Arend NIEWEMEYER**
4. **Jenneken**, geboren op 19-07-1791 te Markelo, gedoopt op 24-07-1791 te Markelo, overleden op 26-01-1854 op 62-jarige leeftijd.
Getrouwd op 21-jarige leeftijd op 13-05-1813 te Markelo met **Harmen SLIGMAN**.
5. **Geertruid**, geboren op 25-04-1793 te Markelo.
6. **Aaltje**, geboren op 08-12-1794 te Markelo.
7. **Herman NIJMEIJER**
8. **Jan Berend**, geboren op 26-09-1800 te Markelo.
9. **Gerrit Hendrik NIJMEIJER**
10. **Gerrit NEYMEYER**

Erve Hiltjesdam

Willem NIJMEIJER, geboren 1786, overleden op 09-02-1862.

Zoon van **Jannes NIEWEMEIJER** en **Harmina RENSINK**.

Getrouwd op 02-06-1815 te Diepenheim met **Engele SCHUURMANS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Gerrit Jan**, geboren 1816, overleden op 22-01-1880.
Getrouwd op 11-09-1851 te Markelo met **Johanna LAMMERTINK**.
2. **Maria**, geboren op 04-10-1818 te Markelo, overleden op 08-05-1888 te Rectum op 69-jarige leeftijd.
Getrouwd op 31-jarige leeftijd op 16-05-1850 te Markelo met **Derk DE WILDE** (Koopman), 32 jaar oud, boerwerker, geboren op 07-02-1818, overleden op 29-01-1873 te Rectum op 54-jarige leeftijd.
Zoon van **Willem DE WILDE**, landbouwer, en **Gerritdina JAPINK**.
3. **Arend Jan**, geboren op 10-11-1820 te Markelo, overleden op 08-02-1840 te Markelo op 19-jarige leeftijd.
4. **Jan Hendrik**
5. **Harmina**, geboren op 05-02-1826 te Markelo, overleden op 07-06-1826 te Markelo, 122 dagen oud.
6. **Hermannes**

Jan Hendrik NIJMEIJER, geboren op 01-07-1824 te Markelo.

Zoon van **Willem NIJMEIJER** en **Engele SCHUURMANS**.

Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 21-01-1847 te Markelo met **Arendina HESSELINK**.

Uit dit huwelijk:

1. **Arend Jan**
2. **Derk Hendrik**, geboren op 13-09-1848 te Markelo, overleden op 14-12-1892 te Markelo op 44-jarige leeftijd.
3. **Willem**

4. **Egberdina**, geboren op 28-03-1853 te Markelo, overleden op 10-10-1927 te Markelo op 74-jarige leeftijd.
5. **Hendrika**, geboren op 06-03-1855 te Markelo.
Getrouwd op 21-jarige leeftijd op 07-07-1876 te Laren met **Egbert Jan NIJMEYER** . Hij was eerder getrouwd op 23-08-1866 te Markelo met **Janna FOKKERT**, overleden op 02-09-1901 te Markelo. Hij was eerder getrouwd op 03-06-1870 te Laren met **Hendrika DE GROOT**, geboren 1842 te Laren.
6. **Hermina**, geboren op 24-03-1857 te Markelo.
7. **Jan Harmen**, geboren op 05-11-1859 te Markelo, overleden op 08-02-1862 te Markelo op 2-jarige leeftijd.
8. **Jan Harmen**
9. **Hermannes**
10. **Hendrik Jan**, geboren op 20-01-1868 te Markelo, overleden op 08-08-1869 te Markelo op 1-jarige leeftijd.

Erve Hiltjesdam de Koote (Nijmeijer)

Arend Jan NIJMEIJER, geboren op 13-02-1847 te Markelo, overleden op 05-05-1929 te Markelo op 82-jarige leeftijd.

Zoon van **Jan Hendrik NIJMEIJER** en **Arendina HESSELINK**.

Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 24-04-1873 te Markelo met **Aaltje VELDERMAN**.

Uit dit huwelijk:

1. **Janna**, geboren op 09-09-1873 te Markelo.
2. **Jan Hendrik**
3. **Harmen**, geboren op 28-09-1876 te Markelo.
4. **Hendrik Jan**, geboren op 25-08-1879 te Markelo.
5. **Arend Jan**, geboren op 11-05-1883 te Markelo.
6. **Jan Albert**

Jan Hendrik NIJMEIJER, geboren op 28-09-1876 te Markelo.

Zoon van **Arend Jan NIJMEIJER** en **Aaltje VELDERMAN**.

Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 23-12-1899 te Markelo met **Johanna TER WELLE**, geboren 1876 te Markelo.

Uit dit huwelijk:

1. **Albert**
2. **Geertruida Arendina**, geboren op 31-10-1905 te Markelo.
3. **Arendina Gerritdina**, geboren op 13-01-1912 te Markelo.

Albert NIJMEIJER, geboren 1901 te Markelo.

Zoon van **Jan Hendrik NIJMEIJER** en **Johanna TER WELLE**.

Getrouwd op 18-11-1922 te Markelo met **Reintje HOLSTEGE**, geboren 1903 te Markelo.

Dochter van **Harmen HOLSTEGE** en **Johanna BELTMAN**.

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna**, geboren op 15-04-1922 te Markelo.
2. **Hermine Johanna**, geboren op 15-02-1929 te Markelo.

3. **Hendrika Johanna**, geboren op 23-06-1929 te Markelo.

Erve Hiltjesdam de Koote

Jan Albert NIJMEIJER, geboren op 08-07-1893 te Markelo.

Zoon van **Arend Jan NIJMEIJER** en **Aaltje VELDERMAN**.

Getrouwd op 27-jarige leeftijd op 23-10-1920 te Markelo met **Willemina SMIT**.

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna**, geboren op 24-04-1921 te Markelo.
2. **Arendina**, geboren op 12-06-1923 te Markelo.

Willem NIJMEIJER, geboren op 05-01-1851 te Markelo, overleden op 25-05-1877 te Markelo op 26-jarige leeftijd.

Zoon van **Jan Hendrik NIJMEIJER** en **Arendina HESSELINK**.

Getrouwd met **Arendina TER TELGTE**.

Uit dit huwelijk:

1. **Arendina**, geboren op 13-06-1872 te Markelo.
2. **Johanna**, geboren op 22-12-1873 te Markelo, overleden op 26-01-1875 te Markelo op 1-jarige leeftijd.
3. **Jan Hendrik**, geboren op 10-09-1875 te Markelo, overleden op 04-04-1877 te Markelo op 1-jarige leeftijd.

Jan Harmen NIJMEIJER, geboren op 19-02-1862 te Markelo.

Zoon van **Jan Hendrik NIJMEIJER** en **Arendina HESSELINK**.

Getrouwd op 28-jarige leeftijd op 18-10-1890 te Markelo met **Maria Berendina DALEWIJK**.

Uit dit huwelijk:

1. **Jan Hendrik**, geboren op 06-03-1891 te Markelo.

Hermannes NIJMEIJER, geboren op 11-03-1864 te Markelo.

Zoon van **Jan Hendrik NIJMEIJER** en **Arendina HESSELINK**.

Getrouwd op 29-jarige leeftijd op 03-03-1894 te Markelo met **Gerritdina Johanna ZIEL**

Uit dit huwelijk:

1. **Arendina**, geboren op 20-07-1894 te Markelo.
2. **Aaltje**, geboren op 05-03-1896 te Markelo.
3. **Hendrika Johanna**, geboren op 13-07-1897 te Markelo.
4. **Hendrik Jan**

Hendrik Jan NIJMEIJER, geboren in 1902.

Zoon van **Hermannes NIJMEIJER** en **Gerritdina Johanna ZIEL**.

Getrouwd op 19-05-1923 te Markelo met **Willemina WOESTENENK**, geboren 1903 te Markelo, overleden op 22-08-1985 te Markelo.

Dochter van **Jan WOESTENENK** en **Hendrina WIBBELINK**.

Uit dit huwelijk:

1. **Gerritdina Hermina**, geboren op 10-03-1924 te Markelo.
2. **Hermannes**, geboren op 07-02-1927 te Markelo.

Hermannes NIJMEIJER, geboren op 16-02-1828 te Markelo, overleden op 03-10-1899 te Markelo op 71-jarige leeftijd.

Zoon van **Willem NIJMEIJER** en **Engele SCHUURMANS**.

Getrouwd op 39-jarige leeftijd op 16-05-1867 te Markelo met **Hendrika PAALMAN**.

Uit dit huwelijk:

1. **Willemina Johanna**, geboren op 06-10-1867 te Markelo.
2. **Harmannes**

Harmannes NIJMEIJER, geboren op 27-01-1873 te Markelo.

Zoon van **Hermannes NIJMEIJER** en **Hendrika PAALMAN**.

Getrouwd op 27-jarige leeftijd op 08-09-1900 met **Berendina Fredrika WELMER**.

Uit dit huwelijk:

1. **Hendrik Jan**, geboren 1902 te Markelo.
Getrouwd op 31-05-1930 te Markelo met **Gerritje HIDDERS**, geboren 1906 te Markelo.
2. **Geertruida Harmina**, geboren op 06-10-1905 te Markelo.

Arend NIEWEMEYER, geboren op 25-06-1789.

Zoon van **Jannes NIEWEMEIJER** en **Harmina RENSINK**.

Getrouwd op 29-jarige leeftijd op 24-05-1819 te Markelo met **Hendrika VELDKAMP**,
dochter van **Marten VELDKAMP** en **Stientjen HENDRIKS**

Uit dit huwelijk:

1. **Berend Jan NIJMEIJER**
2. **Mannes**, geboren 1831 te Holten
Getrouwd op 10-04-1850 te Diepenheim met **Hendrika MARKERIET**, geboren 1828 te Diepenheim.
3. **Egbert Jan NIJMEYER**
4. **Gerrit Jan**
5. **Harmannes NIJMEYER**
6. **Aaltje**, overleden op 27-11-1890 te Markelo.

Erve Luttikhedde (Kamphuis), Beumerweg

Berend Jan NIJMEIJER, geboren op 18-09-1819 te Holten, overleden op 14-01-1894 te Deldenerbroek op 74-jarige leeftijd.

Zoon van **Arend NIEWEMEYER** en **Hendrika VELDKAMP**

Getrouwd (1) op 29-jarige leeftijd op 02-06-1849 te Ambt Delden, getrouwd in de kerk op 10-06-1849 te Delden met **Johanna Catharina BÖHMER** (Beumer), 25 jaar oud, geboren op 19-10-1823 te Deldenerbroek, overleden op 19-06-1863 op 39-jarige leeftijd.

Dochter van **Johannes Nicolaas BÔHMER** en **Hendrina SCHOLTEN**

Johanna Catharina Bôhmer was eerder getrouwd op 26-2-1843 met Jan Harmen Rietmans.

Zij was eerder getrouwd op 19-jarige leeftijd op 29-12-1842 te Ambt Delden met **Jan Harmen RIETMANS**, geboren 1815 te Borculo.

Getrouwd (2) op 44-jarige leeftijd op 19-04-1864 te Ambt Delden met **Gezina KRANENBERG**, 39 jaar oud, geboren op 05-10-1824, overleden op 10-11-1881 te Deldenbroek op 57-jarige leeftijd.

Dochter van **Jan Hendrik KRANENBERG** en **Alerdina BALTINK**

Uit het eerste huwelijk:

1. **Jan Harmen NIJMEIER**, geboren op 01-09-1859 te Ambt Delden
Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 21-05-1882 te Ambt Delden met **Johanna Gerritdina SCHOLTEN IN`T HOFF**, 18 jaar oud, geboren op 24-06-1863 te Markelo.

Uit het tweede huwelijk:

2. **Berendina Hendrika**, geboren op 07-08-1871 te Deldenerbroek, overleden op 15-02-1949 te Deldenerbroek op 77-jarige leeftijd.
Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 06-11-1897 te Ambt Delden met **Arend Jan VRUGTEMAN**, 30 jaar oud, landbouwer op `n Kappert in Deldenerbroek, geboren op 23-07-1867 om 7.00 uur te Markelo, overleden op 30-12-1955 te Enterbroek op 88-jarige leeftijd.

Laatste jaren gewoond bij schoondochter Dina Vrugteman-Gerritsen op `n Pol.

Zoon van **Reind VRUGTEMAN**, landbouwer te Markelo, en **Johanna SLIGMAN**

Egbert Jan NIJMEYER, geboren 1834 te Holten.

Zoon van **Arend NIEWEMEYER** en **Hendrika VELDKAMP**

Getrouwd (1) op 23-08-1866 te Markelo met **Janna FOKKERT**, overleden op 02-09-1901 te Markelo.

Getrouwd (2) op 03-06-1870 te Laren met **Hendrika DE GROOT**, geboren 1842 te Laren

Getrouwd (3) op 07-07-1876 te Laren met **Hendrika NIJMEIJER**, 21 jaar oud, geboren op 06-03-1855 te Markelo.

Dochter van **Jan Hendrik NIJMEIJER** en **Arendina HESSELINK**

Uit het tweede huwelijk:

1. **Jan**
2. **Hermannes**

Uit het derde huwelijk:

3. **Hendrik Jan**, geboren 1878 te Laren
Getrouwd op 01-05-1903 te Laren met **Harmken BOERSTOEL**, geboren 1879 te Gorssel
4. **Jan Hendrik**, geboren 1881 te Laren
Getrouwd op 17-05-1907 te Gorssel met **Derkje AALDERINK**, geboren 1881 te Gorssel

Elsgraven tussen Witmoesdijk en Rijssenseweg

Jan NIJMEYER, geboren 1872 te Markelo.

Zoon van **Egbert Jan NIJMEYER** en **Hendrika DE GROOT**

Getrouwd op 19-03-1898 te Markelo met **Johanna Gerritdiena PLATERINK**,
geboren 1876 te Diepenheim

Uit dit huwelijk:

1. **Egbert Jan**, geboren op 26-07-1898 te Markelo.

Hermannes NIJMEYER, geboren 1874 te Laren

Zoon van **Egbert Jan NIJMEYER** en **Hendrika DE GROOT**

Getrouwd op 28-09-1901 te Markelo met **Geertrui VASTERT**, geboren 1878

Uit dit huwelijk:

1. **Egbert Jan NIEWEMEYER**, geboren op 06-05-1906 te Markelo.
Getrouwd op 25-jarige leeftijd op 04-07-1931 te Markelo met **Gerritdina SLIGMAN**, geboren 1911 te Markelo.
2. **Dika**, geboren op 08-07-1909 te Markelo.
3. **Jan Willem**, geboren op 02-04-1913 te Markelo.
Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 24-10-1936 te Markelo met **Gerritdina Johanna SNELLINK**
4. **Johan**, geboren op 24-02-1916 te Markelo.

Gerrit Jan NIEWEMEYER, geboren 1839 te Holten, overleden op 09-12-1869 te Markelo.

Zoon van **Arend NIEWEMEYER** en **Hendrika VELDKAMP**

Getrouwd op 09-12-1869 te Markelo met **Christina FRERMAN**, geboren 1834 te Herike.

Uit dit huwelijk:

1. **Berendina Hendrika**, geboren op 07-08-1871 te Markelo.
2. **Jenneken**, geboren op 13-11-1873 te Markelo.

Harmannes NIJMEYER, overleden op 31-05-1870 te Markelo.
Zoon van **Arend NIEWEMEYER** en **Hendrika VELDKAMP**
Getrouwd op 03-12-1846 te Markelo met **Hendrika DRIEZEN**
Uit dit huwelijk:

1. **Arend Jan**, geboren op 05-01-1847 te Markelo.
2. **Jan Willem**
3. **Arendina Hendrika**, geboren op 28-03-1852 te Markelo.
4. **Hermina**, geboren op 25-06-1854 te Markelo.
5. **Aaltje**, geboren op 12-01-1857 te Markelo.
6. **Arend Jan**, geboren op 10-06-1859 te Markelo
7. **Hendrika**, geboren op 13-04-1861 te Dijkerhoek
8. **Hendrik Jan NIJMEIER**, fabrieksarbeider, geboren 1865 te Markelo.
Hendrik Jan was weduwnaar van Willemina Noteboom.
Getrouwd (1) op 25-10-1894 te Wierden met **Willemina NOTEBOOM**, geboren 1870 te Notter,
dochter van **Antonie NOTEBOOM**, landbouwer, en **Hendrika SCHOOLDERMAN**.
Getrouwd (2) op 14-05-1903 te Wierden met **Johanna BRINKMAN**, 25 jaar oud, geboren op
05-06-1877 te Notter.
Dochter van **Jan Willem BRINKMAN**, landbouwer, en **Janna SCHOOLDERMAN**.

Jan Willem NIJMEYER, geboren op 11-11-1849 te Markelo.
Zoon van **Harmannes NIJMEYER** en **Hendrika DRIEZEN**.
Getrouwd op 24-jarige leeftijd op 13-06-1874 te Markelo met **Willemina KNOPERT**.
Uit dit huwelijk:

1. **Hermina**, geboren op 27-09-1874 te Markelo.

Herman NIJMEIJER, geboren op 20-12-1797 te Markelo.
Zoon van **Jannes NIEWEMEIJER** en **Harmina RENSINK**.
Hij woont Dijkerhoek gemeente Markelo.
Getrouwd op 30-jarige leeftijd op 18-09-1828 te Markelo met **Janna PAUSCHER**.
Uit dit huwelijk:

1. **Jannes**
2. **Hermina**, geboren op 10-05-1833 te Markelo, overleden op 20-09-1876 te Markelo op
43-jarige leeftijd.
Getrouwd op 28-jarige leeftijd op 23-01-1862 te Markelo met **Gerrit Jan JANSEN**
Zoon van **Berend JANSEN** en **Berendina TIJMAN**
3. **Berendina**, geboren op 20-03-1836 te Markelo, overleden op 29-12-1865 te Markelo op
29-jarige leeftijd.
4. **Jan Harmen**
5. **Hermannes**, geboren op 27-12-1845 te Markelo.

Jannes NIJMEIJER, geboren op 29-06-1829 te Markelo, overleden op 10-01-
1894 te Markelo op 64-jarige leeftijd.
Zoon van **Herman NIJMEIJER** en **Janna PAUSCHER**
Getrouwd op 30-jarige leeftijd op 23-01-1860 te Markelo met **Hendrika ROMMELER**
, dochter van **Arend ROMMELER** en **Maria BREUKINK**
Uit dit huwelijk:

1. **Maria**, geboren op 03-12-1863 te Markelo, overleden op 30-06-1883 te Markelo op 19-jarige
leeftijd.
2. **Berend Jan**
3. **Arendina**, geboren op 25-02-1869 te Markelo, overleden op 13-02-1894 te Markelo op
24-jarige leeftijd.
4. **Gerrit Jan**, geboren 1874 te Markelo, overleden op 30-04-1874 te Markelo.
5. **Gerrit Jan**, geboren op 15-02-1878 te Markelo, overleden op 05-06-1879 te Markelo op
1-jarige leeftijd.

Berend Jan NIJMEIJER, geboren op 23-02-1866 te Markelo, overleden op 08-09-1932 te Markelo op 66-jarige leeftijd.

Zoon van **Jannes NIJMEIJER** en **Hendrika ROMMELER**

Getrouwd met **Janna MEIJER**

Uit dit huwelijk:

1. **Hendrik Jan**

Beumersweg

Hendrik Jan NIJMEIJER, geboren op 17-06-1895 te Markelo.

Zoon van **Berend Jan NIJMEIJER** en **Janna MEIJER**

Getrouwd op 24-jarige leeftijd op 24-04-1920 te Markelo met **Berendina KLEIN HORSTMAN**

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna Arendina**, geboren op 17-11-1924 te Markelo.

Jan Harmen NIJMEIJER, geboren op 15-11-1840 te Markelo, overleden op 29-07-1884 te Markelo op 43-jarige leeftijd.

Zoon van **Herman NIJMEIJER** en **Janna PAUSCHER**

Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 24-06-1867 te Markelo met **Janna LEEFTINK**

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna**, geboren op 08-12-1868 te Markelo.
2. **Arend Jan**, geboren op 28-05-1870 te Markelo.
Getrouwd op 30-jarige leeftijd op 27-10-1900 te Neede met **Berendina DONDERMAN**, geboren 1873 te Borculo
3. **Hendrik Jan**, geboren op 03-08-1872 te Markelo.
4. **Gerritdina**, geboren op 29-07-1874 te Markelo.
5. **Berend Hendrik**, geboren op 04-03-1879 te Markelo.
6. **Berendina**, geboren op 29-10-1881 te Markelo.

Gerrit Hendrik NIJMEIJER, geboren op 07-10-1802 te Markelo, gedoopt op 10-10-1802 te Markelo, overleden op 23-10-1865 te Markelo op 63-jarige leeftijd.

Zoon van **Jannes NIEWEMEIJER** (zie II) en **Harmina RENSINK**

Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 15-01-1829 te Markelo met **Hendrika IKKINK**, geboren omstreeks 1800

Uit dit huwelijk:

1. **Janna**, geboren op 23-11-1828 te Markelo, overleden op 09-10-1830 te Markelo op 1-jarige leeftijd.
2. **Harmina**, geboren op 30-09-1831 te Markelo, overleden op 14-05-1832 te Markelo, 227 dagen oud.
3. **Jannes**
4. **Willem**, geboren op 14-08-1837 te Markelo, overleden op 05-03-1859 te Markelo op 21-jarige leeftijd.
5. **Harmina**, geboren op 13-02-1845 te Markelo, overleden op 13-01-1848 te Markelo op 2-jarige leeftijd.

Jannes NIJMEIJER, geboren op 17-07-1833 te Markelo, overleden op 29-04-1905 te Markelo op 71-jarige leeftijd.

Zoon van **Gerrit Hendrik NIJMEIJER** en **Hendrika IKKINK**

Getrouwd op 27-jarige leeftijd op 30-08-1860 te Markelo met **Aaltje TEMPELMAN**, geboren omstreeks 1840

Uit dit huwelijk:

1. **Willem**, geboren op 27-05-1861 te Markelo, overleden op 01-07-1920 te Markelo op 59-jarige leeftijd.
Getrouwd met **Maria STRUIK**
2. **Derk Hendrik**
3. **Gerrit Jan**, geboren op 20-10-1868 te Markelo, overleden op 11-12-1906 te Markelo op 38-jarige leeftijd.
4. **Jenneken**, geboren op 09-08-1872 te Markelo.
5. **Hendrik Jan**, jachtopziener, geboren op 11-04-1875 te Markelo.
Getrouwd op 29-jarige leeftijd op 13-05-1904 te Zutphen met **Johanna Hendrika VORKINK**

Derk Hendrik NIJMEIJER, geboren op 13-10-1865 te Markelo.

Zoon van **Jannes NIJMEIJER** en **Aaltje TEMPELMAN**.

Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 05-05-1888 te Markelo met **Dina Fredrika KOOYMANS**

Uit dit huwelijk:

1. **Jan Hendrik**, geboren op 24-08-1888 te Markelo.

Gerrit NEYMEYER geboren op 08-01-1806 op erve Broekmans onder Markelo.

Overleden op 15-04-1874 te Enterbroek nr.795 op 68-jarige leeftijd.

Woonde voor zijn huwelijk ook nog in Eibergen. In Borculo woonden ze aan de Kreunertweg 8. De familie Nijmeijer woonde sinds 24 december 1840 in Borculo op het erve "De Vrugte". Ze komen uit Markelo. De familie vertrekt naar Enter in de gemeente Wierden op 15 november 1861. Dit staat in het lidmatenboek van Borculo, van de Nederlands. Duits Gereformeerde Gemeente aldaar, (R.B.S. 326.4 blz. 105). De attestatie komt in Enter binnen september 1862 vanuit Borculo. De buurman was de Koote, eigenaar van een boerderijtje dat is gekocht door de graaf toen het leeg kwam. Dat was een kleine katerstede bij de Koot`n brug, dat afgebroken is in de tijd dat Nijmeier achtendertig jaar op het erve Hiltjesdam woonde. In 1860 worden zij pachter van het Hiltjesdam in Enterbroek, zoals blijkt uit de boeken van Twickel. Deze katerstede werd

gekocht door Carel George van Wassenaar Obdam, graaf van Twickel in 1783 van Egbertus Johannes Colmschate.

Zoon van **Jannes NIEWEMEIJER** en **Harmina RENSINK**
Getrouwd op 34-jarige leeftijd op 11-09-1840 te Borculo.

Dit gezin komt 15-11-1861 naar Enterbroek waar zij het erve Hiltjesdam, ook genoemd de Koote, pachten van Twickel vanaf 11 mei 1861.

Echtgenote is **Janna NIJHOF**, 38 jaar oud, geboren op 05-02-1802, overleden voor 1870.

Weduwe van Arend Vrugten.

Dochter van **Garrit NIJHOF** en **Geertje HARMELIJK**
Zij was eerder getrouwd op 34-jarige leeftijd op 22-12-1836 te Borculo met **Arend VRUGTEN**, geboren omstreeks 1800, overleden op 25-07-1839 te Borculo, zoon van **Reink VRUGTEN** en **Fenneken GROOT BUSSINK**.
Uit dit huwelijk:

1. **Harmannes NIJMEIJER** (Hiltjesdam nu de Kote)

Harmannes NIJMEIJER (Hiltjesdam nu de Kote) landbouwer, geboren op 07-03-1843 te Borculo, overleden op 23-09-1931 te Enterbroek op 88-jarige leeftijd.

Op 22 augustus 1923 is de boerderij afgebrand. Eigenaar is de graaf van Twickel.

Zoon van **Gerrit NEYMEYER** en **Janna NIJHOF**.

Hij woonde E.B.795, EB 8.

Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 30-01-1867 te Wierden met **Martha SMIT**, 27 jaar oud, geboren op 03-01-1840 te Enterbroek.

Dochter van **Hermannes SMIT**, boerenknecht, en **Maria PEDDEMORS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Jan**
2. **Herman**, geboren op 09-11-1869, overleden op 06-03-1872 te Enterbroek op 2-jarige leeftijd.
3. **Gerdina**, geboren op 06-02-1871, overleden op 17-03-1872 te Enterbroek op 1-jarige leeftijd.
4. **Herman**
5. **Gerrit Jan**
6. **Mannes**, landbouwer op de "ELSEN" voorheen het Holland, geboren op 19-03-1878, overleden op 24-10-1957 te Enterbroek op 79-jarige leeftijd.

Mannes is geboren op de Kote (Hiltjesdam), trouwt in op de Elzen, is landbouwer en gaat naar de kerk van de Gereformeerde Gemeente. Het echtpaar heeft geen kinderen.

Getrouwd op 28-jarige leeftijd op 30-08-1906 te Wierden met **Johanna TEN BRINKE**, 19 jaar oud, geboren op 29-06-1887 te Enterbroek.

Dochter van **Gerrit Jan TEN BRINKE** en **Geertruida Willemina TER KEURST**.

7. **Johanna**, geboren op 14-07-1880 te Enterbroek, overleden febr. 1969 te Enter.

Zij trouwen in op de Plas, maar na enkele maanden wonen zij bij haar ouders op Hiltjesdam. Hier wordt ook de oudste dochter geboren. Twee maanden later verhuizen ze naar de Keursweg op Klein Mekenkamp onder Bornebroek, op 25 mei 1904. Drie jaar later gaan zij in Ypelo wonen, huis nr.1005, dit is `n Kamp, Entelerweg 2. In 1910 wonen ze weer op het erve n Plas te Ypelo. Dit is nu Bornerbroekseweg 9 en 9a.

Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 07-05-1903 te Wierden, getrouwd in de kerk op 07-05-1903

te Enter met **Gerhardus** (Graads) **MORSINK** (Plas Graats), 27 jaar oud, landbouwer op 'n Plas, geboren op 30-04-1876 te Ypelo, overleden op 15-01-1956 te Enter op 79-jarige leeftijd. *Plas Graads met gezin komt op 23 maart 1907 van Borne wonen op 'n Kamp Y321. Na hem woonde hier nog zijn zwager Jan Lubbers.*

Zoon van **Albert Jan MORSINK**, landbouwer, en **Jenneken BAKKER**

8. **Hendrika**, geboren op 29-01-1886 te Enterbroek, overleden op 15-08-1975 te Enter op 89 jarige leeftijd.

Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 04-03-1909 te Wierden met **Jan LUBBERS**, 35 jaar oud, landbouwer, geboren op 05-03-1873 te Enter, overleden op 16-10-1914 te Ypelo op 41-jarige leeftijd (aangifte door: Hendrik Wessels en H.A. Woolderink).

Woonden en overleden op 'n Kamp aan de Entelerweg. Eigenaar van dit plaatsje was Hendrik Wessels van de Keurs.

Zoon van **Derk LUBBERS**, klompenmaker, en **Leida TER MORSCHÉ**

Familie Nijmeijer ('n Beumer)

Rohaan

Jan Harmen Rohane koopt op 8 juni 1791 de boerderij aan de weg naar Rijssen voor een bedrag van 1275 gulden van de schulte (schout) G.E. Dikkers. Op 8 november 1791 betaalt hij 637 gulden en 10 stuivers. Dat is de helft van de koopsom. Over de rest van het geld hebben ze de nodige moeilijkheden gehad. Wilhelm Jalink, rigter van Kedingen, de markerechter, schrijft op 17 oktober 1794, dus drie jaar later pas, dat Gerrit Egbert Dikkers verklaart *ten genoegen ontvangen te hebben volle kooppenningen van Harmen Rohaan.*

Erve Rohaan, Rijssenseweg

Rijssenseweg ter hoogte van Rohaan

Het eerste erve 'achter in de iep 'n was een lös hoes. In het lös hoes leefden mensen en dieren in één ruimte. De boerderij stond wat verder richting Enter dan de huidige boerderij met de rode haan.

Jan Harmen Rohane en Janna Holland kregen vier kinderen. Het eerste kind overleed nauwelijks één jaar oud. De tweede, Gerrit Rohaan, trouwt op 32 jarige leeftijd met Aleida Böhmer (van 'n Beumer in Enterbroek) op 13 april 1805. Zij was geboren op 26 april 1778 in Ambt Delden als dochter van Nicolaas Böhmer en Catharina Janzonius. Gerrit Rohaan overleed in 1833. Aleida Böhmer overleefde haar man eenentwintig jaar. Het echtpaar kreeg zes kinderen. Het eerste kind, Jan Harmen, werd slechts één jaar. Met hem is de naam Jan Harmen verdwenen. Tot 3 november 1970, toen de oudste zoon van Arend Jan Rohaan werd geboren en Jan Harmen werd genoemd. Het tweede kind, Jan Hendrik Rohaan, ging later (1877) naar Markelo. Hij kocht grond van de marke Stokkum en Herike en begon daar een steenfabriek. Jan Hendrik trouwde met Hendrika Schuitemaker. Hendrika was de dochter van Willem Schuitemaker en Johanna Berendina Grevink. Ze kregen zes kinderen. De zoon Arend Jan was bakker en woonde in Enter met zijn drie achtereenvolgende echtgenotes. Hij woonde tegenover de hervormde kerk, het huis (naast Bolscher) wordt nog steeds 'het Skêus' genoemd. Jan Hendrik, zoon van Gerrit Rohaan en Aleida Böhmer, was dus de stamvader van de Enterse tak van de familie Rohaan. Jan Hendrik Rohaan trouwde dus met Aleida Schuitemaker. Naar deze Aleida is Leida, getrouwd met Albert Velten (Dieks Ab), de bakker, vernoemd.

Zij is jaren bekend geweest als de weduwe Gerrit Rohaan. In hun tijd (1832) is de oude boerderij afgebroken en herbouwd op de huidige plaats aan de Rijssenseweg nummer 40. Toen de kinderen een woonkeuken en een slaapkamer met bedsteden wilden maken, moet ze gezegd hebben: 'Ik ben zo oud, wacht dan tot ik er niet meer ben'. Ze was gewend in een lös hoes te leven en wilde ook niet anders. Aleida Böhmer was zeer actief betreffende de aankopen van grond. Er was voortdurend strijd met de paander over de belasting op turf, brandstof voor de steenbakkerij. Toen een commies haar betrapte op het illegaal schenken van jenever en de kruik in beslag nam, zei hij: 'Vrouwtje, ik heb je'. 'Nog niet', zei ze. Ze pakte haar klomp en sloeg de kruik in zijn hand aan diggelen. Daarmee was het bewijs vernietigd. Aleida Rohaan-Böhmer sterft in 1854.

Lange tijd maakte men bij de huizenbouw wanden (winden) van vlechtwerk van wilgentakken die men bepleisterde met leem. Zo geleidelijk aan was de baksteen populair geworden. In 1803 begon Gerrit een steenbakkerij, daar waar nu het Pannewaark staat. Tot het begin van de twintigste eeuw waren er tientallen veldovens in bedrijf in en bij Rijssen. Later werden deze vervangen door ringovens. De hoge schuur waar eens zo'n ringoven stond, staat nog naast het Pannewaark. De schuur is echter in beschadigde toestand en wordt nog steeds 'Pannôawn' genoemd. In 1811 werden Gerrit en Engbert 'bouwlieden (boeren) onder Enter' genoemd. In 1820 noemt Gerrit zich nog 'tapper' (caféhouder) en in 1827 'steenbakker'. Zijn vrouw Aleida wordt de 'steenbakkersche' genoemd.

Rond 1840 werken eenendertig mensen in de steenfabriek waaronder acht vrouwen en elf kinderen. In januari 1821 werd de waarde van 'gebakken en ongebakken klei en het gereedschap' geschat op 1860 gulden. Eind 1800 raakt de leem in de Hamberg op. Aanvoer van de Hoch was technisch en financieel onmogelijk. Dat betekende het einde van de steen- en pannenbakkerij aan de Rijssenseweg.

Erve Beumer, voorheen Peddemors

Jan NIJMEIJER, landbouwer op Beumer, geboren op 19-09-1867 te Enter, overleden op 07-03-1943 op 75-jarige leeftijd.

Zoon van **Harmannes NIJMEIJER** (Hiltjesdam nu de Kote) en **Martha SMIT**

Getrouwd op 24-jarige leeftijd op 10-03-1892 te Wierden met **Johanna**

Maria (Hanna) **BOHMER**, 25 jaar oud, geboren op 02-03-1867 te Enterbroek, overleden op 07-10-1943 te Enterbroek op 76-jarige leeftijd.

Dochter van **Gerrit Hendrik BÖHMER**, Landbouwer, en **Gerritdina KRUIDER**

Uit dit huwelijk:

1. **Gerhard Hendrik** (Bôhmers Hendrik)
2. **Hermina**, geboren op 18-02-1894 te Enterbroek, overleden op 06-06-1903 op 9-jarige leeftijd.
3. **Gerrit Jan**
4. **Mannes**, geboren op 04-05-1897 te Enterbroek, overleden op 23-01-1898 te Enterbroek, 264 dagen oud.
5. **Mannes** (Beumers Mans)
6. **Jan** (Koot'n Jan)
7. **Hendrikus** (Bômers Dieks)
8. **Herman**, geboren op 07-03-1903, overleden op 04-09-1918 te Enterbroek op 15-jarige leeftijd.
9. **Hermina Johanna**, geboren op 28-10-1905 te Enterbroek, overleden op 19-03-1994 op 88 jarige leeftijd.
Getrouwd op 27-jarige leeftijd op 05-12-1932 te Wierden met Hendrik **Jan ALTENA**, 24 jaar oud, klompenmaker en fouragehandelaar, geboren op 15-01-1908 te Enter, overleden op 05-12-1973 op 65-jarige leeftijd. (fourage: hooi, stro, vlas, kuilgras, voedergewassen zoals mais)
Zoon van **Arend Jan ALTENA** (Reinds Jan) en **Johanna TER WEEL**.
10. **Johan**, geboren op 21-12-1907 te Enterbroek, overleden op 31-01-1909 op 1-jarige leeftijd.
11. **Johan**

Jan Nijmeijer (de Elzen)

Herman Nijmeijer (de Elzen)

Ria Nijmeijer (de Elzen)

Hannie Nijmeijer (de Elzen)

Familie Nijmeijer (de Elzen)

Elsgraven, Witmoesdijk

Gerhard Hendrik NIJMEIJER (Bôhmers-Hendrik), landbouwer op Bômert, geboren op 15-01-1893, overleden op 21-03-1983 te Enterbroek op 90-jarige leeftijd.
Zoon van **Jan NIJMEIJER** (code: D 346) en **Johanna Maria** (Hanna) **BOHMER**
Getrouwd op 28-jarige leeftijd op 15-12-1921 te Wierden met **Janna LUCAS**, 23 jaar oud, geboren op 25-04-1898 te Ambt Almelo, overleden op 07-08-1985 te Enterbroek op 87-jarige leeftijd.

Dochter van de fabrieksarbeider **Hendrikus LUCAS** en **Gerritdina Johanna KOERS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna** (Beumershanke), geboren op 08-07-1922 te Enterbroek, overleden op 05-02-2007 te Delden op 84-jarige leeftijd.

Johanna woonde vanwege dementie de laatste jaren in het verpleeghuis Sint Elisabeth te Delden.

Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 28-03-1946 te Wierden, getrouwd in de kerk op 28-03-1946 te Enter met **Arend Berend HORSTMAN**, 27 jaar oud, landbouwer op Beumer, geboren op 13-03-1919 te Enterbroek, overleden op 18-01-1979 op 59-jarige leeftijd.
Zoon van **Jan HORSTMAN**, landbouwer, en **Johanna Reindina BEUNK**.

Erve Hiltjesdam de Koote

Gerrit Jan NIJMEIJER, landbouwer, geboren op 11-12-1895 te Enterbroek, overleden op 08-10-1984 te Enterbroek op 88-jarige leeftijd.

Woont op de Elsen is geboren op `n Beumer, Enterbroek.

Zoon van **Jan NIJMEIJER** en **Johanna Maria** (Hanna) **BOHMER**

Hij woonde Stokreefsweg 8 te Enter.

Getrouwd op 23-jarige leeftijd op 30-10-1919 te Wierden met **Gerdiena**

Hendrika VELTEN, 21 jaar oud, geboren op 27-09-1898 te Enterbroek, overleden op 12-01-1959 te Enterbroek op 60-jarige leeftijd.

Dochter van **Albert VELTEN**, landbouwer op de Elsen, en **Geertruida Willemina TER KEURST**.

Uit dit huwelijk:

1. **Albert Jan**, geboren op 18-08-1920, overleden op 26-04-1934 te Enter op 13-jarige leeftijd.
2. **Jan Herman** (Elzen-Jan)
3. **Geertruida Willemina**, geboren op 16-01-1923
4. **Johan Marines**, geboren op 24-02-1925
5. **Johanna** (Jo), geboren op 29-11-1927, overleden op 06-12-2012 op 85-jarige leeftijd.
Getrouwd met **Jan Albert TULLER**
6. **Mina**, geboren op 08-10-1929
7. **Gerritdina Hendrika** (Gerda), geboren op 01-09-1931.
Getrouwd op 24-jarige leeftijd op 23-08-1956 te Rijssen met **Johan FRANSEN**, geboren omstreeks 1932 te Rijssen.
Zoon van **Jan Willem FRANSEN** en **Lammerdina NIEWENHUIS**.
8. **Gerrit Jan**
9. **Albert Jan**, geboren op 11-05-1935 te Enter.
10. **Herma**, geboren op 23-06-1941, overleden op 23-06-1941 te Enterbroek, 0 dagen oud.

Twickelervaart en het erve Hiltjesdam de Koote

Jan Herman NIJMEIJER (Elzen-Jan), landbouwer, geboren op 15-08-1921 te Enterbroek, overleden op 29-09-1992 te Rijssen op 71-jarige leeftijd.

Zoon van **Gerrit Jan NIJMEIJER** en **Gerdiena Hendrika VELTEN**

Hij woonde Stokreefsweg 8 te Enter.

Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 06-11-1947 te Wierden met **Janna VAN DE RIET**, 24 jaar oud, geboren op 19-04-1923 te Rectum.

Dochter van **Jan Hendrik VAN DE RIET** (Koppelmaat), landbouwer en veehandelaar., en **Hendrika TER MAAT**.

Uit dit huwelijk:

1. **Ria**, gezinsverzorgster, geboren op 07-12-1951 te Enterbroek, overleden op 24-02-2006 te Enter op 54-jarige leeftijd.
Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 02-02-1978 te Wierden met **Jeroen VAN DE MAAT**
2. **Herman**, geboren 1960
3. **Gerrit**
Getrouwd met **Marianne**
4. **Jan Hendrik**

Jan Hendrik NIJMEIJER

Jan heeft het oude huis weer opgebouwd.

Zoon van **Jan Herman NIJMEIJER** (Elzen-Jan) en **Janna VAN DE RIET**

Hij woont Stokreefsweg 8a te Enter.

Getrouwd met **B. J. ROELVINK**

Uit dit huwelijk:

1. **Marco**, geboren op 04-04-1973 te Enter.
2. **Patrick**, geboren op 31-07-1976 te Enter.
3. **Jasper**, geboren op 21-09-1980 te Enter.

Gerrit Jan NIJMEIJER, geboren op 14-10-1933 te Enter.

Zoon van **Gerrit Jan NIJMEIJER** en **Gerdiena Hendrika VELTEN**

Kind:

1. **Adrie**

Adrie NIJMEIJER, geboren te Enter.

Zoon van **Gerrit Jan NIJMEIJER**.

Getrouwd met **Gerda NAAFS**, geboren te Enter.

Dochter van **Hendrik Jan NAAFS** en **Johanna Hendrika ZWIERINK**.

Uit dit huwelijk:

1. **Wouter**
2. **Jurgen**
3. **Mirjam**

In de Dorpsstraat ter hoogte van smid Velten de Broeze

Mannes NIJMEIJER (Beumers Mans), vrachtwagenchauffeur bij de gemeente, geboren op 29-08-1898 te Enterbroek (bron: B.S. geb. Wierden, aktenummer: 137), overleden op 14-04-1979 te Enter op 80-jarige leeftijd.

Hij heeft veertig jaar gewerkt als chauffeur bij de gemeentewerken. Ook is hij vijftien jaar lid van de kerkenraad van de hervormde kerk geweest. Was ook jarenlang penningmeester van de kiesvereniging van de politieke partij CHU.

1958, Mannes Nijmeijer (Beumers Mans), G. Hemel, G. Geels (Get van 'n Breader), Gerrit ten Brinke

Zoon van **Jan NIJMEIJER** en **Johanna Maria** (Hanna) **BOHMER**

Hij woonde Witmoesdijk 6 te Enter. *Woonde in 1925 bij de Elsen aan Stokreefsweg.*

Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 17-02-

1921 te Wierden met **Gerritjen LUTTIKHEDDE**, 19 jaar oud, geboren op 20-04-1901 te Borculo, overleden op 28-11-1995 te Enter op 94-jarige leeftijd.

Dochter van **Jan LUTTIKHEDDE**, landbouwer, en **Aaltjen KOELEMAN**

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna Aleida**, geboren op 05-07-1921 te Enter, overleden op 27-07-1924 te Enterbroek op 3-jarige leeftijd.
Het kindje viel al spelende in een bak kokend zeepsop, waardoor zij al snel is overleden.
2. **Janna Hermina**, geboren op 18-12-1922 te Enter.
Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 21-12-1944 te Wierden, getrouwd in de kerk op 21-12-1944 te Enter met **Henk HOFF**, 28 jaar oud, geboren op 28-06-1916 te Vriezenveen, overleden op 15-11-2006 te Goor op 90-jarige leeftijd.
3. **Aaltjen**, geboren op 01-04-1924 te Enter.
Getrouwd op 28-jarige leeftijd op 02-10-1952 te Wierden met **Poul VAN DER SLUIS**, 30 jaar oud, geboren op 20-06-1922 te de Wijk, overleden op 27-05-2006 te Hengelo (ov) op 83-jarige leeftijd.
4. **Johanna Aleida**, geboren op 26-05-1925 te Enter.
5. **Jan**
6. **Gerrit Jan**, geboren op 04-08-1928 te Enter, overleden op 26-09-1980 op 52-jarige leeftijd, *ongetrouwd, was zwak begaafd.*
7. **Herman**
8. **I.I.** Geboren op 02-05-1933 te Enter.
9. **Gerrit Gerhard Hendrik**

Familie Luttikhedde (Kamphuis)

Beumersweg en Kamphuis

Nijmeijer, Witmoesdijk

Onder het regime van Napoleon werd bij de Franse wet van 20-25.09.1792, decreet van 17 juni 1796 de burgerlijke stand vastgelegd. In 1795, toen de Fransen ons land bezetten, werd er weer een volkstelling gehouden. Toen woonde Hermen Holland, ook wel Hermannus Ezendam genoemd, op het erve Groot Holland. Holland was in 1771 getrouwd met Elsken ten Ezendam. Aan Elsken Ezendam heeft het erve Groot Holland de later gebruikte naam 'De Elzen' te danken. Elske werd namelijk de Elze genoemd. Ook wordt verteld dat bij het erve Holland elzen groeiden en dat het erve daarom de Elzen wordt genoemd.

Jan NIJMEIJER, geboren op 21-04-1927 te Enter, overleden op 26-05-1962 op 35-jarige leeftijd.

Door een auto-ongeluk overleden; hij was onderweg naar een vergadering voor de hervormde kerk, te Utrecht. Was getrouwd met Dina G. Voortman (van de Meier).

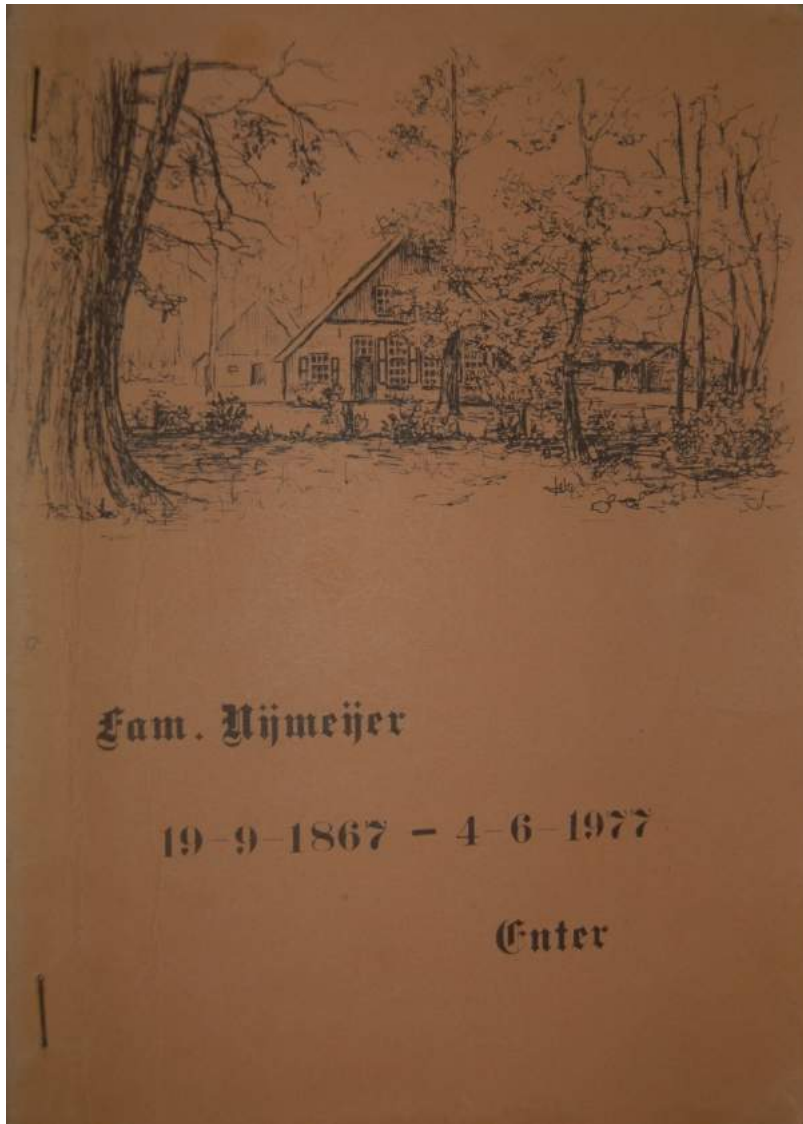
Zoon van **Mannes NIJMEIJER** (Beumersmans) en **Gerritjen LUTTIKHEDDE**
Getrouwd in de kerk op 27-jarige leeftijd op 17-09-1954 te Enter met **Dinie Gerda VOORTMAN**, 24 jaar oud, geboren op 19-08-1930 te Ypelo, overleden omstreeks 1968.

Dochter van **Berend Jan VOORTMAN** (Meijers Jan) en **Fredrika Johanna** (Hanna) **MORSINK**

Uit dit huwelijk:

1. **Martin Gerrit Jan**, geboren op 26-06-1955 te Enter.
2. **Berend Jan Andre**, geboren op 29-05-1957 te Enter.
3. **Gerritje Johanna** (Gerinda), geboren op 20-11-1958 te Enter.
Getrouwd op 22-jarige leeftijd op 09-04-1981 te Rijssen met **Gosse Ulfert PLUIMERS**, 21 jaar oud, projectmanager, geboren op 21-06-1959 te Enter.
Zoon van **Albert PLUIMERS**, timmerman, en **Hendrika NONKES**
4. **Frederik Johannes** (Hans), geboren op 24-10-1961 te Enter, overleden op 29-03-1963 te Enter op 1-jarige leeftijd.

Herman NIJMEIJER, geboren op 09-11-1930 te Enter, overleden op 31-01-2004 te Almelo op 73-jarige leeftijd, begraven op 05-02-2004 te Enter.
Zoon van **Mannes NIJMEIJER** (Beumersmans) en **Gerritjen LUTTIKHEDDE**
Hij woonde Voormors 3 te Enter.
Getrouwd op 37-jarige leeftijd op 30-11-1967 te Wierden met **Hendrika Willemina WOLTHUIS**, 31 jaar oud, geboren op 19-07-1936 te Enter, gedoopt op 06-09-1936 te Enter.
Dochter van **Johan Hendrik WOLTHUIS** en **Gezina Johanna WESSELS**
Uit dit huwelijk:
1. **Mannes Marco**, geboren op 07-11-1968 te Enter.

Gerrit Gerhard Hendrik NIJMEIJER, geboren op 19-05-1942 te Enter.
Zoon van **Mannes NIJMEIJER** (Beumersmans) en **Gerritjen LUTTIKHEDDE**.
Getrouwd op 29-jarige leeftijd op 12-11-1971 te Wierden met **Aleida Johanna** (Alie) **EZENDAM**, 23 jaar oud, geboren op 13-12-1947 te Wierden
Uit dit huwelijk:
1. **Monique Geraldine**, geboren op 15-07-1972 te Enter.
2. **Judith Gabriëlle**, geboren op 24-09-1974 te Enter.

Twickelervaart aan de Ganzenweg en het erve Hiltjesdam de Kootte

Jan NIJMEIJER (Koot`n Jan), geboren op 15-03-1900 te Enterbroek, overleden op 05-06-1972 te Almelo op 72-jarige leeftijd, begraven te Enter.

Landbouwer op de pachtboerderij van Twickel, het erve Hiltjesdam, dat nu de Kootte wordt genoemd.

Zoon van **Jan NIJMEIJER** en **Johanna Maria** (Hanna) **BOHMER**

Hij woonde Ganzenweg 1 te Enter. *Dit adres had voor 22 oktober 1941 huisnummer DB.8. Daarna was het Bornerbroekseweg 6, tot 4 maart 1969.*

Het erve Hiltjesdam wordt nu de Kote genoemd. In de krant van 22 augustus 1923 is vermeld over de brand in de oude boerderij. De boerderij brandde tot de grond toe af. Er wordt een nieuwe boerderij gebouwd. Aan het eind van de oorlog brand bijna de hele boerderij opnieuw af en wordt herbouwd. De eigenaar is de baron van Twickel. In 1899 komt de katerplaatsje de Kootte, aan de ander kant van de Twickelervaart, bij het Hiltjesdam. De bebouwing die hier op staat wordt afgebroken. De huisnaam de Kootte wordt vanaf nu ook op het Hiltjesdam gebruikt. In 1940 volgt een kleine herverkaveling als gevolg van de aanleg van de weg Enter-Bornerbroek, tussen Twickel, de provincie Overijssel en Jan de Wilde (de Jènte).

Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 22-04-1926 te Wierden, getrouwd in de kerk op 22-04-1926 te Enter met **Johanna Hendrika VRUGTEMAN**, 20 jaar oud, geboren op 24-12-1905 te Deldenerbroek, overleden op 06-07-2000 te Enterbroek op 94-jarige leeftijd. Dochter van **Arend Jan VRUGTEMAN**, landbouwer op 'n Kappert in Deldenerbroek, en **Berendina Hendrika NIJMEIJER**

Uit dit huwelijk:

1. **Herman Johan**
2. **Jan Albert**, landbouwer na zijn huwelijk medewerker op zuivelfabriek te Wierden, geboren op 23-12-1928 te Enterbroek.
Getrouwd op 43-jarige leeftijd op 04-02-1972 te Wierden met **Gerritdina Fredrika (Dina) OLDE SAMSON**, 37 jaar oud, geboren op 06-09-1934 te Ypelo
Dochter van **Jan Hendrik OLDE SAMSON** en **Chrisje HENDRIKS**
{Zij was eerder getrouwd op 22-jarige leeftijd op 11-07-1957 te Wierden met **Herman Johan NIJMEIJER**, 29 jaar oud.
3. **Barend Hendrik**, geboren op 18-11-1929 te Enterbroek, overleden op 10-09-1995 te Almelo op 65-jarige leeftijd, begraven te Wierden.
Getrouwd met **Willemmina B. (Mieneke) DASSELAAR**, geboren 1937 te Wierden, overleden op 26-02-1994 te Wierden
4. **Johan Herman**, geboren op 18-11-1929, overleden op 23-11-1929 te Enterbroek, 5 dagen oud
5. **Johanna Hermina**, geboren op 06-04-1932 te Enterbroek, overleden op 19-01-1997 te Notter op 64-jarige leeftijd.
Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 05-06-1958 te Wierden met **Hendrik Jan LAMMERS**, landbouwer, geboren omstreeks 1930 te Notter (gezindte: Gerf.), overleden op 18-07-1993 te Notter.
Zoon van **Jan Hendrik LAMMERS (Drees)** en **Fenneken VAN DER KOLK**
6. **Arend Jan Herman**
7. **Herman**, timmerman, geboren op 25-06-1939 te Enterbroek
Getrouwd op 25-jarige leeftijd op 27-11-1964 te Rijssen met **Frederika LOHUIS**, 21 jaar oud, geboren op 24-01-1943 te Rijssen
Dochter van **Derk Jan LOHUIS** en **Maria NIJLAND**

Twickelervaart en het erve Hiltjesdam de Koote aan de Ganzenweg.

Herman Johan NIJMEIJER, medewerker zuivelfabriek Wierden, geboren op 11-01-1928 te Enterbroek, overleden in november 1968 te Rectum op 41-jarige leeftijd.

Herman is verongelukt toen hij op de fiets naar zijn werk in Wierden door een auto werd aangereden.

Zoon van **Jan NIJMEIJER** (Koot'n Jan) en **Johanna Hendrika VRUGTEMAN**
 Getrouwd op 29-jarige leeftijd op 11-07-1957 te Wierden met **Gerritdina Fredrika** (Dina) **OLDE SAMSON**, 22 jaar oud, geboren op 06-09-1934 te Ypelo
 Dochter van **Jan Hendrik OLDE SAMSON** en **Chrisje HENDRIKS**
 Zij is later getrouwd op 37-jarige leeftijd op 04-02-1972 te Wierden met **Jan Albert NIJMEIJER**, 43 jaar oud, landbouwer na zijn huwelijk medewerker op zuivelfabriek te Wierden, geboren op 23-12-1928 te Enterbroek, zoon van **Jan NIJMEIJER** (Koot`n Jan) en **Johanna Hendrika VRUGTEMAN**.

Uit dit huwelijk:

1. **Jan**, geboren op 08-06-1959 te Enter, overleden op 08-05-1962 te Enter op 2-jarige leeftijd.
2. **Christina**, geboren op 18-06-1962 te Enter.
3. **Johannes**, geboren op 03-01-1965 te Enter.

Arend Jan Herman NIJMEIJER landbouwer op de Koote, geboren op 09-12-1934 te Enterbroek, overleden op 26-10-2010 te Enterbroek op 75-jarige leeftijd.
Deze Twickel boerderij heet vanouds het Hiltjesdam.

Zoon van **Jan NIJMEIJER** (Koot`n Jan) en **Johanna Hendrika VRUGTEMAN**
 Hij woonde Ganzenweg 1 te Enter.

Getrouwd op 26-jarige leeftijd op 25-10-1961 te Wierden met **Hendrika Gerritdina** (Riek) **TER KEURS**, 25 jaar oud, geboren op 23-02-1936 te Rectum

Dochter van **Johannes TER KEURS** (Snieders), landbouwer, en **Gerritdina Harmina EGBERTSEN**.

Uit dit huwelijk:

1. **Jan** (Kote), landbouwer op de Koote, geboren op 03-09-1962 te Enterbroek.
Getrouwd op 41-jarige leeftijd op 20-08-2004 te Wierden met **Petra KEUKEN**, geboren te Tiel
2. **Gerritdina Hermina** (Hermien), geboren op 17-11-1963 te Enter.
3. **Johanna Hendrika** (Joke), geboren op 02-03-1966 te Enterbroek.
4. **Hans**
5. **Arjan Herman Johan**

Na de oorlog (1947) hebben de Ten Brinkes (Pluumersjongs) de zes bruggen over Regge gebouwd zoals bij de Keurs en Binnengait, bij de Paswever (de Jènte) over de Twickelervaart en over de Elsgraven aan de Witmoesdijk en bij Nijhof (de Bos) aan de Rijssenseweg. De bruggen waren met springstof geladen en toen de Duitsers vluchten werden ze opgeblazen. De brug over de Elsgraven aan de Witmoesdijk werd vernield omdat er een vrachtwagen doorzakte. Ook de bruggen over het Twentekanaal bij Goor en Delden zijn door de Pluumers Jongs gebouwd. Die waren vernield in de laatste dagen van de bezetting, toen de Duitsers vluchten en de geallieerden waren genaderd tot het Twentekanaal. De geallieerden brachten baileybruggen mee die ze uitrolden op de plaats van de oude brug. De baileybruggen over het Twente Rijnkanaal in Deldenerbroek en Ypelo zijn nooit vervangen. De boerderijen in Enterbroek hadden veel schade omdat de Engelsen met grote tanks kwamen en alles kapot schoten. De Duitsers hadden zich verschanst in de boerderijen en schoten bij hun vlucht de boerderijen in brand. Het erve Kattelaar had schade aan een schuur vanwege de inslag van granaten. Ook Nijmeijer (De Koote) en Ter Steege (Heuks) hadden veel schade. Overigens hadden alle boerderijen in Enterbroek schade. De boerderij van Nijmeijer (de Koote) was niet te herstellen en er werd door Ten Brinke een nieuwe boerderij gebouwd.

Hans NIJMEIJER, geboren omstreeks 1970 te Enterbroek.

Zoon van **Arend Jan Herman NIJMEIJER** en **Hendrika Gerritdina** (Riek) **TER KEURS**

Getrouwd met **Gea BRUNNEKREEF**, geboren ± 1968 te Enter.

Dochter van **Gerrit BRUNNEKREEF** en **Dinie MENSINK**

Uit dit huwelijk:

1. **Anouk**, geboren 2000
2. **Kim**, geboren 2002 te Enterbroek.
3. **Arend Johan** (Roy), geboren op 15-07-2003 te Enterbroek.

De brug over de Twickelervaart bij de Bornerbroekseweg

Ganzenweg

Ganzenweg en Hiltjesdam

Arjan Herman Johan NIJMEIJER, geboren op 13-02-1973 te Enterbroek.
Zoon van **Arend Jan Herman NIJMEIJER** en **Hendrika Gerritdina (Riek) TER KEURS**
Hij woont Gaardenweg 38 te Enter.

Getrouwd op 32-jarige leeftijd op 01-12-2005 te Wierden met **Helma VAN DER KOLK**
Dochter van **Jan Willem VAN DER KOLK**, landbouwer, en **Jenneken TER HARMSEL**
Uit dit huwelijk:

1. **Lars**, geboren 2007 te Enter.
2. **Anna Jenneken Hendrika**, geboren 2009

Hendrikus NIJMEIJER (Bômers Dieks), werkt bij de IJsselcentrale, geboren op 30-11-1901 te Enterbroek, overleden op 28-08-1981 te Enter op 79-jarige leeftijd.

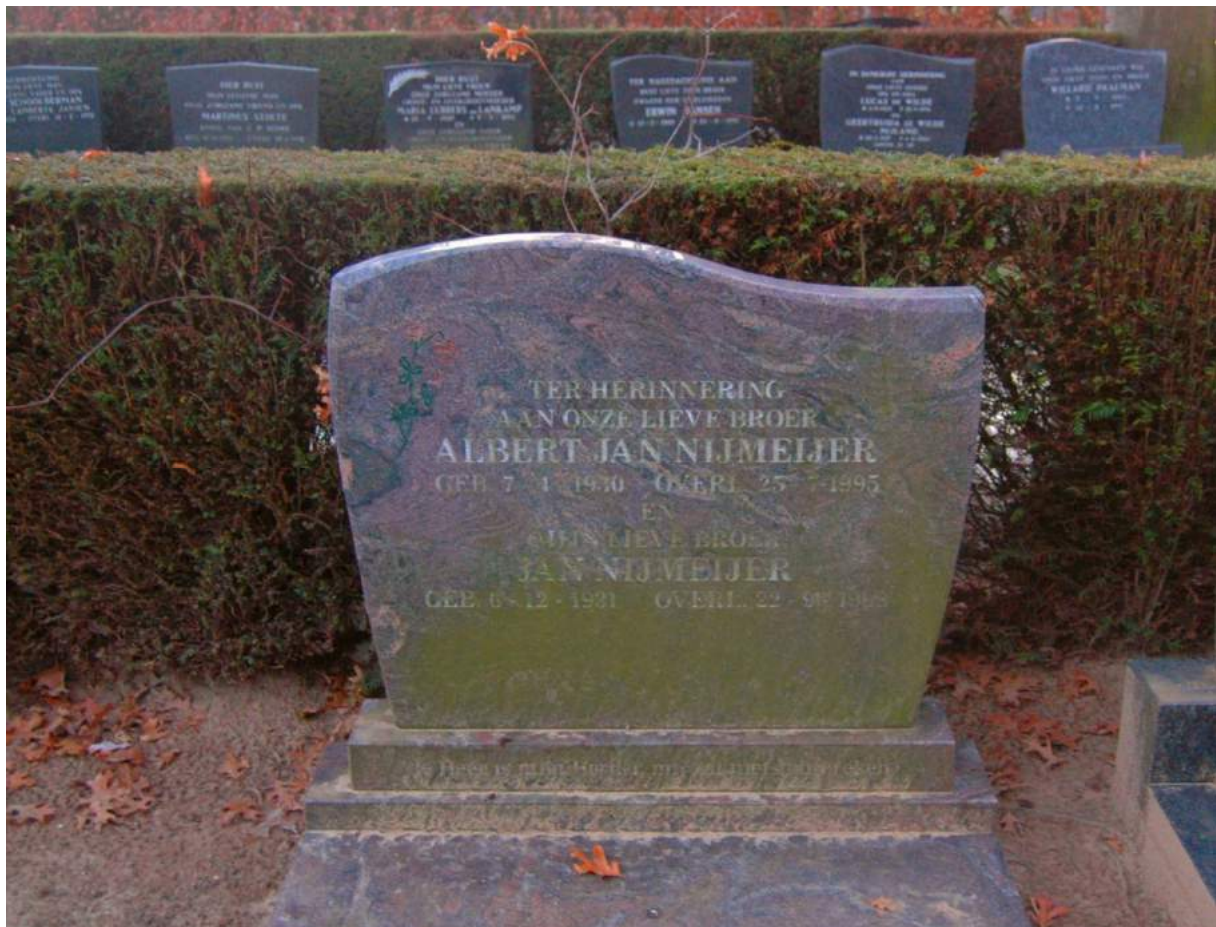
Zoon van **Jan NIJMEIJER** en **Johanna Maria (Hanna) BOHMER**.

Getrouwd op 28-jarige leeftijd op 12-12-1929 te Rijssen met **Jennichje BORKENT**, 23 jaar oud, geboren op 03-08-1906 te Rijssen, overleden op 22-02-1976 te Enter op 69-jarige leeftijd.

Dochter van **Albert BORKENT** en **Hendrika KLEIN JAN**

Uit dit huwelijk:

1. **Albert Jan**, geboren op 07-04-1930 te Enter, overleden op 25-07-1995 te Almelo op 65-jarige leeftijd, niet *getrouwd*, *begraven* te Enter.
2. **Jan**, geboren op 06-12-1931 te Enter, overleden op 22-09-1998 te Enter op 66-jarige leeftijd. *Ongetrouwd*
3. **Hendrik Herman**, geboren op 06-02-1935 te Enter, niet *getrouwd*.

Ganzenweg

Johan NIJMEIJER, landbouwer op 'n Zanink, geboren op 02-10-1910, overleden op 03-04-2000 te Almelo op 89-jarige leeftijd, begraven op 07-04-2000 te Enter.
Zoon van **Jan NIJMEIJER** en **Johanna Maria** (Hanna) **BÖHMER**

Hij woonde Zuiderstraat 39 te Enter.

Getrouwd op 36-jarige leeftijd op 03-10-1946 te Wierden, getrouwd in de kerk op 03-10-1946 te Enter met **Gerritdina TER HOFSTÉ** (Zaaniks Dina), 33 jaar oud, geboren op 05-08-1913 te Enter, overleden op 23-07-2006 te Enter in het Reggedal op 92-jarige leeftijd.
Dochter van **Hendrikus TER HOFSTÉ** (Zânik Dieks), klompenmaker,
en **Gerritdina LUBBERS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Dinie**
Getrouwd met **Theo PRUIM**
2. **Janny**
Getrouwd met **Siebe**
3. **Henk**

Henk NIJMEIJER

Zoon van **Johan NIJMEIJER** en **Gerritdina TER HOFSTÉ** (Zoaniks Dina)

Hij woont Zuiderstraat 39 te Enter.

Kinderen:

1. **Bart**, geboren op 19-09-1981 te Enter.
Zoon van **Zwaantje OVERMEEN**
2. **Dick**, geboren op 16-08-1983 te Enter.
Zoon van **Zwaantje OVERMEEN**

Herman NIJMEIJER landbouwer op de Kote, geboren op 25-02-1873 te Enterbroek, overleden op 06-03-1946 te Enterbroek op 73-jarige leeftijd (aangifte door: Jan de Wilde 44 jr. landbouwer).

Zoon van **Harmannes NIJMEIJER** (Hiltjesdam nu de Kote) en **Martha SMIT**
Getrouwd op 32-jarige leeftijd op 09-11-1905 te Wierden. *Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.* Echtgenote is **Janna VAN DEN BERG**, 28 jaar oud, geboren op 19-10-1877 te Enter, overleden op 27-05-1936 te Enterbroek op 58-jarige leeftijd.

Dochter van **Jan Willem VAN DEN BERG** (Zôkker Jan-Willem), landbouwer en slagter, en **Geertrui NIJLAND**

Uit dit huwelijk:

1. **I.I.** Geboren op 16-10-1907 te Enterbroek nr.903

Hendrik Jan Altena, de zoon van Arend Jan Altena (Reinds Jan) en Johanna ter Weel is geboren op 15 januari 1908. Hij is overleden op 5 december 1973 op vijfenzestigjarige leeftijd. Hendrik Jan Altena was klompenmaker en fouragehandelaar (ruwvoer en stalstrooisel). Hij

woonde aan de Achteresweg 17 te Enter. Hendrik Jan Altena is getrouwd met Hermina Johanna Nijmeijer, dochter van Jan Nijmeijer, landbouwer op erve 'n Beumer en Johanna Maria (Hanna) Böhmer. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Gerrit Jan NIJMEIJER, landbouwer op 'n Uulker, geboren op 04-02-1876, overleden op 07-04-1928 te Enterbroek op 52-jarige leeftijd.

Zoon van **Harmannes NIJMEIJER** (Hiltjesdam nu de Kote) en **Martha SMIT**
Getrouwd op 27-jarige leeftijd op 23-04-1903 te Wierden met **Johanna Gerdina TER DINGE**, 19 jaar oud, geboren op 28-05-1883 te Enter, overleden op 24-09-1950 te Enterbroek op 67-jarige leeftijd.

Dochter van **Gerhard TER DENG** (Uulker), timmerman, en **Johanna Willemina MENNEGAT**

Uit dit huwelijk:

1. **Gerhard Jan** (Uulker Jan)

Erve Nijmeijer 'n Uulker, Velnersweg

Gerhard Jan NIJMEIJER (Uulker Jan), landbouwer, geboren op 27-07-1905, overleden op 01-05-1984 te Enter op 78-jarige leeftijd.

Zoon van **Gerrit Jan NIJMEIJER** en **Johanna Gerdina TER DINGE**

Getrouwd op 25-jarige leeftijd op 05-03-1931 te Wierden met **Egberdina GROOThAAR**, 22 jaar oud, geboren op 23-04-1908, overleden op 03-12-1964 te Enterbroek op 56-jarige leeftijd.

Dochter van **Engbert GROOThAAR**, landbouwer op 't Wolves, en **Gerritdina MORSINK**

Uit dit huwelijk:

1. **Gerrit Jan**
2. **Engbert** (Ep)

Het erve Groot Holland ofwel de Elzen

Voor het midden van de zeventiende eeuw zijn er geen schriftelijke aanwijzingen over het bestaan van een erve Holland. In het jaar 1687 vinden we in de notulen van een vergadering van het markebestuur van Enter een opsomming op welke hoeven de waren in de marke Enter liggen. In deze opsomming komt het erve Groot Holland voor met een halve waar, in bezit van de heer van het Huis Stoevelaer in Goor, Jacob van Coeverden tot Stoevelaer. Hij was gecommiteerde van de provincie Overijssel bij de Admiraliteit van Amsterdam.

De omvang van het erve toendertijd weten we niet. We kunnen het alleen afzetten tegen de omringende erven Rasche, Bullenaar en Velten. Gezien de grondbelasting die betaald werd, was het erve Holland ongeveer half zo groot als de burens Rasche en Bullenaar, maar wel weer twee keer zo groot als Velten en Mennegat, ook burens van het erve.

Groot Holland, het oale hoes, de boerderij is afgebrand en later weer opgebouwd;

Erve Klein Holland

Erve Klein Holland

Hollanderdijk

1887 erve de Elzen, het nieuwe huis

In 1748 werd er een grote volkstelling gehouden en toen werd duidelijk wie er woonde:

- Jan Holland, oude man,
- Gerrit Holland en Berendina Mensink, jonge luiden met hun kinderen
Marijke, Geziena, Hendrik en Janna.

In 1795, toen de Fransen ons land bezetten, werd er weer een volkstelling gehouden. Toen woonde er Hermen Holland, ook wel Hermannus Ezendam genoemd. Holland was in 1771 getrouwd met Elske ten Ezendam. Aan Elske ten Ezendam heeft het erve Holland de later gebruikte naam 'De Elzen' te danken. Elske werd de Elze genoemd door haar familie, de burens en de dorpsbewoners.

De oudste zoon Jan, van Hermannus en Elske Ezendam, was inmiddels als landbouwer op het erve gekomen. Op het Huis Stoevelaar te Goor was een boedelscheiding geweest. Het erve Holland was in 1816 verkocht aan Ezendam. Omdat Jan Ezendam vrijgezel bleef kreeg hij inwoning van zijn nicht en haar man. De nicht, Jenneken Ezendam is de dochter van de herbergier Arend Ezendam (Binnengaait) en haar man is Hendrik Mennegat.

Als laatste van het echtpaar is Jenneken in 1849 overleden op erve Holland. Het erve was toen al verkocht aan Hendrik Jansen uit Elsen. Deze Jansen heeft er nooit gewoond maar verhuurde het erve Holland. Pachtter werd de familie Borkent uit Holten. Toen in 1878 Hendrik Jansen overleed werden zijn bezittingen, waaronder het Grote- en het Kleine Holland, geveild in het logement van de weduwe Struik in Enter, later De Adelaar. Het erve Klein Holland was wat men later 'Schoenaker' noemde. In de verkoopvoorwaarden stond dat de opstallen 'voor afbraak' verkocht werden.

Bij de twee Hollanden hoorde negenendertig percelen grond, zoals de Pophorst, het Schoppenstuk, de Kamp, de Maat en de Kraai, de Boonengaarden, het Lange Stuk, het Broek,

het Morsken, de Bree, de Ymenreize, de Esselinkreef, de Gaarden, de nieuwe grond (het Nije land), de Kooi, de Horst, het Kampken en het Slag.

De opstallen in de vorm van de twee boerderijen, het Grote Holland en het Kleine Holland, schuren en twee putten waren niet in de verkoop begrepen. Ze werden afzonderlijk geveild. Bij de verkoopbepalingen stond dat de kopers van de grond moesten gedogen dat de opstallen voor een bepaalde datum werden opgeruimd. ze waren dus niet in beste staat.

Toen bracht Jan Hendrik ten Brinke een bod uit op alle negenendertig percelen plus de opstallen. Hij werd voor een bedrag van twaalfduizendzeshonderd gulden eigenaar van de twee Hollanden en de percelen grond. Jan Hendrik ten Brinke woonde toen nog aan de (latere) Achteresweg in het huis waar later de familie Nijhof (de Bos) woonde. Hij verkocht zijn bezittingen aan de Achteresweg en trok met zijn drie zoons, Gerrit, Gerrit Jan en Hendrikus, op 20 november 1878 naar erve Holland. De laatste huurder van het Grote Holland was de familie Borkent.

In 1879 trouwde zoon Gerrit ten Brinke met Jenneken Burgers. Het echtpaar gaat bij zijn ouders inwonen op erve Groot Holland. in 1881 komt Willemien Mennegat als dienstmeid op het erve. Op 6 mei 1885 trouwde de andere zoon, Gerrit Jan, met Geertruida Willemiena Ter Keurs. Nu werd het echt te vol in het 'Oale Hoes'. Naast het 'Oale Hoes' uit 1753 werd een nieuw huis gebouwd voor Gerrit Jan en zijn vrouw.

Vader Jan Hendrik ten Brinke en zijn twee zoons, Gerrit Jan en Hendrikus, schoondochter en kleinkinderen, vertrokken naar het Kleine Holland. Op Klein Holland woonde toen de pachter Haarman met zijn gezin. Die was daar in 1878 vanuit Markelo gekomen en volgde de familie Altena als pachter op. De familie Haarman ging naar het Oale Hoes en bleef daar tot 1895. In dat jaar bouwden ze een nieuw huis, net over de Regge, (richting Goor), dat ze erve Barlo noemden.

Vader Jan Hendrik ten Brinke was ondertussen overleden op 25 december 1889. Zijn bezittingen werden onder zijn drie zoons verdeeld. Gerrit, die bij hem woonde op het erve Klein Holland, erfde dat huis plus elf bunder grond. Gerrit Jan, die in het nieuwe huis woonde, erfde twaalf bunder grond. Hendrikus, die bij zijn broer Gerrit op het erve Klein Holland woonde, erfde het Oale Hoes, plus zes bunder grond. Hendrikus was niet getrouwd en overleed in 1892. Zijn broers erfden zijn bezittingen.

De dochter van Gerrit Jan en Jenneken ten Brinke werd weduwe en bleef achter met haar dochter Johanna. In 1897, op negenendertigjarige jarige leeftijd, hertrouwde ze met Albert Velten, de buurman. Albert was tweeënvijftig jaar en woonde op het erve Velten. Op 27 september 1898 werd een dochter geboren, Gerritdina Hendrika. In 1908 trouwde de dochter Johanna, uit het eerste huwelijk met Gerrit Jan, met Mannes Nijmeijer. Die woonde op het erve de Slampkotte te Enterbroek. Hij was de zoon van Hermannes Nijmeijer en Martha Smit. Johanna was toen negentien jaar. Getuigen bij dit huwelijk waren Berend Jan Klumpers, die toen in het Oale Hoes woonde, en Jan Stokreef.

In 1921 woonde Mannes Nijmeijer, zoon van Jan Nijmeijer en Johanna Maria Böhmer, met zijn vrouw Gerritjen Luttkhedde op het Oale Hoes (Klein Holland). Zij hebben er vijf jaar gewoond. Hierna kochten ze een huis in de Waterhoek aan de Witmoesdijk. Ook hebben nog andere mensen er gewoond, zoals Reins Beerntjen en Puppel Dina. Anderen spreken over Schoenaker. Geen van deze mensen staat in het bevolkingsregister op dit adres geregistreerd.

Het oude huis aan de Witmoesdijk

Het nieuwe huis aan de Witmoesdijk

Het huwelijk van Mannes Nijmeijer en Johanna ten Brinke bleef kinderloos. Mannes overleed in 1957.

Het nieuwe huis brandde in 1966 af en Jan Nijmeijer, die landbouwer was op het erve, bouwde ernaast een nieuw huis. Het huis uit 1887 werd later door een zoon van Jan in de oude staat gerenoveerd en weer bewoond. Ook hier was brand maar het huis is opnieuw herbouwd.

Erve de Elzen, nu De Wilde, 2016, collectie Harrie Cox

Door een tweede huwelijk, het inwonen bij elkaar, het kinderloos blijven van een huwelijk is het best verwarrend voor de nabestaanden om een duidelijk beeld te krijgen van de genealogie en de omstandigheden waaronder de families leefden. Ook de begrippen Klein en Groot Holland, Oale en Nije Hoes maken het niet duidelijker.

Twickelervaart

De ijsbaan aan de Ganzenweg

Erve Kloas (Nijmeijer) aan de Bullenaarsweg

Erve Kloas (Nijmeijer), Bullenaarsweg

Restant van de zandrug aan de Bullenaarsweg

Het kerkenpad langs de bomen over de dekzandrug, Heidebloemweg.

Een dekzandrug is een opgestoven hoogte van dekzand. Het merendeel van deze hoogtes is ontstaan in de laatste ijstijd, het Weichselien. Dekzandruggen zijn langgerekt; kilometerslang en honderden meters breed. Het dekzand reikt er tot enkele meters hoger dan de omgeving. Met het zachtere klimaat aan het begin van het Holoceen kwam er meer en hogere plantengroei, waardoor het dekzand niet langer verwoei en het gegeselde landschap van de ijstijd vastgelegd werd. De dekzanden zijn vrij kalkarm en daardoor ontwikkelden er zich dunne podzol-bodems in de begroeide dekzandruggen. Sinds de bronstijd werden de dekzandgebieden vrijwel overal voor landbouw gebruikt. Soms was dit rooibouw en bleven er na enkele oogsten kale zandakkers over, die daarna verstoven. In Oost- en Zuid-Nederland liggen veel oude essen boven op dekzandruggen: dit zijn akkers die eeuwenlang in gebruik zijn gebleven en met mest werden opgehoogd. Mensen woonden op de flanken van de dekzandruggen. De akkers lagen boven op de rug, weilanden lagen in de vochtige en vaak drassige gebieden langs beekjes tussen de ruggen, en de mensen woonden ertussenin, op de flanken. De bovenste grondlaag is daar vaak wat dikker dan bovenop en dus zijn prehistorische lagen minder verstoord.

Gerrit Jan NIJMEIJER landbouwer op Kloas Herman aan de Bullenaarsweg 2a, geboren op 14-09-1931.

Zoon van **Gerhard Jan NIJMEIJER** (Ulker Jan) en **Egberdina GROOTHAAR**
Getrouwd te Wierden, getrouwd in de kerk op 21-jarige leeftijd op 20-05-1953 te Enter met **Berendina Johanna Albertha** (Dina) **KOLHOOP**, 24 jaar oud, geboren op 25-11-1928 te Enterbroek.

Dochter van **Herman KOLHOOP** (Klaos-Herman), landbouwer, en **Egberdina Johanna** (Hanna) **BRUNNEKREEFT**

Uit dit huwelijk:

1. **Egbert** Johan **Herman**, geboren op 04-11-1953 te Enterbroek.
2. **Gerhard** Jan **Engbert**
3. **Herman**, landbouwer op 'n Kloas, geboren op 09-07-1960 te Enterbroek.

Herman Kolhoop (Cloas Herman) is geboren op 12 juli 1897 te Elsenerbroek en overleden op 2 juni 1984 te Enterbroek. Hij is landbouwer. Herman Kolhoop woonde aan de Bullenaarsweg 2a te Enterbroek. Voor hij in 1925 naar dit erve verhuist wordt de oude boerderij afgebroken en wordt er een nieuwe boerderij gebouwd. Vanaf 1903 woonde er Jan Smale uit Markelo; daarvoor woonde er Bosman uit Raalte. De vader van Herman Kolhoop kocht her erve aan de Bullenaarsweg voor zijn zoon. Voordien was het een pachtboerderij. Herman Kolhoop is de zoon van Albert Jan Kolhoop (Cloas) en Berendina Johanna Meijer. Herman Kolhoop is getrouwd op 18 september 1925 te Markelo met Egberdina Johanna (Hanna) Brunnekreef uit Kerspel Goor. Uit dit huwelijk is Berendina Johanna Albertha (Dina) Kolhoop geboren, op 25 november 1928. Zij trouwt op 20 mei 1953 met Gerrit Jan Nijmeijer van het erve Uulker te Enterbroek. Hij wordt landbouwer op het erve Cloas Herman (Bullenaarsweg) te Enterbroek.

Erve Cloas aan de Kolhoopsdijk

Tonnis Claessen, de zoon van de in 1675 beschreven Rytclaes, trouwde in 1676 met Hermken Nottebergh uit Kerspel Goor. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen bekend: Geesken Rijt-Tonnys (*1675) Claes Rijt (*1677) die 13 dagen oud werd, Jan Claessen (Rijtclaes *1679) en Fenneken Rhee Teunis (*ca 1681). Fenneke heeft het erve Cloas overgenomen. Opvolgster Fenneken Rhee Teunis trouwde in 1711 met Gerrit Hagemans uit Enter. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen bekend: Tunnis Hagen (*1723) en Berend Hagemans (*1725).

Erve Cloas aan de Kolhoopsdijk; links Albert Jan Kolhoop (1847-1934) en zijn zoon Berend Jan Kolhoop (1892-1951).

Deze boerderij werd al in 1619 genoemd in het merkenboek van Elsen met als toenmalige bewoner Jan up de Ryt. De boerderij dankt haar naam aan de in 1675 genoemde Rijt-Claes.

Albert Jan Kolhoop en Berendina Johanna Meyer met hun vijf zonen: Herman en Frederik (zittend) en Jan Hendrik, Berend Jan en Derk. Derk was leraar in Hengelo.

Erve Cloas

Geconcludeerd kan worden dat dit vroeger een waterrijk gebied is geweest. In het Elsener markeboek wordt, bij een verkoop van een perceel grond in 1675 aan Wessel Jalink, vermeld dat het gelegen is achter de landen van Claesses-Tonnis. Wessel Jalink was de waard in de

Engel te Goor. Begin 1800 waren Aaltje Klaasses en Jannes ter Horst de eigenaren van deze boerderij met negen hectare grond en een veestapel van twee merries, vijf koeien, één vaars en vijf kalveren. Door toedeling bij de markeverdeling werd dit bijna vijftien hectare. Na het overlijden van de weduwe Aaltje ter Horst-Klaasses werd haar dochter de eigenaar. De dochter Geertruy ter Horst was getrouwd met de wever J. ten Zijthoff uit Goor.

Albert Kolhoop (*1921) en Dine Wegereef (*1926) met de kinderen Henk (*1949) en Annie (*1954)

Hun zoon Arie ten Zijthoff erfde vervolgens het erve Cloas. Arie bleef ongehuwd en overleed in 1884. Enkele jaren daarvoor in 1882 verkocht hij de boerderij Claesses Tonnis. Ruim vier hectare ging naar verschillende kopers terwijl de boerderij zelf met tien hectare grond werd aangekocht door Marten Kolhoop op Kolhoop en z'n broer Albert Jan Kolhoop. Albert Jan ging er in 1884 ging wonen en kreeg de boerderij met acht hectare op zijn naam. Ook kocht hij de vroegere huisplaats Reegerrits. In 1928 vond er een boedelscheiding plaats waarbij bijna vijf hectare grond overging naar Herman Kolhoop in het Enterbroek. Erve Cloas behield toen een omvang van negenenhalve hectare. Tot eind twintigste eeuw had de boerderij nog een royale endskamer. Boven de sluitsteen van de niendeuren zijn de initialen AJKH BDJM 1889 (Albert Jan KolHoop BerenDina Johanna Mey te zien.

Erve Teemker

De burenen van Cloas, het erve Teemker, nu Geimink. Deze boerderij werd omstreeks 1735 gesticht door Jan Teemker. Door geregeld markegrond in cultuur te brengen werd de boerderij geleidelijk uitgebreid.

Dit blijkt o.a. uit het register van aangegraven landen van 1749:

Aangegraven land door Jan Teemker, eyenaar en bouman van sijn onderhebbende plaatsjen heeft daer an bij 't huis an beyde sijden liggende hof en boulant na oogbeschouw angesien groot te weesen omtrent 3 schepel 2 spint geseey groot wert geestimeert f. 205,-. Tevens nog een streep an het hooylant dat bij overslag groot is ½ dag grasmeeeyens met nog een kleyn hoekjen groon gront an het Slag dat te saem getaxeert wordt op f. 51,-. Jan Teemker wooning en kavenstee.

In 1793 verkopen Derk ter Keurst en zijn vrouw Fenneken Teemker voor tachtig gulden aan Arend Huiskes en vrouw Maria Schrooten een stuk lands, het Loo Stukke genoemd, zijnde tiendbaar, gelegen in den Enter Esch. In 1797 koopt Derk ter Keurst (boer op erve Teemker) van de boer Vinkers of Knuppels een dagwerk hooyland in het Elsener Broek voor f 195,-. De boerderij bleef groeien en in 1802 kochten Derk ter Keurst en z'n vrouw en Fenneken zelfs voor vijftienhonderd gulden van Jan Coerdam de in Enterbroek gelegen boerderij Den Koerdam voor de verhuur.

Krantenbericht van 14 februari 1974. Tegeldief opgespoord. Uit het onbewoonde boerderijtje van landbouwer G. aan de Kolhoopsdijk in Markelo zijn in de afgelopen weekeinde 70 antieke tegels gestolen. De dader, de Hilversumer G.V., kon worden opgespoord. Hij heeft de tegels teruggebracht. De boer betrapte V. op heterdaad toen hij de tegels aan het inladen was in de auto. Via het kentekenbewijs kon V. achterhaald worden. Het boerderijtje stond op de hoek van de Kolhoopsdijk en de Twickelerweg en was in het bezit van boer Gijmink.

Erve Teemker, nu Gijmink

Elsenerbroek, het houtrijk Reggedal (49)

Stamt naam Colhoop uit het kolenbrandersberoep?

Op het punt waar zich de doodlopende zijtak van de Kolhoopsdijk afsplitst, ligt het erve dat bij de volkstelling van 1748 de „Grote Colhoopsplaatse” wordt genoemd. De toevoeging „grote” duidt er op dat er toen ook al een Klein Colhoop bestond.

De naam Colhoop wordt in 't Elsenermarkeboek voor 't eerst genoemd in een „holtingverslag” van 4 sept. 1637. In dit verslag wordt o.a. vermeld dat een Lubbert Colhoop zonder „consent” (vergunning) van de Holtzrijter, Erigenamen en Huislieden, in de marke heeft getimmerd. Besloten wordt dat de „gezworenen” hem direct de volgende dag (als eerste waarschuwing) een hoek van het (stro)dak zullen afsnijten. Heeft hij het bouwsel binnen 8 dagen niet van de plaats, dan zal het geheel worden „ingesmeten”. Of aan dit besluit ook uitvoering is gegeven, heb ik niet vermeld gevonden. Wel, dat op de holting van 1 juli 1651 door de schutters wordt gemeld, dat de „beesten” van

Colhoop, Averst, Bulner en de Rasche zijn geschut en de eigenaren beboel.

Of er voor 1637 ook al een Colhoop in Eisenerbroek was gevestigd, heb ik niet kunnen nagaan. Zeer waarschijnlijk stamt de naam Colhoop vanouds uit Wiene (bij Delden).

't Schattingsregister van 1475 vermeldt onder Weddehoen (Wiene) een katerstede „Koelhoop”. Dit erve, later Koolhoop genoemd, is al sinds lang versnipperd. 't Was juist in de buurschappen Wiene, Bentelo en Hengevelde waar in voorgaande eeuwen meerdere familie's reeds van vader op zoon het kolenbrandersvak uitoefenden.

VOSSENHORST

In 't verslag van de op 22 juli 1675 door 't Elsenermarkebestuur belegde holting, komt de naam Colhoop weer eens in het nieuws. Op deze (marke)vergadering wordt o.m. besloten dat de „Vossenhorst” die anno 1665 door de „Buurmannen” aan H. Colhoop is verkocht, nu door de Erigenamen zal worden verkocht. Was deze mogelijk nog niet betaald? In 't vuurstederegister van 1675 staat de bewoner van 't Colhoop, tegelijk met zijn „nabers”: Welmer en Koekoek, genoemd als pauper.

Maar het kan verkeren. In de geschiedenis van de boerenstand blijkt telkens weer de waarheid van 't gezegde dat „geldbuul en birrebuul zelden honderd jaar veur dezölfde deure haank”.

Bij verdeling van veen, 13 nov. 1777, blijkt Colhoop al een volgewaarde hoeve te zijn, welks eigenaar ook gaarne geaccepteerd wordt als borg bij eventuele verkopingen.

GROOT COLHOOP

Ook uit de volkstelling van 1745 blijkt dat Colhoop dan al een volgewaard erve is. Deze vermeldt als bewoners van de „Grote Colhoopsplaatse”: Harmen Colhoop en zijn vrouw Marie Wolters, met hun enige zoon Jannes, die dan al boven de 10 jaar is. Als meiden zijn dan op 't Groot Colhoop in dienst: Aaltjen Engberts en Megteld Willemsen. Laatstgenoemde kwam zeer waarschijnlijk van 't Klein Colhoop dat blijkens vorengenoemd register dan bewoond is door een familie Willemsen.

Afgaande op de inscriptie op een zich in de voormuur van 't Groot Colhoop bevindende gevelsteen met de initialen. M.O. en I.M., waaronder het jaartal 1792, moet in genoemd jaar door een Marten Oonk het (voor die tijd) kapitale dwarshuis aan de boerderij zijn gebouwd. Getuige de stuitsteen in de niendeurboog is het erve in 1870 (in welk jaar de achtergevel werd vernieuwd) weer bewoond door een Marten Colhoop.

In 't laatste kwart van de vorige

eeuw begint de geschiedenis van 't Groot Colhoop helaas weer over te hellen naar de fatale „birrebuul”. Dat Marten Colhoop zijn vrouw (deze kwam uit Driene) al vroeg moest missen, was waarschijnlijk mede oorzaak dat het „boeren” van vader en (enige) zoon, via de spreekwoordelijke weg van „twaalf ambachten - dertien ongelukken”, meer een soort „potverteren” werd. Als men de volksmond mag geloven zou de „levensgang” van de laatste Groot Colhoopsnazat, (die voldoende stof moet hebben geleverd voor een tragische familieroman) zijn geëindigd in de Limburgse mijnen.

DE BOSWINKELS

Toen de grootouders van de huidige (jonge) boer op 't Groot Colhoop, de echtelieden Frederik Boswinkel en Frederika Johanna ter Horst, omstreeks 1900 dit erve aankochten, hebben de Colhoop initialen op de stuitsteen in de niendeurboog, plaats moeten maken voor die van bovengenoemd echtpaar. Ook bevond zich toen in de schuur nog 'n steen waarin de letters M.C. waren gebeiteld.

De bakermat van de Boswinkels moet onder Goor hebben gelegen, alwaar in 't Schattingsregister van 1475 reeds een erve „Bozewinkel” wordt genoemd.

't Klein Colhoop, dat zeker al meer dan twee eeuwen geleden van 't Groot Colhoop werd afgesplitst, is, na voordien reeds meerdere geslachten te hebben gehuisvest, nu al sinds ruim veertig jaar eveneens door een familie Boswinkel bewoond. De boer

DOOR
G. J. ESHUIS

derij, voordien een „oud geval”, is toen geheel herbouwd. Ook de reeds in 1675 genoemde „Vossenhorst” (thans Voshorst) maakt deel uit van 't bij Klein Colhoop behorend land bouwareaal.

Uit voorgaande Groot Colhoopsgechiedenis is misschien de conclusie te trekken, dat ook voor een boeren erve „doorstroming” soms onontkoombare noodzaak kan worden. Al de huidige, heus wel intelligente doch minder vrijmoedige jonge boer op 't Groot Colhoop, er in mag slegen een flinke boerenlevensgezellig aan te trekken, is er alle kans dat de „geldbuul” er binnen afzienbare tijd weer „an de kleenke” zal hangen.

1870 herbouwde achteraan 't erve Groot Colhoop enerbroek, dat al sinds bewoond door een familie winkel.

Een kolhoop, een houtskolenmeiler waar hout wordt verbrand.

Gerhard Jan Engbert NIJMEIJER, geboren op 04-02-1958 te Enterbroek.
Zoon van **Gerrit Jan NIJMEIJER** en **Berendina Johanna Albertha (Dina) KOLHOOP**
Hij woont Velnersweg 4 te Enter.

Getrouwd met **Ineke SLAGERS**, dochter van **Arnoldus Albertus (Arnold) SLAGERS** en **Johanna Berendina Theresia DUIS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Marlies**
2. **Robin**

Engbert (Ep) NIJMEIJER, geboren op 16-06-1933 te Enterbroek, overleden op 20-02-2008 te Goor op 74-jarige leeftijd.

Zoon van **Gerhard Jan NIJMEIJER (Ulker Jan)** en **Egberdina GROOTHAAR**

Hij woonde Schoolstraat 24 te Goor.

Getrouwd 1956 te Wierden, getrouwd in de kerk op 22-jarige leeftijd op 17-05-1956 te Enter met **Hendrika (Riek) HARMSEL**, geboren 1935.

Dochter van **Jan Hendrik HARMSEL (Pool Hendrik)**, landbouwer en paardenhandelaar, en **Johanna Maria REILINK**.

Uit dit huwelijk:

1. **Ina**, geboren 1956 te Enterbroek.
2. **Henk**
3. **Jan**

Erve Hiltjesdam de Koote, 19 januari 2019

Voor het midden van de zeventiende eeuw zijn er geen schriftelijke aanwijzingen over het bestaan van een erve Holland. In het jaar 1687 vinden we in de notulen van een vergadering van het markebestuur van Enter een opsomming op welke hoeven de waren in de marke Enter liggen. In deze opsomming komt het erve Holland voor met een halve waar in bezit van het Huis Stoevelaer in Goor, met name Jacob van Coeverden tot Stoevelaer. Hij was gecommiteerde van de provincie Overijssel bij de Admiraliteit van Amsterdam.

De omvang van het erve toendertijd weten we niet. We kunnen het alleen afzetten tegen de omringende erven Raaschen, Bullenaar en Velten. Gezien de grondbelasting die betaald werd was het erve Holland ongeveer half zo groot als de burens Raaschen en Bullenaar, maar wel weer twee keer zo groot als Velten en Mennegat, ook burens van het erve.

In 1748 werd er een grote volkstelling gehouden en toen werd duidelijk wie er woonde:

- Jan Holland, oude man,
- Gerrit Holland en Berendina Mensink, jonge luiden met hun kinderen
    Marijke, Geziena, Hendrik en Janna.

In 1795, toen de Fransen ons land bezetten, werd er weer een volkstelling gehouden. Toen woonde er Hermen Holland, ook wel Hermannus Ezendam genoemd. Holland was in 1771 getrouwd met Elsken ten Ezendam. Aan Elsken Ezendam heeft het erve Holland de later gebruikte naam 'De Elzen' te danken. Elske werd de Elze genoemd.

De oudste zoon Jan van Hermannus en Elske was inmiddels als boer op het erve gekomen. Op het Huis Stoevelaar in Goor was een boedelscheiding geweest en het erve Holland was in 1816 verkocht aan de familie Ezendam. Omdat Jan Ezendam vrijgezel bleef kreeg hij inwoning van zijn nicht en haar man.. De nicht, Jenneken Ezendam, dochter van Arend Ezendam, de herbergier, en haar man Hendrik Mennegat.

Als laatste van het echtpaar was Jenneken in 1849 overleden op erve Holland. Het erve was toen al verkocht aan Hendrik Jansen uit Elsen. Deze Jansen heeft er nooit gewoond maar verhuurde het erve Holland. Pachtter werd de familie Borkent uit Holten. Toen in 1878 Hendrik Jansen overleed werden zijn bezittingen, waaronder het Grote en het Kleine Holland geveild in het logement van de weduwe Struik in Enter, later De Adelaar. Het Kleine Holland was wat men later 'Schoenaker' noemde. In de verkoopvoorwaarden stond dat de opstallen 'voor afbraak' verkocht werden.

Bij de twee Hollanden hoorden negenendertig percelen grond, zoals de Pophorst, het Schoppenstuk, de Kamp, de Maat en de Kraai, de Boonengaarden, het Lange Stuk, het Broek, het Morsken, de Bree, de Ymenreize, de Esselinkreef, de Gaarden,, de nieuwe grond, de Kooi, de Horst, het Kampken en het Slag.

De opstallen in de vorm van de twee boerderijen, het Grote Holland en het Kleine Holland, schuren en twee putten waren niet in de verkoop begrepen. Ze werden afzonderlijk geveild. Bij de verkoopbepalingen stond dat de kopers van de grond moesten gedogen dat de opstallen voor een bepaalde datum werden opgeruimd. ze waren dus niet in beste staat.

Toen bracht Jan Hendrik ten Brinke een bod uit op alle negenendertig percelen plus de opstallen. Hij werd voor een bedrag van 12.600 gulden eigenaar van de twee Hollanden en de percelen grond. Jan Hendrik ten Brinke woonde toen nog aan de (latere) Achteresweg in het huis waar later de familie Nijhof (de Bos) woonde. Hij verkocht zijn bezittingen aan de Achteresweg en trok met zijn drie zoons, Gerrit, Gerrit Jan en Hendrikus, op 20 november 1878, naar erve Holland. De laatste huurder van Groot Holland was de familie Borkent.

erve Groot Holland, het Oale Hoes

In 1879 trouwde zoon Gerrit met Jenneken Burgers en zij gingen bij zijn ouders inwonen op erva Groot Holland. In 1881 kwam Willemien Mennegat als dienstmeid op het erva. Op 6 mei 1885 trouwde de andere zoon, Gerrit Jan, met Geertruida Willemiëna Ter Keurst. Nu werd het echt te vol in het 'Oale Hoes'. Naast het 'Oale Hoes' uit 1753 werd een nieuw huis gebouwd, waar Gerrit Jan en zijn vrouw gingen wonen.

Vader Jan Hendrik en zijn twee zoons, Gerrit Jan en Hendrikus, schoondochter en kleinkinderen, vertrokken naar het Kleine Holland. Op het Kleine Holland woonde toen de pachter Haarman met zijn gezin. Die was daar in 1878 vanuit Markelo gekomen en volgde de familie Altena als pachter op. De familie Haarman ging naar het Oale Hoes en bleef daar tot 1895. In dat jaar bouwden ze een nieuw huis, net over de Regge, (richting Goor), dat ze erva Klein Barlo noemden.

Vader Jan Hendrik ten Brinke was ondertussen overleden op 25 december 1889. Zijn bezittingen werden onder zijn drie zoons verdeeld. Gerrit, die bij hem woonde op Klein Holland, erfde dat huis plus elf bunder grond. Gerrit Jan, die in het nieuwe huis woonde, erfde twaalf bunder grond. Hendrikus, die bij zijn broer Gerrit op Klein Holland woonde, erfde het Oale Hoes, plus zes bunder grond. Hendrikus was niet getrouwd en overleed in 1892. Zijn broers erfden zijn bezittingen.

De dochter van Gerrit Jan en Jenneken werd weduwe en bleef achter met haar dochter Johanna. Ze hertrouwde in 1897 op 39 jarige leeftijd, met Albert Velten, de buurman. Albert was tweenvijftig jaar. Hij woonde op het erva Velten aan de Regge. Op 27 september 1898 werd een dochter geboren, Gerritdina Hendrika genoemd. In 1908 trouwde de dochter Johanna, uit het eerste huwelijk met Gerrit Jan, met Mannes Nijmeijer. Die kwam van het

erve de Slampkotte uit Enterbroek. Hij was de zoon van Hermannes Nijmeijer en Martha Smit. Johanna was toen negentien jaar. Getuigen bij dit huwelijk waren Berend Jan Klumpers, die toen in het Oale Hoes woonde, en Jan Stokreef.

In 1921 woonde Mannes Nijmeijer, zoon van Jan Nijmeijer en Johanna Maria Böhmer, met zijn vrouw Gerritjen Luttkhedde op het Oale Hoes. Zij hebben er vijf jaar gewoond. Hierna kochten ze een huis in de Waterhoek aan de Witmoesdijk.

Elsgraven en erve Nijmeijer, Witmoesdijk

Ook hebben nog andere mensen gewoond op het Oale Hoes, zoals Reins Beerntjen en Puppel Dina. Anderen spreken over Schoenaker. Geen van deze mensen staat in het bevolkingsregister op dit adres geregistreerd.

Het huwelijk van Mannes Nijmeijer en Johanna ten Brinke bleef kinderloos. Mannes overleed in 1957.

Het nieuwe huis brandde in 1966 af en zoon Jan, die intussen boer was op het erve, bouwde een nieuw huis ernaast. Het huis uit 1887 werd later door een zoon van Jan in de oude staat gerenoveerd en weer bewoond. Ook hier was brand maar het huis is opnieuw herbouwd.

Door een tweede huwelijk, het inwonen bij elkaar, het kinderloos blijven van een huwelijk is het best verwarrend voor de nabestaanden om een duidelijk beeld te krijgen van de genealogie en de omstandigheden waaronder de families leefden. Ook de begrippen Klein en Groot Holland, Oale en Nije Hoes maken het niet duidelijker. Bron: Varia uit Enters verleden, J.G. Altena.

Vraag aan Jan Nijmeijer, 'n Uulker

Hier trouwde in 1795 een Böhmer in. Nijmeijer, 'n Uulker. Dit erve aan de Velnersweg heette het Oeln' Hoes, Olink, Seendam, Oude Samson.

Bovenstaande tekst staat op het internet bij de Enterse namen van Enters Erfgoed.

Ik kan hier geen chocola van maken. Ik dacht dat 'n Beumer en Uulker niet hetzelfde was. Kun jij er een zin van maken die verklaart wat het betekent?

Antwoord

Is niet het zelfde (even kort). Beumer (locatie) is Horstman 'Jan van 'n Beumer', tussen Luttikhedde (Kamphoes)/Harink en 'Fientjes'. En 'n Uulker was/is aan de Velnersweg tegenover Gei 'jn Jan, (Jo van Herman van Gei 'jn Jan - woont nu Jan en Jeanet Voortman). Tot zover even...

De genealogie-pagina lijkt me redelijk correct, wat betreft de Nijmeijers. De credits komen toe aan Doven Hendrik Kolhoop.

Erve Luttikhedde, voorheen Kamphuis

Beumersweg

Dus op het eind van de Tachtigjarige Oorlog was er toch al een brug over de Regge. Hier werd tol geheven met toestemming van de Provincie. Hendrik ter Keurst was de "Collecteur". Het onderhoud gebeurde niet en de Marke Enter draaide op voor de kosten. Die kon dat ook niet meer opbrengen en al in de 17^e eeuw verdween de brug. Toen stelde het Markebestuur een veerman aan die de reizigers met een bootje over moest zetten. Gedurende de gehele 18^e eeuw heeft de familie Ter Keurst de veerman geleverd.

Toen na de Franse Tijd de gemeente Wierden ontstond werd die verantwoordelijk voor het doorgaande verkeer. Ter Keurst kwam in dienst bij de gemeente als veerman voor f. 60 per jaar. In 1841 wordt er een huisje gebouwd voor de veerman. Rond 1850 is de jute-industrie in Rijssen sterk in opkomst. De fabrikanten hebben behoefte aan een goede verbinding naar Borne en verder en daarvoor moet je over het grondgebied van Enter. In Enter was toen net de markedeling aan de gang en de fabrikanten proberen via de Provincie te bewerkstelligen dat in het plan van verdeling een goede weg wordt gemaakt door het Leijerweerd naar de Regge. Ze zullen dan zelf voor een brug zorgen. De weg komt er en in 1859 wordt de brug gebouwd. Jan Prakken uit Enter die zich veel bezighield met de historie van Enter hoort in 1936 van Hendrik ter Keurst dat zijn voorouders vertelden dat een markecommissie uit Rijssen de aanvoerweg naar de botermarkt in Rijssen wou verbeteren door het aanleggen van een brug over de Regge.

De laatste brugwachter was Derk Hiltjesdam (Brug'n-Derk) hij werd ook wel "De malle bakker" genoemd. Als

1935, Johan Hiltjesdam

Soap Stokreefsweg/Kattelaarsdijk

We schrijven over het jaar 1978. De weg is klaar, maar de rust in het landelijk, met bomen en houtwallen omzoomde Enterse buitengebied, is nog niet teruggekeerd. Nog kijken enkele boeren er elkaar kwaad aan, nog weigeren ze elkaar te groeten. Oorzaak van de vertroebelde verhoudingen is de plaats van een brug over de A1, die het dorp en de boeren van elkaar heeft gescheiden. Ter Haar, de boer op erve Kattelaar, neemt het de bewoners van de Stokreefsweg kwalijk dat zij actie voerden om de brug dichterbij de deur te krijgen. Zijn broer groet de noabers wel, maar die is dan ook raadslid en rijkschoolhouder. Die kan het zich niet veroorloven niet te groeten. Boer Nijmeijer van de Stokreefsweg tilt niet zo zwaar aan het feit dat tientallen hectares goede landbouwgrond voor de weg moesten worden opgeofferd.

-
|Aanleg viaduct E8, 1971

Bewoners van de Stokreefsweg hebben bij Rijkswaterstaat hun belangen weer eens onder de aandacht gebracht. Dit gebeurde in het jaar 1972, begin april. Het ongenoegen ging over de geplande kruising van deze weg met de E8. De E8 maakt deel uit van de internationale verbinding E30, de weg van Londen via Berlijn naar Moskou. Zoals bekend voeren de mensen van de Stokreefsweg al geruime tijd stilzwijgende strijd met hun burens van de Kattelaarsdijk over de plaats waar de brug over de snelweg moet komen.

A1, Amsterdam en Azelo

Berichten over 'nadelig omrijden' over een afstand van twee kilometer, indien de brug in de Kattelaarsdijk komt, wijzen de bewoners van de Stokreefsweg van de hand. Die afstand bedraagt hoogstens tweehonderdvijftig meter, aldus de verontwaardigde heren Freriksen en Nijmeijer van de Stokreefsweg. Rijkswaterstaat heeft al een voorlopige beslissing genomen en op de kaarten de route over de Stokreefsweg aangemerkt. Dit leidde tot een handtekeningenactie van de mensen van de Kattelaarsdijk. Naar het gemeentebestuur, Gedeputeerde Staten en Rijkswaterstaat is een lijst met tweeëndertig handtekeningen gestuurd waarin geprotesteerd wordt tegen de overgang over de E8 via de Stokreefsweg.

De bewoners van de Stokreefsweg vragen zich af van wie die handtekeningen afkomstig zijn. Want naar hun mening zijn slechts zeven gezinnen betrokken bij een tracé over de Kattelaarsdijk, terwijl bij de Stokreefsweg zeker tweeëndertig gezinnen betrokken zijn. De Stokreefswegbewoners voeren als belangrijkste argument aan dat de schoolkinderen (ongeveer 40) bij een verandering van het tracé zeker één kilometer moeten omrijden en bovendien genoodzaakt zouden zijn de drukke Goorseweg over te steken.

Over de tracébevestiging is al heel wat te doen geweest. Reeds in 1964 stonden de boeren in Enter-Zuid tegenover elkaar in hun meningen. Stilzwijgend zou toen het tracé Stokreefsweg zijn gekozen. In een vergadering in Diepenheim is dat later weer veranderd. In 1970 werd ook een overgang gepland in de Wolvesweg (toen Rijssenseweg), twee kilometer oostelijker. Aangenomen werd toen dat de Stokreefsweg, die het dichtst bij Enter ligt, zou worden gekozen. En inderdaad hebben het gemeentebestuur en de wegencommissie in de raad van Wierden gekozen voor die overgang. In het plan 'Buitengebied' wordt de Stokreefsweg ook als overgang aangegeven.

De brug heeft nog geen naam

De brug over de A1 in de Stokreefsweg heeft nog steeds geen naam. Er staat geen naambord op. Alle andere bruggen die over het traject van de A1 liggen hebben wel allemaal een naambord. Daar zijn welluidende Enters klinkende namen bij zoals 'Wolves', 'Kruder' en 'Klimtuin'.

De weg stond in 1930 al op het Rijkswegenplan. Toch kon pas in 1965 daadwerkelijk met de aanleg vanaf Hoevelaken worden begonnen dankzij het geld dat via het nieuw opgerichte Rijkswegenfonds beschikbaar kwam. Als we het over deze oost-westverbinding hebben, spreken we niet van de A1, maar van de E8 route. De weg is namelijk een deel van de Europese Route nummer 8. De weg die op het vasteland van West-Europa loopt van Hoek van Holland via Den Haag, Utrecht en Amersfoort naar Twente en verder naar Hannover en Berlijn.

De brug over de Stokreefsweg heeft wel een naambord gehad; 'Cartelaar' stond erop. Maar het naambord is spoorloos verdwenen en staat de brug naamloos over de A1 gebogen. Wethouder Buitenweg van de gemeente Wierden heeft geen idee waarom het naambord is verdwenen. Ook de bewoners van de Stokreefsweg weten nergens van. Met klem ontkennen zij het 'Cartelaar-bord' te hebben weggehaald.

Wel is het zo dat zij het helemaal niet eens waren met de naam 'Cartelaar'. De naam Cartelaar zou afkomstig zijn van de naam van een kasteel dat vroeger in de buurt heeft gestaan. De Kattelaarsdijk herinnert daar nog aan. Volgens de bewoners van de Stokreefsweg stond het kasteel Cattelaer, ver van de plaats waar de brug nu is. Daarom kan deze naam eigenlijk niet in aanmerking komen.

De weg stond in 1930 al op het Rijkswegenplan. Toch kon pas in 1965 daadwerkelijk met de aanleg vanaf Hoevelaken worden begonnen dankzij het geld dat via het nieuw opgerichte Rijkswegenfonds beschikbaar kwam. Als we het over deze oost-westverbinding hebben, spreken we niet van de A1, maar van de E8 route. De weg is namelijk een deel van de Europese Route nummer 8. De weg die op het vasteland van West-Europa loopt van Hoek van Holland via Den Haag, Utrecht en Amersfoort naar Twente en verder naar Hannover en Berlijn.

In 1978 hebben de bewoners van de Stokreefsweg tijdens een ludieke actie de brug gedoopt in 'Spoeldersbrug'. Dat was toen de brug werd vrijgegeven voor het verkeer. De naam Spoeldersbrug is afkomstig van Albert Spoelder. Zijn boerderij stond precies op de plek waar de brug moest komen. Zowel de borden met de naam Spoeldersbrug, gegeven door de bewoners, als de naam Cartelaar, gegeven door de commissie die zich speciaal bezig hield met het naamgeven van bruggen, zijn nu verdwenen. De bewoners van de Stokreefsweg weten niet wie de borden heeft weggehaald. Wel zijn er voorstellen voor de naam van de brug. De bewoners willen graag dat de brug de naam 'Wal-Abke' krijgt. Wal-Abke is de Enterse naam van Albert Spoelder. En anders moet de brug maar 'Brug zonder naam' (BZN) genoemd worden, aldus een bewoner van de Stokreefsweg.

Gerrit Spoelder, Wal Abkes Gaait

Bezwaren tegen de brug over de E8

In Holten, waar de bewoners van de Stokreefsweg hun zaak weer eens bepleiten, kwam commentaar van ingenieur H. Scholten, hoofd van Rijkswaterstaat en ingenieur H. Bloemsma van de afdeling grondaankopen. 'De zaak zit ons wel een beetje dwars', aldus Bloemsma. 'Onlangs werd het tracé van de E8 gewijzigd vanwege de aanwezigheid van een paddestoelenveld. Het zou niet betamelijk zijn om door een zo geschikte zaak als een lokale kruising ook maar een week oponthoud van de E8 te riskeren, hetgeen overigens ook niet te verwachten is. In een democratie mag men uiteraard een protest laten horen. Maar de bewoners van de Kattelaarsdijk hebben weinig of geen gegronde argumenten aangevoerd'. Scholten vulde aan: 'De afstand Kattelaarsdijk-Kremersweg-Bullenaarsweg en terug naar de Kattelaarsdijk bedraagt vijftienhonderd meter. Het tracé dat nu is gekozen in het verlengde van de Stokreefsweg, betekent dat de Kattelaarsdijkers tweehonderdvijftig meter meer moeten

afleggen om het dorp te bereiken. Een alternatief tracé over de Zomerdijk, dat Homan heeft voorgesteld, is verkeerstechnisch niet goed', aldus Scholten.

Laatste wapenfeit actiecomité Enter Stokreefsweg feest bij eigen „Spoelderbrug”

Enter — De brug in de Stokreefsweg over de E-8 is door de buurtbewoners van die weg Spoelderbrug gedoopt. Die naam is een pleister op de wonde voor de 75-jarige boer Egbert Spoelder (voor Enternaren Lepke's Albert), wiens oude boerderijtje precies op de plek stond, waar nu de brug gebouwd is. In het bijzijn van alle buurtbewoners onthulde Spoelder zelf de naam van de brug. Hij knipte ook het lint door, waardoor de bewoners de brug als geopend beschouwen.

Om de brug juist op die plaats te krijgen is een strijd van vijftien jaar nodig geweest. Ook de bewoners van de Kattelaarsdijk hebben geprobeerd de brug in "hun" weg te krijgen. Beide wegen werden door de komst van de E-8 van de dorpskern afgesneden. Uiteindelijk na talloze vergaderingen en bezoeken aan het Landbouwschap, het gemeentebestuur in Wierden, Gedeputeerde Staten in Zwolle, Rijkswaterstaat en tenslotte nog een beroep bij de Kroon, hebben de bewoners van de Stokreefsweg de strijd gewonnen.

"Op de plek waar we nu staan, stond vroeger dat knusse boerderijtje van Albert Spoelder, dat niet alleen hemzelf, maar ook ons allemaal zo dierbaar was. De uren, die we daar doorbrachten met de klompen op de tins rond het vuur in de potkachel van zijn keuken en met een kom sterke koffie in de hand, zijn historie geworden", sprak voorzitter Freriksen van het actiecomité, kort voordat Spoelder het lint doorknipte. "En", voegde hij er aan toe, "toen we er achter kwamen dat dit alles moest verdwijnen en plaats moest maken voor de grote verbinding Londen—Moskou, ja, toen gingen onze stekels recht over-eind". Het gevolg was de oprichting

Als genoegdoening voor Spoelder wil het actiecomité alles in het werk stellen om de naam van de brug, de Spoelderbrug, officieel erkend te krijgen. De onthulling van de naam — door Spoelder zelf — geschiedde in twee etappes, omdat

van het actiecomité, dat erin slaagde van de Stokreefsweg geen doodlopende weg te laten maken.

Pijn

Het werd, merkte Freriksen nog op, "dus geen brug te ver". Maar het betekende dus wel dat Spoelder zijn

hulstje moest verlaten. Na veel geharrewar over het bestemmingsplan, dat voor dat gebied geldt, mocht hij een paar honderd meter verderop een nieuwe woning bouwen. "Daar ben ik erg blij mee", zei een signar rokende Spoelder, "maar het heeft me heel veel pijn gedaan te zien hoe een onderaannemer van Rijkswaterstaat mijn boerderijtje met dieselolie overgoot om het snel en goedkoop af te kunnen laten branden".

Van die brand is een film gemaakt, die Spoelder één keer gezien heeft, maar "dat genoeg vindt". Daarom is hij bijzonder verguld met het voorstel de brug Spoelderbrug te dopen. De naam is nog niet officieel erkend, maar het actiecomité hoopt dat de wettelijke goedkeuring van deze naam (door de gemeente Wierden) het laatste wapenfeit van het comité mag worden. "Reken erop, dat we alles op alles zullen zetten om die genoegdoening voor Spoelder te krijgen", zegt een strijdlustig actiecomité.

Na afloop van de opening, waarbij geen vertegenwoordigers van het gemeentebestuur uitgenodigd waren omdat men het als een specifieke Stokreefsweg—sangelegenheid beschouwde, kwamen alle buurtbewoners in een van de padvinders gearcharmerde tent bijeen om op de opening te klinken. Egbert Spoelder was daar man waar het feest gisteravond om draaide, een feest pal naast het asfalt van één van Europa's belangrijkste oost—west—verbindingen, die op dat moment nog uitgestorven was.

Geschil over kruising E 8 duurt voort

Bewoners Stokreefsweg contra buren van de Kartelaarsdijk

ENTER — Bewoners van de Stokreefsweg hebben bij Rijkswaterstaat hun belangen weer eens onder de aandacht gebracht over de geplande kruising van deze weg met de E8. Zoals bekend voeren de Stokreefswegmensen al geruime tijd stilzwijgend strijd met hun buren van de Kartelaarsdijk over de plaats, waar het viaduct over de snelweg moet komen.

Berichten over „nadelig omrijden over een afstand van twee kilometer door de bewoners van de Kartelaarsdijk, indien de kruising in de Stokreefsweg komt”, wijzen de bewoners van de laatste weg met verantwoordiging van de hand. „Die afstand bedraagt hoogstens 250 meter”, aldus de heren Freriksen, Spoelder en Nymeyer van de Stokreefsweg. Rijkswaterstaat heeft al een voorlopige beslissing genomen en op kaarten de route over de Stokreefsweg aangemerkt. Dit leidde tot een handtekeningactie van de Kartelaarsdijkers. Naar het gemeentebestuur, naar GS en Rijkswaterstaat is een lijst met 32 handtekeningen gestuurd, waarin wordt geprotesteerd tegen de overgang over de E8 via de Stokreefsweg.

„Wij vragen ons af van wie die handtekeningen afkomstig zijn, want naar onze mening zijn slechts zeven gezinnen betrokken bij een eventueel tracé over de Kartelaarsdijk, terwijl wij zeker 32 gezinnen achter ons hebben”. De Stokreefswegbewoners voeren als belangrijkste argument aan, dat de schoolkinderen, ongeveer 40, bij een verandering van het tracé van de overgang over de E8 zeker 1 kilometer moeten omrijden en bovendien genoodzaakt zouden zijn de zeer drukke Goorseweg over te steken.

Over de tracébeplanning is al heel wat te doen geweest. Reeds in 1964 stonden de boeren in Enter-zuid tegenover elkaar in hun meningen. Stilzwijgend zou toen 't tracé Stokreefsweg zijn gekozen. In een vergadering in Diepenheim is dat later weer veranderd. In 1970 werd ook een overgang gepland in de Wolfesweg, twee kilometer oostelijker. Aangenomen werd toen dat de Stokreefsweg, die het dichtst bij Enter ligt, zou worden gekozen. En inderdaad hebben het gemeentebestuur en de wegcommissie in de raad van Wierden gekozen voor deze overgang. In het plan Buitengebied, dat thans bij GS ter visie ligt, maar nog niet is goedgekeurd, wordt de Stokreefsweg ook als overgang aangegeven.

In Hoiten, waar de bewoners van de Stokreefsweg hun zaak weer eens bepleitten, kregen wij commentaar van ir. H. Scholten, hoofdambtenaar van Rijkswaterstaat en ir. H. Bloemsma van de afdeling grondaankopen. „De zaak zit ons wel een beetje dwars”, aldus de heer Bloemsma. „Onlangs werd het tracé van de E8 gewijzigd vanwege de aanwezigheid van een paddestoevenveld. Het zou niet betamelijk zijn om door een zo geschikte zaak als een lokale kruising ook maar een week oponthoud van de E8 te riskeren, hetgeen overigens ook niet te verwachten is”. In een democratie mag men uiteraard een protest laten horen. Maar de bewoners van de Kartelaarsdijk hebben twintig of geen gegronde argumenten aangevoerd.

En ir. Scholten vulde aan: „De afstand Kartelaarsdijk-Kremerweg-Bullenaarsweg en terug naar de Kartelaarsdijk bedraagt 1500 meter. Het tracé, dat nu is gekozen in het verlengde van de Stokreefsweg, betekent dat de Kartelaarsdijkers 250 meter meer moeten afleggen om het dorp Enter te bereiken. Een alternatief tracé over de zgn. Zomerdijk, dat de fabrikant Homan heeft aangegeven, is verkeerstechnisch niet goed”, aldus ir. Scholten.

Inspraak

„Bovendien heeft de gemeente Wierden hier bezwaren tegen. De Stokreefsweg is veel beter georiënteerd op het dorp Enter en op de zwaartepunten in het lokale verkeer. Alles is terdege afgewogen. Het plan Buitengebied Wierden heeft een maand ter inzage gelegen en er is via een hearing volop inspraak geweest. Dat de heer Homan protesteert is ook niet erg begrijpelijk. Hij kan zijn bedrijf blijven uitoefenen op dezelfde plaats en krijgt voor de doorsnee die wij door zijn eigendom maken, zelfs compensatie door een nieuw stuk grond, waarop hij eventueel kan uitbreiden”, zei ir. Scholten.

„Wij verwachten de aanbesteding van dit stuk E8 eind april. De strijd over de kruising in Enter zal daarop geen invloed hebben. Er moet overigens wel voor het einde van dit jaar een definitieve beslissing vallen, zodat het koninklijk besluit

van kracht kan worden. Anders kunnen we bij Enter niet opschieten met die kruising”, verklaarde ir. Bloemsma.

Over het tracé van de overgang over de E8 ten zuiden van Enter is het laatste woord nog niet gevallen, naar het schijnt, dat de kaarten van de Kartelaarsdijkers minder goed liggen, omdat zowel rijkswaterstaat

Het boerderijtje van de heer Spoelder aan de Stokreefsweg zal in verband met de aanleg van de E8 worden gesloopt. Over dit terrein komt de omstreden oprit naar de E8.

als de gemeente Wierden al een beslissing hebben genomen ten gunste van de Stokreefsweg.

Bovendien heeft de gemeente Wierden hier bezwaren tegen. De Stokreefsweg is veel beter georiënteerd op het dorp en op de zwaartepunten op het lokale verkeer. Alles is terdege afgewogen. Het plan 'Buitengebied Wierden' heeft één maand ter inzage gelegen en er is via een hoorzitting volop inspraak geweest. Dat de heer Homan protesteert is niet erg begrijpelijk. Hij kan zijn bedrijf op dezelfde plek blijven uitoefenen en krijgt voor de doorsnede die door zijn land wordt gemaakt zelfs compensatie door een nieuw stuk grond, waarop hij eventueel kan uitbreiden', aldus Scholten. 'Wij verwachten de aanbesteding van dit stuk van de E8 binnen korte tijd. De strijd over de kruising in Enter zal daarop geen invloed hebben. Er moet overigens wel voor het einde van het jaar een definitieve beslissing vallen, zodat het Koninklijk Besluit van kracht kan worden. Anders kunnen we bij Enter niet opschieten met die kruising, aldus Bloemsma.

Over het tracé van de overgang over de E8 ten zuiden van Enter is het laatste woord nog niet gezegd. Naar het schijnt liggen de kaarten van de Kattelaarsdijkers minder goed, omdat zowel Rijkswaterstaat als de gemeente Wierden al een beslissing hebben genomen ten gunste van de Stokreefsweg.

Erve Spoelder (Walboer) aan de Stokreefsweg

Bewoners van de Stokreefsweg in Enter staan op de "Brug zonder naam" over de E-8.

Viadukt Stokreefsweg nog steeds naamloos

Enter - Het viadukt over de E-8 in de Stokreefsweg in Enter heeft nog steeds geen naam. Dat wil zeggen, er staat geen naambordje op. Alle andere viadukten die over het onlangs geopende traject van de E-8 liggen hebben allemaal wel een naambordje. Daar zijn zeer welluidende Enters klinkende namen bij zoals "Wolves", "Kruder" en "Klimtuin".

Het viadukt in de Stokreefsweg heeft wel een naambordje gedragen. "Car-

telaar" stond erop. Maar sinds enige tijd is het naambordje spoorloos verdwenen en staat het viadukt naamloos over de E-8 gebogen. Wethouder Buitenweg van de gemeente Wierden heeft geen enkel idee waarom het naamplaatje verdwenen is en hij weet helemaal niet hoe het naamplaatje heeft weggehaald. Ook de bewoners aan de Stokreefsweg in Enter weten nergens van. Met klem ontkennen zij, dat zij het "Cartelaar"-bordje hebben weggehaald.

Wel is het zo, dat zij het erg oneens waren met de naam "Cartelaar". De naam Cartelaar zou afkomstig zijn van de naam van een kasteel dat vroeger in de buurt gestaan heeft waar het viadukt nu is. Het Kartelaarsdijkje is daar ook nog een overblijfsel van. Dat is een zijstraatje van de Stokreefsweg. Maar volgens de bewoners van de Stokreefsweg stond de Cartelaar zo ver van de plaats af waar het viadukt nu is, dat deze naam eigenlijk niet in aanmerking kan komen.

Vorig jaar september hebben de bewoners van de Stokreefsweg bij een ludieke actie de brug gedoopt in "Spoelderbrug". Dat was, toen het viadukt vrij gegeven werd voor het

verkeer. De naam "Spoelderbrug" is afkomstig van Egbert Spoelder. Deze man had vroeger zijn huis precies op de plaats staan, waar nu het viadukt is. Dat huis heeft men moeten afbreken, omdat anders de E-8 er niet langs kon. Zowel de naam "Spoelderbrug", gegeven door de bewoners als de naam "Cartelaar", gegeven door een commissie die zich speciaal bezig houdt met het naamgeven van verkeersviadukten, zijn nu verdwenen. Tijdens een gesprek met de bewoners van de Stokreefsweg, bleken zij absoluut niet te weten wie het naamplaatje heeft weggehaald. Wel hebben zij enige voorstellen voor een nieuwe naam van de brug. Zij zouden graag zien dat het viadukt "Walebke" komt te heten. Walebke is de Enterse naam voor Egbert Spoelder. "En anders moeten we de brug maar "Brug zonder naam" (BZN) noemen", stelt één van de bewoners voor. De bewoners wensen zich echter niet meer zo druk te maken om de naam van de brug.

voor de weggebruiker. De Stokreefswegbewoners staan bepaald niet te juichen om het antwoord van b en w.

Spoeldersbrug

De brug in de Stokreefsweg over de A1 (toen E8) is door de buurtbewoners van die weg 'Spoeldersbrug' gedoopt. Die naam is een pleister op de wonde voor de vijfenzeventig jarige boer Albert Spoelder (Lepkes Albert, ook wel Wal Abke), wiens oude boerderijtje precies op de plek stond, waar nu de brug is gebouwd. In het bijzijn van alle buurtbewoners onthulde Spoelder zelf de naam van de brug. Hij knipte ook het lint door waardoor de bewoners de brug als geopend beschouwden.

Erve Walboer (Spoelder)

Stokreefsweg, de oprit naar het viaduct

Om de brug juist op die plaats te krijgen een is een strijd van vijftien jaar nodig geweest. Ook de bewoners van de Kattelaarsdijk hebben geprobeerd de brug in hun weg te krijgen. Beide wegen werden door de komst van de E8 van de dorpskern afgesneden. Uiteindelijk, na talloze vergaderingen en bezoeken aan het Landbouwschap, het gemeentebestuur van Wierden, Gedeputeerde Staten in Zwolle, Rijkswaterstaat en tenslotte nog een beroep bij de Kroon, hebben de bewoners van de Stokreefsweg de strijd gewonnen.

Pal naast de brug stond voorheen dat knusse boerderijtje van Albert Spoelder, dat niet alleen hemzelf, maar veel buurtbewoners zo dierbaar was. De uren die ze daar doorbrachten, met de klompen op de ring, rond het vuur van de potkachel in zijn keuken, en met een kop sterke koffie in de hand, zijn historie geworden. Zo sprak voorzitter Freriksen van het actiecomité kort voordat Spoelder het lint doorknipte. 'En', voegde hij eraan toe, 'toen we er achter kwamen dat dit alles moest verdwijnen en plaats moest maken voor de grote verbinding Londen-Moskou, ja, toen gingen onze stekels recht overeind.'

Het gevolg was de oprichting van het actiecomité, dat erin slaagde van de Stokreefsweg geen doodlopende weg te laten maken. Freriksen merkte nog op: 'het werd dus geen brug te ver'. Maar het betekende wel dat Spoelder zijn boerderij moest verlaten. Na veel geharrewar over het bestemmingsplan voor dat gebied, mocht hij een paar honderd meter verderop een nieuwe woning bouwen. 'Daar ben ik erg blij mee', zei de sigaarrokende Spoelder. 'Maar het heeft me wel veel pijn gedaan te zien hoe een onderaannemer van Rijkswaterstaat mijn boerderijtje met dieselolie overgoot om het snel en goedkoop af te laten branden'. Van die brand is een film gemaakt door Gerard Freriksen, de film die Spoelder één keer gezien heeft, maar dat niet opnieuw wil zien. Hij vindt één keer genoeg. Daarom is hij bijzonder verguld met het voorstel de brug 'Spoeldersburg' te noemen. De naam is nog niet officieel erkend, maar het actiecomité hoopt dat de wettelijke goedkeuring van deze naam (door de gemeente Wierden) het laatste wapenfeit van het comité mag worden. 'Reken er maar op dat we alles op alles zullen zetten om die genoegdoening voor Spoelder zullen krijgen' zegt een woordvoerder van het actiecomité.

Na afloop van de opening, waarvoor geen vertegenwoordigers van het gemeentebestuur uitgenodigd waren, omdat men het als een specifieke Stokreefswegaangelegenheid beschouwde, kwamen alle buurtbewoners in een van de padvinders gecharterde tent bijeen om op de opening te klinken. Albert Spoelder was de man waar het feest om draaide. Een feest pal naast het asfalt van één van Europa's belangrijkste oost-west verbindingen; de weg was toen nog uitgestorven.

13 april 1928 Leidsche Courant

Een vierjarig kind van den heer Spoelder te Enter, in de buurt van Almelo, dat naar een Paaschvuur stond te kijken, kwam te dicht bij het vuur, zoodat de kleertjes vlam vatten. Met ernstige brandwanden werd het kind in het R.K. ziekenhuis te Almelo opgenomen, waar het Woensdagavond overleed.

28 januari 1926 Het Centrum

Dinsdagavond kwam op den Enterweg een autobus van J.L., die fabrieksarbeiders van Wierden naar Enter bracht, in botsing met een boerenwagen, waardoor de bus kantelde en in de sloot terecht kwam. Nadat met groote moeite de passagiers uit de bus geholpen waren, bleek dat mejuffrouw S. zoodanig aan hoofd en mond gewond was, dat geneeskundige hulp van dokter Beem uit Wierden moest worden ingeroepen. De overige tien personen kwamen met eenige schrammen en den schrik vrij. De autobus was erg beschadigd.

2015, Goorseweg

Laatste woorden

Het geslacht Nijmeijer is van betekenis geweest voor Enter. Jan Nijmeijer (de Elzen) liet van zich spreken tijdens het verzet tegen de brug over de A1, toen het er om ging dat de brug een naam moest krijgen.

Bij het bestuderen van de Enterse geschiedenis zal men herhaaldelijk een Nijmeijer tegenkomen als boer, bestuurder of als vrachtwagenchauffeur.

De familie Nijmeijer woonde onder Borculo op het erve "De Vrugte". De familie komt oorspronkelijk uit Diepenheim. Willem Nieuwemeier is in Diepenheim geboren. Zijn zoon Jannes verhuisde naar Beusbergen (Markelo). Hij trouwde met Harmina Rensink uit Beusbergen. Vanuit Beusbergen verhuist het gezin Nijmeijer op 24 december 1840 naar Schependom (onder Borculo). Ze verhuizen naar Enterbroek op 15 november 1861.

Naast het werk op de boerderij vervoert Gerrit met paard en wagen boomstammen naar Enter. Harmannus gaat regelmatig mee naar Enter als hij wat groter is. Als zijn vader de zaken afhandelt en een borrel drinkt bij cafe Smithuis (later de Adelaar) gaat Harmannus op onderzoek uit. Hij leert Martha Smit kennen en gaat nadien ook alleen naar Enter. In die tijd kwam het erve Hiltjesdam vrij. Gerrit overlegt met zijn vrouw en ze besluiten het erve, dat veel groter is dan het erve in Schependom, te pachten. In het jaar 1861 verhuizen naar Enterbroek. Het erve Hiltjesdam is voor het eerst vermeld in het vuurstedenregister van 1675. De volkstelling van 1749 vermeldt als bewoners Jan Hiltjesdam en Trijne Mekenkamp.

In 1899 komt de katerplaats de Koote, aan de ander kant van de Twickelervaart, bij het Hiltjesdam. De bebouwing die hier op staat word afgebroken. De huisnaam de Koote wordt vanaf nu ook door Nijmeijer op het Hiltjesdam gebruikt. In 1940 volgt een kleine herverkaveling als gevolg van de aanleg van de weg Enter-Bornerbroek, tussen Twickel, de provincie Overijssel en Jan de Wilde.

In de krant van 22 augustus 1923 is een bericht betreffende de brand in de oude boerderij die tot de grond toe afbrand. Er wordt een nieuwe boerderij gebouwd. Omstreeks 1955 brand bijna de hele boerderij opnieuw af en wordt herbouwd. De eigenaar is de baron van Twickel.

Mannes trouwt in op de Elzen wanneer hij in 1906 trouwt met Johanna ten Brinke, dochter van Gerrit Jan ten Brinke en Geertruida Willemina ter Keurst. Oorspronkelijk komt de familie Nijmeijer uit Diepenheim.

De genealogie begint met Willem Nieuwemeier. Hij is geboren in 1720 te Diepenheim. Willem is de oudste bekende Nijmeijer en is getrouwd met Janna. Hun zoon Jannes trouwt met Harmina Rensink uit Beusbergen (Markelo). Jannes verhuist naar Beusbergen. Uit dit huwelijk zijn te Beusbergen tien kinderen geboren. De kinderen worden wisselend Nijmeijer of Nieuwemeijer genoemd.

Dit is in het kort de geschiedenis van de familie Nijmeier. De Nije Meijers speelt zich af tussen 1720 en het heden. Het is vermengd met herinneringen en spraakmakende gebeurtenissen uit het verleden. Het is een familiekroniek waarin een portret geschetst wordt van de Nije Meijers uit Enter.

Anneke Koers

25 januari 2019

Elsgraven, Witmoesdijk